

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Національна академія наук України
Національний центр «Мала академія наук України»**

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів —
членів Малої академії наук України
2011

Частина 1

Київ
2011

УДК 374
ББК 74.200.58

Контрольні завдання III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів — членів Малої академії наук України у 2011 році. — Ч. 1. — К. : ТОВ «Праймдрук», 2011. — 246 с.

Відповідальний за випуск — *Лісовий О.*
Упорядники — *Голуткан О., Пономаренко О.*

У збірці розміщені умови контрольних робіт, що були запропоновані на III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів — членів Малої академії наук України у 2011 році.

УДК 374
ББК 74.200.58

© Мала академія наук України, 2011
© ТОВ «Праймдрук», 2011

ЗМІСТ

ВІДДІЛЕННЯ ТЕХНІЧНИХ НАУК	4
ВІДДІЛЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК	13
ВІДДІЛЕННЯ МАТЕМАТИКИ	17
ВІДДІЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ	24
ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНЕ ВІДДІЛЕННЯ.....	29
ВІДДІЛЕННЯ ФІЗИКИ І АСТРОНОМІЇ.....	195
ВІДДІЛЕННЯ ХІМІЇ ТА БІОЛОГІЇ	200
ВІДДІЛЕННЯ ЕКОЛОГІЇ ТА АГРАРНИХ НАУК	214

**ВІДДІЛЕННЯ
ТЕХНІЧНИХ НАУК**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З МАТЕМАТИКИ****9 клас****I рівень**

1. Відомо, що $a + b + c = 0$. Обчислити $a^3 + a^2c - abc + b^2c + b^3$.
2. Знайти область визначення функції $f(x) = \sqrt{18 + 3x - x^2} - \frac{5}{x - 4}$.
3. Знайти всі пари цілих чисел, сума яких дорівнює їх добутку.
4. Шматок сплаву міді та цинку масою в 36 кг містить 45 % міді. Яку масу міді потрібно додати до цього шматка, щоб отриманий новий сплав містив 60 % міді?

II рівень

1. При яких значеннях параметра a нерівність $(a - 1)x^2 - (a + 1)x + (a + 1) > 0$ виконується для всіх дійсних значень x .

2. Знайти суму коефіцієнтів многочлена

$$(1 - 3x + 3x^2)^{743} (1 + 3x - 3x^2)^{744},$$

поданого у стандартному вигляді.

3. В коло радіуса R вписані три однакових кола, які дотикаються до зовнішнього кола та попарно одне до одного. Обчислити площу фігури, обмеженої цими трьома колами.

III рівень

1. Розв'язати рівняння

$$\frac{x^2 + 2x + 2}{x + 1} + \frac{x^2 + 8x + 20}{x + 4} = \frac{x^2 + 4x + 6}{x + 2} + \frac{x^2 + 6x + 12}{x + 3}.$$

2. При якому a система $\begin{cases} y \geq x^2 + 2a \\ x \geq y^2 + 2a \end{cases}$ має єдиний розв'язок?

10 клас**I рівень**

1. Знайти всі значення параметра a , при кожному з яких система рівнянь $\begin{cases} y \geq x^2 + 2a \\ x \geq y^2 + 2a \end{cases}$ не має розв'язків.

2. Дві сторони трикутника дорівнюють a і b , S — площа трикутника. Довести, що $S \leq \frac{a^2 + b^2}{4}$.

3. Обчислити площу фігури, обмеженої лініями $y = |x + 1| - 2$ та $y = 2 - |x + 1|$.

4. На прибиранні снігу працюють дві машини. Одна з них може прибрати всю вулицю за одну годину, а інша — за 75 % цього часу. Машини починають роботу одночасно і працюють разом 20 хвилин, після чого перша машина припиняє роботу. Скільки потрібно часу другій машині для самостійного завершення роботи?

II рівень

1. Довести нерівність $(a + b)(b + c)(c + a) > abc$ ($a > 0, b > 0, c > 0$).

2. Бісектриса гострого кута A паралелограма $ABCD$ перетинає діагональ BD в точці E , а сторону BC в точці F , причому $BE : ED = 2 : 7$. Знайти відношення $BF : FC$.

3. Обчислити $A = \frac{1111121^3 - 1111111^3}{222232^2 + 1111121^2 + 1111111^2}$.

III рівень

1. Розв'язати систему рівнянь $\begin{cases} 2 \cdot \sqrt{\frac{5y}{x}} = \sqrt{x+y} + \sqrt{x-y}, \\ 4 \cdot \sqrt{\frac{x}{5y}} = \sqrt{x+y} - \sqrt{x-y}. \end{cases}$

2. Розкласти на два множника многочлен $x^4 + x^3 + x^2 + x + 1$.

11 клас

I рівень

1. Розв'язати нерівність $\log_{\frac{1}{3}}\left(\frac{x^2 + 4x}{2x - 3}\right) < 1$.

2. Знайти значення виразу $A = \sqrt{x} + \sqrt{\frac{\sqrt{x} - 1}{x + \sqrt{x} + 1} : \frac{1}{x\sqrt{x} - 1}}$
при $x = \frac{1}{2}$.

3. Розв'язати рівняння $\left(\sqrt{4 + \sqrt{15}}\right)^x - \left(\sqrt{4 - \sqrt{15}}\right)^x = \frac{3}{2}$.

4. Зобразити на площині множину точок, координати x, y яких задовольняють умові $|x + 1| + |y - 3| \leq 3$.

II рівень

1. Послідовність чисел будується за наступним законом: на першому місті стоїть число 7, далі за кожним числом стоїть сума цифр його квадрату, збільшена на 1. Яке число стоїть на 1000-му місці.

2. Знайти всі значення параметра b ($b > 1$), при яких

$$\int_1^b (b + 4x) dx \geq 6 - 5b.$$

3. З центра основи правильної трикутної піраміди на бічну грань опущений перпендикуляр, довжина якого дорівнює p . Знайти об'єм піраміди, якщо кут нахилу бічного ребра до площини основи дорівнює α .

III рівень

1. Розв'язати нерівність

$$\sin \frac{\pi}{2} \geq \cos \pi + \frac{\operatorname{tg} x + 1}{1 - \operatorname{tg} x} + \left| \operatorname{tg} \left(x + \frac{\pi}{4} \right) \right| + \left(\cos \frac{\pi}{5} \right)^{\sin 5x} + \left(\sin \frac{3\pi}{10} \right)^{\cos \left(5x + \frac{\pi}{2} \right)}.$$

2. Нехай O — центр кола, описаного навколо трикутника ABC , а M — точка перетину медіан цього трикутника. Довести, що

$$\overrightarrow{OM} = \frac{1}{3}(\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC}).$$

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ З ФІЗИКИ

9 клас

I рівень

1. Визначити середню швидкість руху, якщо 4-ту частину шляху тіло рухалось зі швидкістю 40 км/год, а решту — зі швидкістю вдвічі більшою.

2. Розсіювальна лінза дає зображення предмета, зменшене у 2 рази. Визначити фокусну відстань лінзи, якщо відстань між предметом і зображенням 0,1 м. Зробити побудову.

3. Яку роботу необхідно виконати, щоб вирити колодязь глибиною 5 м. Площа перерізу колодязя 1 м^2 , густина ґрунту $2,5 \text{ г/см}^3$.

4. За який час закипить 2 л води в електричному чайнику потужністю 1 кВт, якщо його ККД становить 85 %? Початкова температура води 20°C . Густина води 1 г/см^3 , питома теплоємність води $4200 \text{ Дж/кг} \cdot ^\circ\text{C}$.

II рівень

1. Щоб підтримувати в кімнаті температуру 18°C при температурі -8°C доводиться спалювати щодня $0,1 \text{ м}^3$ сухих дров. Скільки дров доведеться спалювати щодня для підтримання

тієї ж температури, коли термометр надворі показуватиме -18°C ? Втрати тепла через стіну будівлі пропорційні часу та різниці температур в кімнати та на вулиці.

2. У дитячому конструкторі є дерев'яні сині та червоні кубики. Маса всіх синіх кубиків рівна масі всіх червоних, а сторона синього кубика вдвічі менша за сторону червоного кубика. Чи однакова кількість синьої та червоної фарби пішла на їх фарбування?

3. У калориметр, що містить 0,5 кг льоду при температурі -10°C , впустили 0,2 кг водяної пари при температурі 100°C . Скільки води буде в калориметрі після встановлення теплової рівноваги?

III рівень

1. Дротина довжиною L має опір R . Кінці дротини замкнули і, утворене таким чином кільце, приєднали до клем так, що опір з'єднання став у 4,5 рази менше опору прямої дротинки. Як кільце приєднали до клем?

2. До дна циліндричної посудини з водою прикріплена гумова мотузка, яка прив'язана до дерев'яного куба. Рівень води в посудині такий, що в початковий момент мотузка не провисає, але і не натягнута. Яку мінімальну кількість олії треба налити в посудину, щоб куб повністю занурився в рідину? Площа дна посудини 200 см^2 , сторона куба 10 см, жорсткість гуми 88 Н/м , густина дерева, води і олії відповідно $0,6\text{ г/см}^3$, 1 г/см^3 , $0,8\text{ г/см}^3$.

10 клас**I рівень**

1. Визначити опір з'єднання, зображеного на рисунку. Всі опори однакові і рівні R .

2. Як зміниться період обертання штучного супутника Землі по коловій орбіті при збільшенні радіуса орбіти супутника вдвічі?

3. Яку потужність розвиває двигун внутрішнього згоряння з ККД 20 %, якщо за 1 годину роботи він витрачає 10 л бензину? Питома теплота згоряння бензину 46 МДж/кг, густина бензину 700 кг/м³.

4. З гелікоптера, що піднімається рівномірно вгору зі швидкістю 10 м/с на висоті 100 м випадає предмет. Якою буде відстань між предметом і гелікоптером через 5 с?

II рівень

1. Шкала гальванометра з опором 100 Ом розрахована на силу струму до 0,5 мА. Який додатковий опір і як потрібно підключити до гальванометра, щоб цим приладом можна було вимірювати напругу до 2 В?

2. При підвищенні температури четверта частина молекул кисню розпалась на атоми. Якою стала молярна маса суміші? Відносна атомарна маса оксигену 16.

3. Дві електрички, довжиною 200 м кожна, рухаються назустріч одна одній. Швидкість однієї з них менша, ніж другої, і дорівнює 36 км/год. Відстань між місцем зустрічі перших вагонів і місцем розходження останніх вагонів 40 м. Визначити швидкість другої електрички.

III рівень

1. Предмет знаходиться на відстані 20 см від збиральної лінзи з фокусною відстанню 10 см. Друга розсіювальна лінза з фокусною відстанню 5 см розташована на відстані 30 см від першої. Знайти положення зображення, збільшення системи лінз і дати характеристику останнього зображення.

2. Суміш із свинцевих та алюмінієвих ошукрок, загальна маса яких 200 г, а температура 100°C , висипали в калориметр з водою, що має масу 300 г і температуру 15°C . У калориметрі встановилась температура 20°C . Скільки свинцю та алюмінію було в суміші? Питомі теплоємності свинцю і алюмінію, відповідно, рівні $125\text{ Дж/кг}^{\circ}\text{C}$, $900\text{ Дж/кг}^{\circ}\text{C}$. Теплоємність калориметра $42\text{ Дж/}^{\circ}\text{C}$.

11 клас

I рівень

1. Звукова хвиля переходить з повітря в воду. У повітрі її частота 1,5 кГц. Якою є частота цієї хвилі у воді? Швидкість поширення звукової хвилі у воді та повітрі відповідно 1500 м/с та 330 м/с.

2. Резистор 20 Ом, індуктивність 0,1 Гн, конденсатор 100 мкФ послідовно включені в коло змінного струму з частотою 100 Гц. Максимальна напруга 100 В. Знайти напругу на активному опорі.

3. Оцініть, якого найбільшого діаметру шматок прямого мідного дроту утримається на поверхні води у тому випадку, коли він не змочується водою? Густина міді $8,9\text{ г/см}^3$, поверхневий натяг води $0,073\text{ Н/м}$.

4. Камінь кинуто з башти горизонтально з певною швидкістю. Через одну секунду вектор швидкості каменя становить з горизонтом кут 30° . На якій відстані від основи башти впав камінь, якщо він падав 3 с?

II рівень

1. В циліндрі під поршнем знаходиться водяна пара при температурі 100°C і тиску 40 кПа. Яким буде тиск пари при ізотермічному зменшенні об'єму в 5 разів?

2. Міліамперметр, розрахований на силу струму 20 мА, необхідно використовувати в якості амперметра для вимірювання сили струму 1 А. Чи можна це зробити, якщо опір міліамперметра 7 Ом?

3. Для іонізації молекул кисню при нормальних умовах електрон повинен мати енергію 3,1 еВ. Визначити довжину вільного пробігу електрона, якщо іскровий розряд відбувається при напруженості поля 4 МВ/м. Яку прискорюючу різницю потенціалів повинен пройти електрон, щоб викликати іонізацію молекул кисню?

III рівень

1. Протон, що пройшов прискорюючу різницю потенціалів 100 В, в магнітному полі рухається по коловій орбіті з періодом 0,001 с. Яким би був період його період обертання в цьому полі, якби він пройшов прискорюючу різницю потенціалів 400 В?

2. На поверхню площею 3 см^2 за 5 хвилин падає перпендикулярно до поверхні монохроматичне світло. Енергія світлових променів 20 Дж. Визначити тиск світла, якщо коефіцієнт відбиття променів від поверхні 0,5.

**ВІДДІЛЕННЯ
КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З МАТЕМАТИКИ****9 клас****I рівень**

1. Довести, що фігура, утворена двома графіками $y = x^2 - 4x + 1$ та $y = -x^2 + 2x$, має центр симетрії та знайти координати центру симетрії.

2. Виконати дії $((\frac{3}{7} - \frac{1}{8}) : \frac{17}{12} + \frac{2}{7}) : (\frac{5}{6} - \frac{1}{3})$.

3. Скільки всього цілих чисел є серед розв'язків нерівності $\sqrt{100 + 2x - x^2} \leq x$?

4. Відомо, що усі сторони прямокутного трикутника дорівнюють цілим числам. Знайти усі такі трикутники, якщо один із його катетів дорівнює 12.

II рівень

1. Висота прямокутного трикутника, проведена з вершини прямого кута, ділить його на два трикутники. Відомо, що радіуси вписаних кіл цих трикутників дорівнюють 3 і 4. Знайти радіус вписаного кола початкового трикутника.

2. В гострокутному трикутник ABC проведено медіани BL, CN та висоту AK . Довести, що

$$\frac{4BL^2 - AC^2}{4CN^2 - AB^2} = \frac{BK}{AC}.$$

3. Побудувати графік $y = \frac{|x^2 - 4| - 3x}{x^2 - 1}$.

III рівень

1. Розв'язати рівняння $\sqrt[4]{x-2} + \sqrt[4]{6-x} = 2$.

2. Нехай ABC – трикутник, у якому $AB = 3\sqrt{2}$, $BC = 5$, $AC = 7$.
В площині трикутника знайти усі такі точки M , що

$$2MB^2 + 36MC^2 = MA^2.$$

10 клас

I рівень

1. Виконати дії $((\frac{3}{7} - \frac{1}{8}) : \frac{17}{12} + \frac{2}{7}) : (\frac{5}{6} - \frac{1}{3})$.

2. Відомо, що усі сторони прямокутного трикутника дорівнюють цілим числам. Знайти усі такі трикутники, якщо один із його катетів дорівнює 12.

3. Висота прямокутного трикутника, проведена з вершини прямого кута, ділить його на два трикутники. Відомо, що радіуси вписаних кіл цих трикутників дорівнюють 3 і 4. Знайти радіус вписаного кола початкового трикутника.

4. Скільки коренів має рівняння $\sin 3x - 3\sin x = 1$ на проміжку $[-2\pi; 3\pi]$?

II рівень

1. Побудувати графік $y = \frac{|x^2 - 4| - 3x}{x^2 - 1}$.

2. В гострокутному трикутнику ABC проведено медіани BL , CN та висоту AK . Довести, що

$$\frac{4BL^2 - AC^2}{4CN^2 - AB^2} = \frac{BK}{AC}.$$

3. Нехай M – точка перетину медіан трикутника ABC . Довести, що число $3MN^2 - AN^2 - BN^2 - CN^2$ не залежить від положення точки N у просторі.

III рівень

1. Розв'язати рівняння $\sqrt[4]{x-2} + \sqrt[4]{6-x} = 2$.
2. Скільки існує трикутників, вершинами яких є вершини даного правильного семикутника? Скільки серед них різних?

11 клас**I рівень**

1. Знайти рівняння дотичної до графіка $y = \sin^2 2x$ при $x = \frac{\pi}{8}$.
2. Нехай M – точка перетину медіан трикутника ABC . Довести, що число $\overrightarrow{3MN}^2 - \overrightarrow{AN}^2 - \overrightarrow{BN}^2 - \overrightarrow{CN}^2$ не залежить від положення точки N у просторі.
3. Розв'язати рівняння $3^{x^2-2x-2} + 3^{-x^2+2x+4} = 6$.
4. Скільки існує трикутників, вершинами яких є вершини даного правильного семикутника? Скільки серед них різних?

II рівень

1. Побудувати графік $y = \frac{|x^2 - 4| - 3x}{x^2 - 1}$.
2. Нехай для опуклого чотирикутника $ABCD$ і довільної точки M його площини вираз $AM^2 + CM^2 - BM^2 - DM^2$ не залежить від положення точки M . Довести, що $ABCD$ є паралелограмом.
3. Скільки коренів у залежності від параметра a має рівняння $\sin 3x - 3\sin x = a$ на проміжку $[\frac{\pi}{2}; \frac{3\pi}{2}]$?

III рівень

1. Розв'язати рівняння $\sqrt[4]{x-2} + \sqrt[4]{6-x} = 2$.
2. Не використовуючи ні таблиць, ні калькулятора, довести нерівність $\frac{5}{8} < \log_3 2 < \frac{7}{11}$. Чи правда, що $|\log_3 2 - 0,63| < 0,01$?

**ВІДДІЛЕННЯ
МАТЕМАТИКИ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З МАТЕМАТИКИ****СЕКЦІЯ «МАТЕМАТИКА»****9 клас****I рівень**

1. Побудувати графік $y = \frac{|x+1| - |x-1|}{|x|}$.
2. Знайти кількість дійсних різних коренів рівняння $(x - \alpha) \times (x^2 - 2x + \alpha) = 0$ у залежності від значення параметра α .
3. Довести, що фігура, утворена двома графіками $y = x^2 - 2x + 3$ та $y = -x^2 - 4x$ має центр симетрії та знайти координати центру симетрії.
4. Довести, що для довільного цілого m існує таке ціле n , що число $n^4 + 3n + m$ без остачі ділиться на 7.

II рівень

1. У прямокутному трикутнику з гіпотенузою c і катетом a бісектриса кута, утвореного ними, ділить висоту, проведену з вершини прямого кута, на дві частини. Знайти відношення більшої з них до меншої.
2. Нехай для опуклого чотирикутника $ABCD$ і довільної точки a його площини вираз $AM^2 + CM^2 - BM^2 - DM^2$ не залежить від положення точки a . Довести, що $ABCD$ є паралелограмом.
3. Нехай ABC — трикутник, у якому $AB = 3\sqrt{2}$, $BC = 5$, $AC = 7$. В площині трикутника знайти усі такі точки M , що

$$2MB^2 + 36MC^2 = MA^2.$$

III рівень

1. Знайти множину усіх значень, яких може набувати функція $y = \frac{x^2 - x}{x^2 + 1}$.

2. Знайти всі значення параметра a , при яких нерівність $x^2 - (3a - 5)x - a + \frac{5}{4} \leq 0$ має рівно два цілих розв'язки. Чи може ця нерівність мати тільки один цілий розв'язок?

10 клас**I рівень**

1. Кожен із трьох ненульових векторів перпендикулярний до суми двох інших. Довести, що кожен два вектори — перпендикулярні.

2. Знайти кількість дійсних різних коренів рівняння

$$(x - a)(x^2 + 2x + a) = 0$$

у залежності від значення параметра a .

3. Довести, що фігура, утворена двома графіками $y = x^2 - 2x + 3$ та $y = -x^2 - 6x$ має центр симетрії та знайти координати центру симетрії.

4. Знайти множину усіх значень, яких може набувати функція

$$y = \frac{x^2 - 2x}{x^2 + 1}.$$

II рівень

1. У якому відношенні, рахуючи від вершини, ділить висоту, проведену з вершини прямого кута, бісектриса більшого гострого кута прямокутного трикутника з гіпотенузою 8 і катетом 5?

2. Нехай в опуклому чотирикутнику $ABCD$ діагоналі перетинаються в точці O , а площі трикутників ABC , BCD , AOD дорівнюють відповідно 3, 5, 8. Знайти площу чотирикутника $ABCD$.

3. Нехай n — натуральне число і остання цифра числа $n^2 + 6n$ дорівнює 6. Знайти передостанню цифру числа $n^2 + 6n$.

III рівень

1. В трикутній піраміді $ABCD$ усі шість ребер мають однакову довжину. В середині піраміди існує точка M , для якої $MA = MB = \sqrt{2}$, $MC = MD = \sqrt{6}$. Знайти довжину ребра піраміди.

2. На координатній площині Oxy схематично зобразити множину точок, для координат $(x; y)$ яких справджується рівність $|y| + x^2 = \sqrt{|x| - |y|}$.

11 клас

I рівень

1. Розв'язати рівняння $\sqrt[3]{x+6} + \sqrt[3]{x^3+2x-4} = 4$.

2. Скільки розв'язків має рівняння $|2x+4| - |x-1| - |x| = a$ у залежності від значення параметра a ?

3. Розв'язати нерівність $\log_2(\log_{\frac{1}{2}}(\cos 2x)) \geq -1$.

4. Знайти множину усіх значень, яких може набувати функція $y = \frac{x^2 - x}{x^2 + 1}$.

II рівень

1. Медіана, проведена з вершини гострого кута, ділить висоту, проведену з вершини прямого кута трикутника, у відношенні $5 : 1$, рахуючи від вершини. Знайти тангенс більшого гострого кута трикутника.

2. Скільки різних натуральних дільників має число 81000000000 ?

3. Не використовуючи ні таблиць, ні калькулятора, довести нерівність $|\log_5 2 - 0,43| < 0,01$.

III рівень

1. В трикутній піраміді $ABCD$ усі шість ребер мають однакову довжину. В середині піраміди існує точка M , для якої $MA = MB = \sqrt{2}$, $MC = MD = \sqrt{6}$. Знайти довжину ребра піраміди.

2. На координатній площині Oxy схематично зобразити множину точок, для координат $(x; y)$ яких справджується рівність $x^2 - |y| = \sqrt{|y| - |x|}$.

СЕКЦІЯ «ПРИКЛАДНА МАТЕМАТИКА»

11 клас

I рівень

1. Знайти усі проміжки монотонності функції

$$f(x) = |x^2 - 2x| - 2|x|.$$

2. Розв'язати нерівність $\log_2(\sin 2x) \geq -1$.

3. Знайти множину усіх значень, яких може набувати функція

$$y = \frac{x^2 - x}{x^2 + 1}.$$

4. Кожен із трьох ненульових векторів перпендикулярний до суми двох інших. Довести, що кожен два вектори — перпендикулярні.

II рівень

1. Не використовуючи ні таблиць, ні калькулятора, довести нерівність $|\log_5 2 - 0,43| < 0,01$.

2. Знайти всі значення параметра a , при яких нерівність $x^2 - (2a - 3)x - a + \frac{3}{4} \leq 0$ має рівно два цілих розв'язки. Чи може ця нерівність мати тільки один цілий розв'язок?

3. Скільки всього існує 7-цифрових чисел, сума цифр яких дорівнює 4?

III рівень

1. В трикутній піраміді $ABCD$ усі шість ребер мають однакову довжину. В середині піраміди існує точка M , для якої $MA = MB = \sqrt{2}$, $MC = MD = \sqrt{6}$. Знайти довжину ребра піраміди.

2. На координатній площині Oxy схематично зобразити множину точок, для координат $(x; y)$ яких справджується рівність $|y| + x^2 = \sqrt{|x| - |y|}$.

СЕКЦІЯ «МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ»

11 клас

I рівень

1. Дослідити на екстремум функцію $f(x) = |x^2 - 4x| - 2|x|$.

2. Розв'язати нерівність $\log_2(\sin 2x) \geq -1$.

3. Нехай в опуклому чотирикутнику $ABCD$ діагоналі перетинаються в точці O , а площі трикутників ABC , BCD , AOD дорівнюють відповідно 3, 5, 8. Знайти площу чотирикутника $ABCD$.

3. Знайти множину усіх значень, яких може набувати функція $y = \frac{x^2 - x}{x^2 + 1}$.

II рівень

1. Опуклий чотирикутник $ABCD$ є паралелограмом тоді і тільки тоді, коли число $AM^2 + CM^2 - BM^2 - DM^2$ не залежить від положення точки M .

2. Не використовуючи ні таблиць, ні калькулятора, довести нерівність $|\log_3 2 - 0,63| < 0,01$.

3. Скільки різних натуральних дільників має число 27000000000 ?

III рівень

1. В трикутній піраміді $ABCD$ усі шість ребер мають однакову довжину. Всередині піраміди існує точка M , для якої $MA = MB = \sqrt{2}$, $MC = MD = \sqrt{6}$. Знайти довжину ребра піраміди.

2. На координатній площині Oxy схематично зобразити множину точок, для координат $(x; y)$ яких справджується рівність $|y| + x^2 = \sqrt{|x| - |y|}$.

**ВІДДІЛЕННЯ
ЕКОНОМІКИ**

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ З МАТЕМАТИКИ

ВСІ СЕКЦІЇ

9 клас

I рівень

1. Побудувати графік $y = \frac{|x+1| - |x|}{|x|}$.
2. Знайти кількість дійсних різних коренів рівняння $(x-a)(x^2 - 2x + a) = 0$ у залежності від значення параметра a .
3. Нехай ABC — трикутник, у якому $AB = 3\sqrt{2}$, $BC = 5$, $AC = 7$. В площині трикутника знайти усі такі точки M , що $2MB^2 + 36MC^2 = MA^2$.
4. Довести, що фігура, утворена двома графіками $y = x^2 - 2x + 3$ та $y = -x^2 - 4x$ має центр симетрії та знайти координати центру симетрії.

II рівень

1. Нехай в опуклому чотирикутнику $ABCD$ діагоналі перетинаються в точці O , а площі трикутників ABC , BCD , AOD дорівнюють відповідно 3, 5, 8. Знайти площу чотирикутника $ABCD$.
2. Знайти кількість дійсних різних коренів рівняння $(x-a)(x^2 - 2x + a) = 0$ у залежності від значення параметра a .
3. В трикутнику ABC з вершини прямого кута C проведено висоту CD . Радіуси вписаних кіл трикутників ACD і BCD дорівнюють 5 і 12 відповідно. Знайти радіус вписаного кола трикутника ABC .

III рівень

1. Знайти всі значення параметра a , при яких нерівність має рівно два цілих розв'язки. Чи може ця нерівність мати тільки один цілий розв'язок?

$$x^2 - (3a - 5)x - a + \frac{5}{4} \leq 0.$$

2. Знайти множину усіх значень, яких може набувати функція

$$y = \frac{x^2 - x}{x^2 + 1}.$$

10 клас**I рівень**

1. Розв'язати нерівність $\sin 2x \leq -\frac{\sqrt{3}}{2}$.

2. Знайти висоту правильної трикутної піраміди, якщо її бічне ребро дорівнює стороні основи, а об'єм дорівнює $18\sqrt{2}$.

3. Кожен із трьох ненульових векторів перпендикулярний до суми двох інших. Довести, що кожен два вектори — перпендикулярні.

4. Довести, що фігура, утворена двома графіками $y = x^2 - 2x + 3$ та $y = -x^2 - 6x$ має центр симетрії та знайти координати центру симетрії.

II рівень

1. Знайти множину усіх значень, яких може набувати функція

$$y = \frac{x^2 - 2x}{x^2 + 1}.$$

2. Скільки розв'язків має рівняння $|2x + 2| - |x - 1| - |x| = a$ у залежності від значення параметра a ?

3. Нехай C — прямий кут трикутника ABC , висота CH і бісектриса BD якого перетинаються в точці N . Знайти відношення $BD : DN$, якщо $AB = 5$, $AC = 3$.

III рівень

1. Знайти всі значення параметра a , при яких нерівність $x^2 - (2a - 3)x - a + \frac{3}{4} \leq 0$ має рівно два цілих розв'язки. Чи може ця нерівність мати тільки один цілий розв'язок?

2. Нехай A, B, C, D, M – довільні точки простору. Довести, що вираз $\overline{AM} \cdot \overline{BM} - \overline{BM} \cdot \overline{CM} + \overline{CM} \cdot \overline{DM} - \overline{DM} \cdot \overline{AM}$ не залежить від положення точки M .

11 клас

I рівень

1. Розв'язати нерівність $\log_{\frac{3}{\pi}}(\log_{\frac{1}{2}}(x-1)) \geq 0$.

2. Знайти кількість дійсних різних коренів рівняння

$$(x-a)(x^2+2x+a)=0$$

у залежності від значення параметра a .

3. Знайти висоту правильної трикутної піраміди, якщо її бічне ребро дорівнює стороні основи, а об'єм дорівнює $18\sqrt{2}$.

4. Кожен із трьох ненульових векторів перпендикулярний до суми двох інших. Довести, що кожен два вектори – перпендикулярні.

II рівень

1. Знайти множину усіх значень, яких може набувати функція

$$y = \frac{x^2 - 2x}{x^2 + 1}.$$

2. Скільки точок перетину з графіком функції $y = x^3 - 3x$ має дотична, проведена до нього у точці $(2; 2)$?

3. Скільки всього 6-цифрових чисел, сума цифр яких дорівнює трьом?

III рівень

1. Не використовуючи ні таблиць, ні калькулятора, довести нерівність $|\log_3 2 - 0,63| < 0,01$.

2. Нехай для опуклого чотирикутника $ABCD$ число $AM^2 + CM^2 - BM^2 - DM^2$ не залежить від положення точки M . Довести, що $ABCD$ є паралелограмом.

**ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНЕ
ВІДДІЛЕННЯ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

СЕКЦІЯ «АРХЕОЛОГІЯ»

9 клас

I рівень

Завдання № 1

1. Визначте східнослов'янські племена, які згідно «Повісті минулих літ» проживали на території сучасної України:

- 1 Поляни.
- 2 Сіверяни.
- 3 Радимичі.
- 4 Кривичі.
- 5 Деревляни.
- 6 Дреговичі.

А 1, 2, 5

Б 1, 3, 5

В 1, 2, 6

Г 3, 4, 5

2. Визначте наслідки описаної у літописі події:

«Люди київські прибігли до Києва і вчинили віче на торгових і сказали, пославши [послів] до князя: «Ось половці розсипалися по землі. Дай-но, княже, зброю та коней, і ми ще поб'ємося з ними». Але, Ізяслав цього не послухав...».

- 1 Об'єднання синів Ярослава Мудрого для придушення повстання.
- 2 Пограбування половцями Києва.
- 3 Проголошення київським князем полоцького князя Всеслава Брячиславича.
- 4 Вбивство повсталими київського князя Ізяслава Ярославича.

5 Втеча київського князя Ізяслава Ярославича до Польщі.

6 Укладення київським князем Ізяславом шлюбної угоди з половцями.

А 3, 5

Б 1, 2

В 4, 5

Г 3, 6

3. Визначте удільні князівства, які у середині XII ст. були ліквідовані князем Володимирком Володаровичем та увійшли до складу Галицького князівства:

1 Белзьке князівство.

2 Теребовлянське князівство.

3 Берестейське князівство.

4 Перемишльське князівство.

5 Звенигородське князівство.

6 Холмське князівство.

А 1, 3, 5

Б 2, 4, 5

В 4, 5, 6

Г 3, 4, 6

4. Оберіть історичні терміни, що характеризують спадкове земельне володіння:

1 Феод.

2 Бенефіція.

3 Алод.

4 Ранг.

5 Лан.

6 Лен.

7 Волока.

8 Сервітут.

А 1, 2, 7

Б 2, 4, 6

В 1, 3, 6

Г 5, 6, 8

5. Визначте нормативно-правові акти, якими відбувалось оформлення процесу закріпачення селян у Польсько-Литовській державі:

- 1 «Привілей Казимира IV».
- 2 «Пункти заспокоєння руського народу».
- 3 «33 артикули» 1595 р.
- 4 «Волочна поміра».
- 5 «Артикули польського короля Генріха Валуа».
- 6 «Острозька угода».

А 1, 4, 6

Б 1, 3, 4

В 4, 5, 6

Г 2, 4, 5

Завдання № 2

1. Визначте наслідки описаної у літописі події:

«Князь великий Витовт Кестутьевич Литовский собрал воя многи, с ним же бе и царь Тахтамыш со своим двором, а с Витовтом литва, немцы, ляхи, жемоить, татарове, волохи, подоляне; единых князей с ним бе числом 50, и бысть сила ратных велика зело... И одолел царь Темир-Кутлуй и победы Витовта и всю силу литовскую...».

- 1 Зближення Великого князівства Литовського з Королівством Польським.
- 2 Облога татарами Києва, спустошення ними Волині та Поділля.
- 3 Розбудова на півдні українських земель системи опорних укріплень.
- 4 Посилення позицій ВКЛ на міжнародній арені.
- 5 Укладення Кревської унії між ВКЛ та Королівством Польським.
- 6 Втрата ВКЛ виходу до Чорного моря.

А 1, 3

Б 2, 6

В 2, 4

Г 4, 5.

2. Визначте, які з наведених положень стосуються «Устави на волоки»:

- 1 Зобов'язання селян працювати 2–3 дні на тиждень на феодала.
- 2 Запровадження громадської форми землекористування.
- 3 Встановлення розміру податку для селян в залежності від майнового стану.
- 4 Запровадження двопільної системи землеробства.
- 5 Вимір всіх земель великого князя та їх поділ на однакові ділянки.
- 6 Збереження для селян права користуватися лісами та пасовищами.

А 1, 4

Б 3, 5

В 2, 5

Г 1, 5

3. Визначте греко-католицьких митрополитів кінця XVI–XVII ст.

- 1 Й.-В. Рутський.
- 2 Гедеон Балабан.
- 3 Іпатій Потій.
- 4 Сильвестр Косів.
- 5 Михайло Рогоза.
- 6 Ісайя Копинський.

А 1, 2, 4

Б 3, 4, 5

В 1, 3, 5

Г 4, 5, 6

4. Визначте українські намісництва на території яких поширювалася дія указу російської імператриці Катерини II 1783 р. про остаточне закріпачення селян:

- 1 Київське.
- 2 Подільське.
- 3 Катеринославське.

4 Новгород-Сіверське.

5 Чернігівське.

6 Вознесенське.

7 Брацлавське.

8 Волинське.

9 Харківське.

А 4, 5, 9

Б 1, 2, 7

В 5, 8, 9

Г 4, 5, 8

5. Визначте дати заснування університетів в українських землях у XIX ст.:

1 1805 р.

2 1816 р.

3 1834 р.

4 1846 р.

5 1855 р.

6 1865 р.

7 1875 р.

8 1899 р.

А 2, 4, 5, 7

Б 1, 3, 6, 7

В 2, 3, 5, 8

Г 1, 3, 4, 6

Завдання № 3

1. Визначте церковні пам'ятки України, що були побудовані у XVIII ст.:

1 Володимирський собор (Київ).

2 Собор святого Юра (Львів).

3 Спасо-Преображенський собор (Чернігів).

4 Андріївська церква (Київ).

5 Церква святого Миколая (Київ).

6 Успенський собор (Полтава).

- А 1, 3
- Б 2, 5
- В 2, 4
- Г 4, 6

2. Які із перерахованих церковних споруд розташовані на території Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври:

- 1 Успенський собор.
- 2 Троїцька Надбрамна церква.
- 3 Михайлівський Золотоверхий монастир.
- 4 Софійський собор.
- 5 Кирилівська церква.
- 6 Трапезна церква.

- А 1, 2, 3
- Б 1, 2, 6
- В 3, 4, 5
- Г 1, 3, 4

3. Визначте архітектурні пам'ятки, створені у стилі класицизму:

- 1 Собор Святого Юра у Львові.
- 2 Головний корпус університету св. Володимира.
- 3 Церква святого Миколая у Києві.
- 4 Палац Потоцьких в Одесі.
- 5 Будівля кредитного товариства «Дністер» у Львові.
- 6 Львівський кафедральний костел.

- А 1, 4
- Б 2, 3
- В 2, 4
- Г 5, 6

4. Визначте особливості внутрішньої політики гетьмана Кирила Розумовського:

- 1 Встановлення точного бюджету державних видатків.
- 2 Розширення повноважень Генерального Суду.
- 3 Винокурінням дозволено займатися козакам та деяким категоріям землевласників.

- 4 Скасування «індукти» та «евекти».
 - 5 Законодавче унормування українсько-російських відносин («Рішительні пункти»).
 - 6 Значте зростання кількості росіян у гетьманській адміністрації.
 - А 2, 4, 5
 - Б 3, 4, 6
 - В 2, 3, 4
 - Г 1, 4, 5
5. Визначте основні філософські ідеї Г. Сковороди:
- 1 Заперечення пізнання Бога.
 - 2 Самопізнання людини.
 - 3 Пошук шляхів людського щастя.
 - 4 Ідея «європейського дому» — згуртування європейських народів для подолання турецької експансії.
 - 5 Обґрунтування Божественної природи самодержавства.
 - 6 Протиставлення насильству, корисливості, нечесно набутому багатству спокою душі, сумлінної праці, скромності і мудрості.
 - А 1, 3, 6
 - Б 2, 3, 6
 - В 4, 5, 6
 - Г 2, 4, 6

Завдання № 4

1. Визначте події з історії України, які відбувалися протягом існування у Наддніпрянщині явища охарактеризованого сучасниками як «мудра вигадка графа Аракчєєва».
 - 1 Входження Буковини на правах окремого округу до «Королівства Галиції і Лодомерії»
 - 2 Видання поеми І. Котляревського «Енеїда».
 - 3 Заснування масонської ложі «Любов до істини».
 - 4 Інвентарна реформа на Правобережжі.
 - 5 «Київська козачина».
 - 6 «Чигиринська змова».

А 1, 3, 5

Б 2, 4, 6

В 3, 4, 5

Г 2, 3, 5

2. Визначте представників української еліти, які прихильно ставилися до Наполеона під час франко-російської війни:

1 М. Чайковський.

2 І. Ковінько.

3 В. Капніст.

4 І. Котляревський.

5 Могучовський.

А 1, 2, 3

Б 1, 3, 5

В 2, 3, 5

Г 1, 3, 4

3. Визначте, які із описаних за спогадами сучасників історичних подій та процесів, відбулися протягом другої половини ХІХ ст.

1 «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси ... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг була відправлена рота солдатів і матросів...».

2 «Закінчилося згубне для багатьох повстання... Ходили чулки, нібито гусари зробили атаку на беззбройних чернігівців і рубали їх без пощади. Обов'язок істини змушує сказати, що це зовсім не справедливо...».

3 Не минуло і дев'яти років, як він став задкувати ... все більше і більше в'язне у болоті безнадійної реакції. Де подівся той світлий і людський образ, який проглядався ... із реформ ... ».

4 «У Києві і в Малоросії слов'янофільство перетворюється в українофільство... Причетні до справи... художник..., колишній вчитель ... із захопленням говорили про колишню Малоросію...».

- 5 «... нарешті дозволили видавати український журнал; мій чоловік дуже радий, захоплений і зайнятий... Усі його кра-
яни тішаються разом з ним...».
- 6 «Йти в народ... значило не тільки віддати народу свої сили,
свої знання заради народної революції, це значило ще —
жити його радощами і стражданнями, ділити з ним його
світлі надії і гіркі розчарування!».
- А 3, 5, 6
Б 2, 4, 5
В 1, 5, 6
Г 3, 4, 5
4. Визначте, хто першим серед українських громадських діячів
сформулював і обґрунтував ідею здобуття Україною цілковитої
політичної незалежності
- 1 Михайло Драгоманов.
2 Олександр Барвінський.
3 Микола Міхновський
4 Юліан Бачинський.
5. Визначте наслідки «весни народів» 1848–49 рр. для західно-
українських земель:
- 1 Створено політичний представницький орган українців, який
діяв до 1851 р.
2 Скасовано особисту залежність селянина від поміщика.
3 Галичину поділено на Східну і Західну частини.
4 Українців залучено до роботи скликаного австрійським ім-
ператором парламенту.
5 Австрійським урядом визнано рівність греко-католиків з римо-
католиками.
6 Обмежено панщину за інвентарними книгами до 3 днів
на тиждень.
- А 1, 3, 6
Б 1, 2, 4
В 2, 4, 6
Г 2, 4, 5

II рівень

Завдання № 1

1. Співвіднесіть назви кочових племен з їхніми описами:

1 Половці	А Спустошили землі антів та на території Панонії утворили свою державу.
2 Хозари	Б Вперше з'явилися біля південних кордонів Русі за часів князя Ігоря, часто використовувалися Візантією для реалізації своїх політичних задумів про Київської держави.
3 Авари	В Вони нападали на слов'ян, збирали данину із ільменських слов'ян, кривичів, чуді та мері; представники цих племен часто мешкали серед слов'ян як купці або наймані дружинники.
4 Печеніги	Г Кочові тюркські племена, у середині VI ст. у Прикаспії та Приазов'ї утворили державу, контролювали Волзький торговий шлях.
	Д Населяли землі між Дунаєм та Волгою, частково Крим, басейни Дону; у часи роздробленості Русі неодноразово нападали на її території.

2. Встановіть відповідність між подіями та їхніми описами:

1 Похід князя Олега	А «Грабиша за 2 дни весь град, Подолье и Гору, и монастыри, И Софью, и Десятиню Богородицу, и не бысть помилования никому...».
2 Похід Андрія Боголюбського	Б «Нехай Русь, приходячи, бере “слюбне”, скільки хоче; а якщо прийдуть гості, то беруть і місячину на 6 місяців, хліб, вино, і м'ясо, і рибу..., і пускають їх у лазні...».
3 Похід Володимира Мономаха	В «І прийшли до царя, і розповіли йому все, що було: “Лютий повинен бути цей чоловік: майно зневажає, а зброю бере, дамо йому данину”...».
4 Похід князя Святослава	Г «Усіх походів великих було 83, а інших менших не пригадаю. Мирів я уклав з половецькими князями без одного 20 і при батькові і при без батька...».
	Д «... Поїхав з Новгороду, ... узявши із собою брата Всеволода із Трубецька і Святослава Олеговича..., чернігівських воєводам, і так ішли тихо, збираючи дружину свою...».

3. Встановіть відповідність між синами князя Данила Галицького та землею якою вони правили:

1 Мстислав Данилович	А Берестейське воєводство.
2 Роман Данилович	Б Галицьке князівство.
3 Лев Данилович	В Чорна Русь.
4 Шварно Данилович	Г Луцьке князівство.
	Д Холмська волость.

Завдання № 2

1. Встановіть відповідність між гетьманом та його висловлюванням:

1 Кирило Розумовський	А «Я знаю, що на мене чекають кайдани і що мене, за російським звичаєм, кинуть у жахливу темницю, щоб я там помер з голоду. Але мене це не турбує, бо я говорю від імені моєї Батьківщини».
2 Павло Полуботок	Б «Майже кожний на всій Україні користувався вольностями, і важко йому буде забути, що він був паном і на війні рівнявся з паном».
3 Богдан Хмельницький	В «З обох сторін Дніпра жителям бути у возз'єднанні і жити б окремо і давати данину турському цареві».
4 Петро Дорошенко	Г «Козаки розорені до краю і, залишаючи свої житла, змушені втікати в слобідські полки, у результаті значно зменшилась кількість козаків на Україні, що може призвести до нечуваного безладдя і врешті до викорінення козаків».
	Д «А як стримала Москва свої присяжні обіцянки — це гаразд відомо не тільки вам, добрим людям, а й усьому світові. Всі вольності поламала, суд і свої закони люті в Україні запровадила».

2. Встановіть відповідність між культурним діячем та його працями:

1 Дмитро Бантиш-Каменський	А «Украинский мелодии», «История Малороссии».
2 Ізмаїл Срезневський	Б «История Малой России», «Источники малороссийской истории».
3 Микола Маркевич	В «Запорожская старина», «Мысли об истории русского языка», «Древние памятники русского письма».
4 Аполлон Скальковский	Г «История украинского народа», «Южная Русь».
	Д «История Новой Сечи или последнего коша Запорожского», «Наезды гайдамак на Западную Украину в XVIII столетии».

3. Встановіть відповідність між Запорізькою Січчю та історичною подією, яка відбулася в період її існування та була пов'язана з нею:

1 Томаківська Січ.	А Російсько-турецька війна 1768–1774 рр.
2 Підпільнецька Січ.	Б Андрусівське перемир'я.
3 Микитинська Січ	В Ординація Війська Запорізького.
4 Чортомлицька Січ.	Г Повстання під проводом К. Косинського.
	Д Обрання Б. Хмельницького гетьманом.

Завдання № 3

1. Встановіть хронологічну послідовність прийняття польсько-литовських уній:

- 1 Віленсько-радомська унія.
- 2 Кревська унія.
- 3 Люблінська унія
- 4 Городельська унія.

2. Встановіть хронологічну послідовність обрання кошових отаманів Війська Запорізького:

- 1 Іван Сірко.
- 2 Кость Гордієнко.

3 Яків Барабаш.

4 Петро Калнишевський.

3. Розташуйте документи у хронологічному порядку:

А «Кріпосне право на селян, оселених у поміщицьких маєтках, і на дворових людей скасовується назавжди... Поміщики, зберігаючи право власності на всі належні їм землі, передають селянам за встановлені повинності в постійне користування селян присадибну їхню осілість... Селянам надається право: провадити вільну торгівлю, відкривати й утримувати фабрики...».

Б «За відомостями, які до нас дійшли, депутат рейхстагу Лук'ян Кобилиця своїм місцевим однодумцям прищепив ідею, що домінії припинили діяльність та що він одержав від його величності уповноваження обирати нових війтів і десятників, які будуть урядувати окремо без всякого втручання доміній».

В «Як не буде в українських полках потреби, всі вони розпускаються по своїх домівках, але вже назавжди залишаться приналежними війську і за першою потребою повинні з'явитися на службу і утворити знову свої полки».

Г «Ми захотіли через це оголосити всім вірнопідданим всієї Нашої імперії, що Запорозька Січ остаточно зруйнована, з викоріненням на майбутнє й самої назви запорозьких козаків...».

4. Розташуйте події у хронологічній послідовності:

А Відкриття першого в Україні ремісничого училища в Чернігові.

Б Заснування у Львові Й. Оссолінським науково-дослідного товариства «Оссолінеум».

В Конструювання П. Прокоповичем першого у світі рамкового вулика.

Г Відкриття Кременецького ліцею.

III рівень**Завдання № 1**

Охарактеризуйте соціальну структуру Київської Русі X–XII ст.

Завдання № 2

Доведіть, що в західноукраїнських землях у першій половині XIX ст. проходив процес українського національного відродження.

10 клас**I рівень****Завдання № 1**

1. Визначте особливості розвитку трипільської культури на ранньому етапі розвитку:

- 1 Невисока продуктивність землеробства та скотарства.
 - 2 Поява поселень-гігантів з кількатисячним населенням.
 - 3 Поширення трипільської культури на територію між Дністром та Пд. Бугом.
 - 4 Поступове зменшення питомої ваги землеробства.
 - 5 Використання гончарного кола.
 - 6 Урізноманітнення побуду, ускладнення ритуального життя.
 - 7 Поява адміністративних споруд, культових храмів у поселеннях.
 - 8 Формування апарату чиновників, виокремлення ремісничих кварталів.
- А 1, 3, 6
Б 2, 5, 7
В 3, 4, 6
Г 1, 5, 8

2. Визначте скіфські кургани — поховання:

- 1 Гайманова могила.
- 2 Усть-Кам'янський курган.
- 3 Чортотлик.

4 Ногайчинський курган.

5 Запорізький курган.

6 Куль-Оба.

7 Висока могила.

8 Гирєєва могила.

А 1, 3, 5

Б 2, 6, 7

В 4, 5, 8

Г 1, 3, 6

3. Визначте риси суспільно-політичного розвитку античних міст-держав Пн. Причорномор'я в так званий римський період їхньої історії:

1 Початок карбування власної монети.

2 Прискорена варваризація населення полісів.

3 Нестабільність воєнно-політичної ситуації.

4 Переважання елліністичних традицій та звичаїв у побуті та духовному житті.

5 Правління боспорського царя Савромата II.

6 Активна урбанізація (планування міських кварталів, створення оборонних споруд).

7 Створення Боспорської держави.

8 Стабільний соціально-економічний розвиток полісів.

А 1, 4, 6

Б 2, 3, 5

В 5, 7, 8

Г 3, 5, 7

4. Визначте церковні пам'ятки початок будівництва яких відноситься до першої половини XI ст.

1 Спаський собор у Чернігові.

2 Десятинна церква.

3 Михайлівський Золотоверхий собор.

4 Софійський собор у Києві.

5 Михайлівський собор у Києві.

6 Успенський собор у Києві.

А 1, 2

Б 3, 6

В 2, 5

Г 1, 4

5. Визначте категорії селян, що виконували панщину:

1 Слуги.

2 Селяни-паробки.

3 Селяни-данники.

4 Селяни-сокольники.

А 2, 4

Б 1, 2

В 3, 4

Г 2, 3

Завдання № 2

1. Визначте особливості політики галицько-волинського князя Льва Даниловича:

1 Захоплення Краківської землі у боротьбі з польським королем Лешком Чорним.

2 Спроба захопити Сandomirську землю за допомогою татар.

3 Перенесення столиці князівства з Холма до Львова.

4 Захоплення Люблінської землі після смерті Лешка Чорного.

5 Боротьба з чеським королем Вацлавом II за малопольські землі.

6 Приєднання частини Закарпаття з Мукачевим.

А 1, 3, 5

Б 2, 3, 4

В 2, 3, 6

Г 1, 4, 6

2. Визначте твори, що належать перу митрополита Іларіона Київського:

1 «Житіє Феодосія Печерського».

2 «Слово про закон і благодать».

3 «Слово о полку Ігоревім».

- 4 «Послання...».
- 5 «Сповідання віри».
- 6 «Києво-Печерський Патерик».

А 1, 4
Б 2, 6
В 2, 5
Г 3, 4

3. Визначте переможні для литовсько-руського війська битви над татарами XIV–XVI ст.:

- 1 Битва під Ольшаницею.
- 2 Битва під Сокалем.
- 3 Битва на Синіх Водах.
- 4 Битва на Ворсклі.
- 5 Цецорська битва.
- 6 Охматівська битва.

А 1, 3
Б 2, 5
В 3, 6
Г 3, 4

4. Визначте архітектурні пам'ятки доби козацького бароко:

- 1 Вежа Корнякта у Львові.
- 2 Церква Святого Пантелеймона у Галичі.
- 3 Церква-мавзолей на Аскольдовій могилі у Києві.
- 4 Покровський собор у Харкові.
- 5 Церква Успіння Богородиці у Львові.
- 6 Церква Святої Катерини у Чернігові.

А 1, 6
Б 2, 4
В 4, 6
Г 3, 4

5. Визначте полковників періоду національно-визвольної війни українського народу під проводом Б. Хмельницького:

- 1 Дмитро Солонина.
- 2 Самійло Самусь.

3 Михайло Милорадович.

4 Іван Ганжа

5 Яків Лизогуб.

6 Федір Лобода.

7 Іван Золотаренко.

8 Михайло Ханенко.

А 1, 4, 5

Б 2, 4, 6

В 3, 7, 8

Г 4, 6, 7

Завдання № 3

1. Визначте події, що відбулися у період гетьманування Івана Самойловича:

1 Зречення від П. Дорошенка від гетьманства на правобережній Україні.

2 Підписання «Коломацьких статей».

3 Перебування Лазаря Барановича на посаді ректора Києво-Могилянської колегії.

4 Укладення Вічного миру між Річчю Посполитою та Москвою.

5 Підпорядкування Української Православної церкви Московському патріархові.

6 Проведення «Чорної ради» у Ніжині.

А 1, 3, 5

Б 1, 4, 5

В 2, 3, 6

Г 4, 5, 6

2. Визначте українські губернії, які були ліквідовані в результаті проведення губернської реформи імператора Павла І:

1 Новоросійська губернія.

2 Новгород-Сіверська губернія.

3 Київська губернія.

4 Катеринославська губернія.

5 Чернігівська губернія.

- 6 Подільська губернія.
- 7 Брацлавська губернія.
- 8 Малоросійська губернія.

А 1, 2, 4, 6

Б 2, 3, 5, 8

В 2, 4, 5, 7

3. Під впливом, яких ідей розвивалася українська література другої половини XVII — першої половини XVIII ст.

А Ідей Великої Французької революції.

Б Ідей єднання православної і католицької церков.

В Ідей гуманізму доби Західноєвропейського Відродження.

Г Ідей романтизму.

4. Визначте українські архітектурні пам'ятки побудовані у стилі «гуцульська сецесія»:

1 Вежа Корнякта у Львові.

2 Будинок кредитного товариства «Дністер» у Львові.

3 Домініканський собор у Львові.

4 Гімназія Українського педагогічного товариства у Львові.

5 Будинок з химерами у Києві.

6 Палац Любомирських в Рівному.

А 1, 5

Б 2, 3

В 2, 4

Г 4, 6

5. Визначте події, які відбулися у період між заснуванням Київського і Чернівецького університетів.

1 М. Цертелєв надрукував першу збірку українських історичних дум.

2 Виникнення масонської ложі «Любов до істини».

3 Видання «Історії Русів».

4 Видання журналу «Основа».

5 Реформа міського самоврядування в Російській імперії

- 6 Утворення Історичного товариства Нестора Літописця.
- 7 Початок редагування Ю. Федьковичем української газети «Буковина».
- 8 Видання брошури М. Міхновського «Самостійна Україна».
А 1, 2, 3, 4
Б 3, 4, 5, 6
В 4, 5, 6, 7
Г 5, 6, 7, 8

Завдання № 4

1. Визначте положення закону про землю, що був затверджений Директорією УНР 8 січня 1919 р.:

- 1 Створення спеціальних земельних комісія, які проводили аграрну реформу на місцях.
- 2 Скасування приватної власності на землю, ліси та надра.
- 3 Ліквідація високопродуктивних господарств, перерозподіл їх землі.
- 4 Зменшення трудової земельної норми у порівнянні з добою УЦР до 15 десятин.
- 5 Створення запасного земельного фонду, який розподіляв звільнені землі.
- 6 Необхідність передачі селянством на користь держави половини врожаю за отримані земельні ділянки.
А 1, 2, 3
Б 2, 4, 5
В 2, 5, 6
Г 4, 5, 6

2. Визначте мистецькі організації України, що були створені у першій половині 1920-х рр.:

- 1 Асоціація художників Червоної України.
- 2 Асоціація незалежних українських митців.
- 3 Українське Мистецьке об'єднання.
- 4 Українська державна академія мистецтв.
- 5 Товариство південноросійських художників.
- 6 Асоціація революційного мистецтва України.

А 1, 3

Б 2, 4

В 2, 5

Г 1, 6

3. Визначте події в УСРР, які відбулися у ході згортання «українізації»:

1 Створення Всеукраїнської спілки пролетарських письменників.

2 Призначення М. Скрипника наркомом освіти.

3 Зміна процедури виборів членів ВУАН.

4 Створення товариства «Геть неписьменність!».

5 Закриття Театру Української Бесіди.

6 Припинення діяльності ВАПЛІТЕ.

А 3, 6

Б 4, 5

В 1, 2

Г 2, 3

4. Визначте основні риси радянського тоталітаризму в УРСР у 1930-х рр.

1 Засилля компартійної бюрократії.

2 Наявність панівної ідеології лише однієї партії.

3 Існування компартій — «укапісти», «боротьбисти».

4 Закриття українських шкіл, наукових установ.

5 Відчуження людини від реальної участі у роботі органів державної влади.

6 Існування культу вождя.

7 Розпалювання міжнаціональної ворожнечі та ненависті.

А 1, 2, 4, 5

Б 2, 3, 5, 6

В 1, 2, 5, 6

Г 4, 5, 6, 7

5. Визначте діячів, які займали посаду голови Українського національно-демократичного об'єднання:

1 Володимир Целевич.

2 Степан Витвицький.

- 3 Василь Мудрий.
 4 Кость Левицький.
 5 Дмитро Левицький.
 6 Володимир Бачинський.
 А 1, 3
 Б 2, 4
 В 3, 5
 Г 4, 6

II рівень

Завдання № 1

1. Встановіть відповідність між князем Київської Русі та уривком із джерела:

1 Ігор І Старий	А «Того ж року Адальберт, призначений єпископом ругам, повертається, не в стані досягти нічого з того, заради чого його було послано, і переконавшись у марності своїх зусиль. На зворотному шляху декотрих з його супутників було вбито, сам же він ледве врятувався».
2 Ольга	Б «Вражені чудовим розташуванням місцевості, роси розірвали договір, укладений з імператором Никифором, і почали вважати, за краще залишитися в країні... «Я піду з цієї багатой країни не раніше, ніж одержу більшу данину й викуп за усі захоплені мною у війні міста і за усіх полонених»».
3 Святослав Хоробрий	В «І примусила його [імператора Василя II] потреба послати до царя русів — а вони його вороги — просити їхньої допомоги в такому його становищі. І пристав той на це. І погодилися вони бути ріднею, і одружився цар русів із сестрою Василя...».
4 Володимир Святославич	Г «Не згадую вже про його [подальшу] жалюгідну долю, коли, вирушивши в похід на германців, він був узятий в полон, прив'язаний до стовбурів дерев і розірваний навпіл».
	Д «Прибув до нього король рутенів..., принісши йому незмірні скарби... стільки золота, срібла і дорогоцінного одягу, що ніхто не пам'ятав раніше про таку кількість, привезену в німецьку державу в один раз».

2. Встановіть відповідність між князем та удільним князівством, яким він володів у другій половині XIV ст.

1 Костянтин Коріатович.	А Чернігівське князівство.
2 Федір Любартович	Б Київське князівство.
3 Володимир Ольгердович	В Подільське князівство.
4 Дмитро-Корибут Ольгердович	Г Волинське князівство
	Д Галицьке князівство.

3. Встановіть відповідність між давньоукраїнським письменником та його творчими доробками:

1 Юрій Дрогобич	А «Меч духовний», «Лютня Аполлонова».
2 Лазар Баранович	Б «Прогностична оцінка поточного 1483 року».
3 Памво Беринда	В «Ключ розуміння», «Небо новое», «Скарбниця потрібная».
4 Іоанікій Галятовський	Г «Лексикон...», «Імнології».
	Д «Про цілібат», «Природне право».

Завдання № 2

1. Встановіть відповідність між полковником та полком, який він очолював:

1 Іван Богун	А Брацлавський полк.
2 Данило Нечай	Б Переяславський полк.
3 Тиміш Цицюра	В Полтавський полк.
4 Мартин Пушкар	Г Подільський полк.
	Д Прилуцький полк.

2. Встановіть відповідність між першими генеральним секретарями УЦР та секретаріатами, які вони очолювали:

1 Б. Мартос	А Фінанси.
2 В. Садовський	Б Продовольчі справи.
3 М. Стасюк	В Земельні справи.
4 Х. Барановський	Г Шляхи сполучення, пошта.
	Д Судові справи

3. Встановіть відповідність між періодом та характерними особливості розвитку економіки:

1 1900–1917 рр.	А «Ізотовський рух»; «побудова основ соціалізму», ре віндикація.
2 1918–1921 рр.	Б «Непман», «лікнеп», госпрозрахунок, «червонець».
3 1921–1928 рр.	В Завершення промислового перевороту, «цукрові королі», «залізнична лихоманка», початок розвитку Дрогобицько-Бориславського нафтового району.
4 1928–1939 рр.	Г Трудові армії, продрозверстка, прямий обмін між містом і селом, зрівнялівка в оплаті праці.
	Д Монополізація промисловості, економічна криза, «Верховинська акція», соціальні протести.

Завдання № 3

1. Встановіть хронологічну послідовність виникнення античних міст на території Пн. Причорномор'я:

- А Тірітака.
- Б Херсонес.
- В Ольвія.
- Г Борисфеніда.

2. Встановіть хронологічну послідовність створення колегіумів на території України:

- 1 Малоросійський колегіум у Чернігові.
- 2 Києво-Могилянський колегіум.
- 3 Харківський колегіум.
- 4 Колегія Павла Галагана у Києві.
- 5 Кременецький колегіум.

3. Розташуйте у хронологічній послідовності події історії України ХІХ — початку ХХ ст., що описані в уривках документів та спогадах очевидців:

- А «Євреї дозволяється проживати: І. В губерніях: 1) Гродненській; 2) Віленській; 3) Волинській; 4) Подільській; 5) Мінській; 6) Катеринославській. ІІ. В областях: 7) Бессарабській; 2) Біло-

стоцькій. Крім визначених губерній та областей євреям дозволяється постійне проживання з наведеними обмеженнями: 1) в губернії Київській, крім губернського міста Києва; 2) в губернії Херсонській, крім міста Миколаєва; 3) в губернії Таврійській, крім міста Севастополя...».

Б «Це Товариство, яке відродилося, розділилось на дві галузі: на південну, під головуванням Пестеля, яка розповсюдилася в арміях, найголовніше у 2-й і частково у 1-й, і північну, засновану у С.-Петербурзі під головуванням Микити Муравйова».

В «Військо це передбачається утворити на Україні з людей, до козачої служби здібних і здавна відомих звичкою і охотою до неї... Як мине потреба в українських полках, всі вони розпускаються по своїх домівках, але вже назавжди залишаться приналежними війську».

Г «З рапорту я побачив, що утримуються вже під арештом [люди] з округів полків: Чугуївського — 1104, Таганрозького — 899, з яких над 313 чоловіками, як найголовнішими злочинцями, провадиться запропонований військовий суд... Ніякі умовляння не діють на заколотників, і всі вони одноголосно з жінками кричать таке: не хочемо військового поселення...».

4. Встановіть хронологічну послідовність створення політичних організацій:

А Загальна Українська Рада.

Б Головна Українська Рада.

В Союз Визволення України.

Г Українська Селянська спілка.

III рівень

Завдання № 1

Проаналізуйте та порівняйте матеріальну та духовну культуру степових народів України скіфо-сарматської доби.

Завдання № 2

Визначте основні етапи розвитку громадського руху. Назвіть відомих представників кожного періоду, визначте спільні та відмінні риси.

11 клас**I рівень****Завдання № 1**

1. Визначте археологічну культуру, що була поширена на території Середнього Подніпров'я:

- 1 Катакомбна культура.
- 2 Чорноліська культура.
- 3 Зарубинецька культура
- 4 Пшеворська культура.
- 5 Дніпро-Донецька культура.
- 6 Черняхівська культура.
- 7 Усатівська культура.
- 8 Білогрудівська культура.

А 1, 4, 6

Б 2, 3, 8

В 3, 5, 7

Г 4, 6, 8

2. Визначте описані давньогрецьким істориком Геродотом групи скіфських племен:

- 1 Скіфи-сівачі.
- 2 Скіфи-землероби.
- 3 Скіфи-орачі.
- 4 Скіфи-скотарі.
- 5 Скіфи-кочівники.
- 6 Скіфи-хлібороби.

А 1, 2, 6

Б 2, 3, 5

В 3, 4, 6

Г 3, 5, 6

3. Визначте античні міста-держави, що входили до Боспорського царства:

- 1 Феодосія.
- 2 Ольвія

3 Тіра.

4 Пантікапей.

5 Фанагорія.

6 Херсонес.

А 2, 3, 4

Б 1, 4, 5

В 3, 5, 6

Г 1, 2, 5

4. Визначте наслідки Київського повстання 1113 р.:

1 Жорстоке придушення повстання, розправа над повсталими.

2 Видання «Статуту Мономаха», який зміцнював становище боярської верхівки.

3 Силове захоплення Володимиром Мономахом Києва всупереч рішення Любецького князівського з'їзду.

4 Закріплення Київської вотчини за Володимиром Мономахом.

5 Обмеження лихварських відсотків до 25 % річних.

6 Значне підвищення цін на сіль, погіршення становища селян-закупів.

А 2, 3

Б 1, 4

В 4, 5

Г 4, 6

5. Визначте удільні князівства, що існували наприкінці XIII ст. та увійшли до складу Волинського князівства у процесі створення Галицько-Волинської держави:

1 Белзьке князівство.

2 Тербовлянське князівство.

3 Дорогобузьке князівство.

4 Перемишльське князівство.

5 Звенигородське князівство.

6 Пересопницьке князівство.

А 1, 3, 6

Б 1, 4, 5

В 2, 3, 6

Г 3, 5, 6

Завдання № 2

1. Визначте дати, що пов'язані із розоренням монголами Києва у XIII–XIV ст.:

- 1 1362 р.
- 2 1399 р.
- 3 1416 р.
- 4 1432 р.
- 5 1447 р.
- 6 1482 р.
- А 1, 2
- Б 2, 4
- В 3, 6
- Г 4, 5

2. Визначте, які з наведених положень відносяться до «Ординації Війська Запорозького» 1638 р.:

- 1 «Дозволяємо і призначаємо організувати реєстрове військо в числі двадцяти тисяч. Це військо гетьман і старшина повинні набрати і записати в реєстр...».
- 2 «На вічні часи позбавляємо козаків старшинства, всяких старовинних судових установ, права, доходів і інших відзнак набутих ними за вірні послуги від наших предків...».
- 3 «І на далі козаки повинні будуть коритися виключно тому старшому, якого вони самі оберуть, але який буде затверджений королем його милістю...».
- 4 «Найбільше непокоїли Польщу... свавілля [козаків], які вони чинили в містах... Тим, які уникнули страти і зберегли життя, обіцяючи надалі віддати його на службу Речі Посполитої оголошуємо прощення; всі вони, що лишаться на службі його королівської милості, не мусять нести ніякої відповідальності...».
- 5 «Для війська запорозького ми призначаємо платню на рік 60 000 злотих польських, які вони будуть одержувати в місті й.к.в. Києві...».

6 «На місце старшого, який більше не буде [вибиратись] з серед козаків, ми будемо ставити старшого комісара... сотники і отамани можуть обиратися з самих козаків...».

- А 1, 3
- Б 2, 3
- В 4, 5
- Г 2, 6

3. Визначте положення «Переяславських статей» 1659 р.:

- 1 Гетьман обирався на козацькій раді.
- 2 Київська митрополія підпорядковувалась московському патріарху.
- 3 Московські воєводи залишалися у Києві, Переяславі, Чернігові, Ніжині й Острі
- 4 Гетьман призначав полковників, однак не міг звільнити генеральну старшину.
- 5 Московські воєводи розквартирувалися у Переяславі, Ніжині, Брацлаві та Умані.
- 6 Заборона українським купцям продавати збіжжя на Правобережжі.

- А 2, 5
- Б 3, 4
- В 1, 6
- Г 4, 5

4. Визначте українські землі, які відійшли до складу Австрійської монархії після третього поділу Польщі:

- 1 Пд. Підляшшя.
- 2 Пн. Підляшшя.
- 3 Холмщина.
- 4 Сх. Галичина.
- 5 Лемківщина.
- 6 Західна Волинь.

- А 1, 4
- Б 1, 3
- В 2, 5
- Г 3, 6

5. Визначте церковні пам'ятки України збудовані у XIX ст.:
 - 1 Церква Святого Миколая (Київ).
 - 2 Архікафедральний собор Святого Юра (Львів).
 - 3 Патріарший кафедральний собор св. Володимира (Київ).
 - 4 Успенський собор Почаївської лаври (Почаїв).
 - 5 Спасо-Преображенський кафедральний собор (Дніпропетровськ).
 - 6 Домініканський собор (Львів).
- А 1, 2
Б 3, 5
В 3, 6
Г 2, 4

Завдання № 3

1. Визначте події, що відбулися в період царювання російського імператора Миколи II:
 - 1 Вихід першого номеру громадсько-політичного часопису «Громада»
 - 2 Проведення першого загального перепису населення Російської імперії.
 - 3 Вихід першого україномовного друкованого перекладу Біблії.
 - 4 Створення Русько-української радикальної партії.
 - 5 Заснування Новоросійського університету.
 - 6 Створення народницької організації «Народна воля».

А 1, 2
Б 2, 3
В 3, 4
Г 5, 6
2. Визначте події, які відбулися в Наддніпрянській Україні у ході розгортання збройних постанов у грудні 1905 р.:
 - 1 Повстання крейсера «Очаків».
 - 2 Горлівське повстання.
 - 3 Повстання на панцернику «Потьомкін».
 - 4 Повстання саперів у Києві на чолі з Б. Жаданівським.

- 5 Люботинське повстання.
- 6 Повстання на київському заводі «Арсенал».
- А 2, 5
 - Б 2, 3
 - В 1, 5
 - Г 4, 6
3. Визначте регіональні радянські республіки, які були створені більшовиками взимку-навесні 1918 р.?
- 1 Одеська Радянська Республіка
 - 2 Українська Соціалістична Радянська Республіка.
 - 3 Галицька Соціалістична Радянська Республіка.
 - 4 Донецько-Криворізька Республіка.
 - 5 Холодноряська Республіка.
 - 6 Радянська Соціалістична Республіка Таврида.
- А 1, 4, 6
 - Б 2, 3, 4
 - В 3, 4, 6
 - Г 4, 5, 6
- 4 Визначте події, що свідчили про загострення конфлікту між Української Центральної Радою і Раднаркомом Росії наприкінці 1917 — на початку 1918 р.?
- 1 Проголошення радянської влади в Україні на І з'їзді рад у Харкові.
 - 2 Проголошення незалежності Української Народної Республіки
 - 3 Збройний виступ полуботківців.
 - 4 Пред'явлення Раднаркомом Росії ультиматуму Центральній Раді.
 - 5 Прийняття ІІІ з'їздом рад у Харкові першої Конституції УСРР.
 - 6 Проголошення автономії України І Універсалом Центральної Ради.
- А 1, 3, 5
 - Б 2, 4, 6
 - В 3, 4, 5
 - Г 1, 2, 4

5. Визначте назви літературних організацій 1920-х рр.:

1 «Березіль».

2 «ОППУ».

3 «ВУСПП».

4 «АХЧУ».

5 «Думка».

6 «МАРС».

А 1, 3, 4

Б 2, 5, 6

В 3, 4, 6

Г 2, 3, 6

Завдання № 4

1. Визначте культурних діячів, про яких говорить цитований документ:

«Серед ознак [що характеризують літераторів]... я поставив на перше місце юний ідеалізм, який просвітлює, єднає. ...Другою ознакою — шукання правди і чесної позиції. В самому шуканні вже є неприйняття і опір. Поетів тоді називали формалістами за шукання своєї індивідуальності. Насправді — за шукання істини — замість ідеї, спущеної зверху для оспівування. ...Третьою ознакою — опір, протистояння офіційній літературі і всьому апаратові будівничих казарм».

1 О. Бургардт.

2 В. Еллан-Блакитний.

3 І. Світличний.

4 Ю. Смолич.

5 А. Горська.

6 М. Хвильовий.

7 О. Теліга.

8 Є. Сверстюк.

А 1, 3, 5

Б 2, 4, 8

В 3, 5, 8

Г 5, 7, 8

2. Визначте особливості розвитку сільського господарства у період непу:

- 1 Заборона використовувати найману працю.
- 2 Уніфікація системи оподаткування для заможних і бідняцьких господарств.
- 3 Об'єднання підприємств у госпрозрахункові трести.
- 4 Завершення зрівняльного поділу землі між селянами.
- 5 Поява високотоварних заможних селянських господарств.
- 6 Поступове зрівняння цін на промислові та сільськогосподарські товари.

А 1, 5

Б 2, 3

В 3, 4

Г 3, 6

3. Визначте губернії УСРР, які були охоплені голодом 1921–1923 рр.:

- 1 Кременчуцька губернія.
- 2 Катеринославська губернія.
- 3 Одеська губернія.
- 4 Донецька губернія.
- 5 Харківська губернія.
- 6 Полтавська губернія.
- 7 Таврійська губернія.
- 8 Запорізька губернія.

А 1, 3, 7

Б 2, 4, 8

В 3, 4, 5

Г 4, 6, 7

4. Визначте кінокартини, створені українським радянським режисером І. Кавалерідзе у другій половині 1930-х рр.:

- 1 «Звенигора».
- 2 «Коліїщина».
- 3 «Арсенал»

- 4 «Земля».
- 5 «Стожари».
- 6 «Запорожець за Дунаєм».
- 7 «Аероград».
- 8 «Щорс».
- А 1, 3, 4
- Б 2, 5, 8
- В 4, 5, 6
- Г 2, 5, 6

5. Визначте особливості повоєнної відбудови промисловості Української РСР:

- 1 Залучення новітнього устаткування та технологій.
- 2 Отримання фінансової та технічної допомоги згідно з планом Маршалла.
- 3 Здійснення відбудови централізовано за п'ятирічним планом.
- 4 Масова реевакуація підприємств та обладнання.
- 5 Надання необхідного фінансування з центру.
- 6 Широка мобілізація робочої сили та коштів населення.
- А 1, 5
- Б 2, 3
- В 3, 6
- Г 3, 4

II рівень

Завдання № 1

1. Встановіть відповідність між античним містом Північного Причорномор'я та місцем його розташування:

1 Ольвія	А Правий берег р. Дністер.
2 Пантікапей.	Б Нижнє Побужжя, дельта р. Буг та Дніпро.
3 Херсонес.	В Пд.-зх. частина Кримського півострову.
4 Тіра.	Г Зх. берег Керченської протоки.
	Д Таманський півострів.

2. Встановіть відповідність між князем — сином Ярослава Мудрого та князівством, яким він володів згідно з його заповітом:

1 Святослав	А Київське князівство.
2 Ізяслав	Б Володимирське князівство.
3 Всеволод	В Чернігівське князівство.
4 Ігор	Г Галицьке князівство.
	Д Переяславське князівство.

3. Встановіть відповідність між гетьманом та угодою укладеною в період його гетьманування:

1 Іван Мазепа	А Коломацькі статті.
2 Іван Скоропадський	Б Батуринські статті.
3 Дем'ян Многогріший	В Конотопські статті.
4 Іван Брюховецький	Г Решетилівські статті.
	Д Глухівські статті.

Завдання № 2

1. Встановіть відповідність між діячем культури XV — XVIII ст. та його твором:

1 Юрій Котермак	А «Київський Синопис».
2 Іоаникій Галатовський	Б «Розмова Великоросії з Малоросією».
3 Лаврентій Зизанія	В «Ключ розуменія».
4 Семен Дівович	Г «Граматика словенська язика».
	Д «Прогностична оцінка поточного 1483 р.».

2. Встановіть приналежність цитати:

1 Симон Петлюра	А «Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від гір Карпатських аж по Кавказькі».
2 Микола Міхновський	Б «Кожне національне відродження починається з відродження еліти».

3 В'ячеслав Липинський	В «Шлях звільнення кожної нації густо кропить кров'ю».
4 Дмитро Донцов	Г «Комунізм цілком протилежний духові української нації».
	Д «Націоналізм — це бунт проти особистого й гуртового егоїзмів. Бунт проти ідеології, яка ставить інтереси класу над нацією, національної меншості країни над автохтоном».

3. Встановіть відповідність між сферами культури та визначними діячами ХХ ст.:

1 Математика	А В. Косенко, Б. Лятошинський, П. Козицький.
2 Образотворче мистецтво	Б Л. Ландау, Є. Ліфшиць, О. Лейпунський.
3 Музика	В Ю. Ілленко, Л. Осика, О. Савченко.
4 Фізика	Г М. Кравчук, Г. Пфейффер, О. Погорелов.
	Д І. Їжакевич, В. Касіян, Ф. Кричевський.

Завдання № 3

1. Встановіть хронологічну послідовність прийняття цитованих документів:

А «Від значної у наших державах просторів пустих земель, розташованих на кордоні за Білою Церквою, ніякої користі немає, ні громадської, ні приватної... Тому будемо вважати себе вільними тих пустирів на вічність особам шляхетського стану».

Б «... землі литовські в королівство Польське знову інкорпоруємо, ... пани і шляхтичі Литви після смерті Олександра Вітовта, теперішнього князя, нікого не будуть мати або обирати великим князем і господарем Литви, як тільки того король польський і його наступники, порадившись з прелатами і панами Польщі і земель Литви, вважатимуть за необхідне обрати».

В «Податок із землі з волоки визначається: добрий родючий ґрунт — 21 грош (з однієї волоки), середній — 12 грошей, поганий — 8 грошей. Тяглові люди повинні відпрацювати за кожен волоку по два дні на тиждень».

Г «... Казимир, король польський, бажаючи, щоб перестало існувати князівство київське, не посадив уже там Симеона нового сина Мартина, а посадив воєводу з Литви Мартина Гаштовта, ляха...».

2. Розташуйте події у хронологічній послідовності:

А Холерні бунти.

Б Повстання дейнеків.

В Турбаївське повстання.

Г Повстання С. Палія.

3. Встановіть хронологічну послідовність подій за цитованими документами:

А «... о 7 годині ранку треті роти 4-го і 5-го понтонних батальйонів і військово-телеграфна рота 14-го саперного батальйону взяли рушниці, розібрали бойові патрони і, вишикувавшись у своїх так званих «жандармських» казармах, вийшли на Московську вулицю і попрямували до Миколаївських казарм...».

Б «Божою милістю, ми, Микола II, імператор і самодержець всеросійський... на зобов'язання уряду покладаємо виконання нашої непохитної волі 1. Дарувати населенню непохитні основи громадянської свободи на засадах дійсної недоторканності особи, свободи совісті, слова, зборів і союзів».

В «Громадяни Шулявської республіки виступають за скасування монархічного абсолютизму, за свободу зібрань та слова, за соціальне визволення, за амністію політв'язням, за національну емансипацію українського, польського, єврейського та інших народів Російської імперії, за негайне припинення єврейських погромів, що ганьблять наш народ».

Г «Горлівському збройному повстанню передувало багато подій... Два тижні робітники міцно тримали в своїх руках владу на території десятка залізничних вузлових станцій та кількох великих заводів і рудників».

4. Установіть послідовність розгортання державних економічних заходів в УРСР:

А Ліквідація раднаргоспів.

Б Восьмирічна Продовольча програма.

В Спорудження Каховської ГЕС.

Г Житлова програма забезпечення кожної радянської сім'ї до 2000 р. окремою квартирою.

III рівень

Завдання № 1

Визначте чинники, що обумовлювали особливості розвитку матеріальної та духовної культури кочових племен-скотарів I тис. н. е. на території степової України. Розкрийте основні теорії про їхнє походження.

Завдання № 2

Спростуйте або доведіть справедливості оцінки стану української еліти кінця XVIII ст. — першої чверті XIX ст. С.Маланюка: «Зіпнуті до стану напівтваринного, занурені у тупім безладді, вже поза межами історії, десть поміж кухнею і спальнею — доглівають останні рештки козацької і гетьманської еліти... серед руїн бурхливої минувшини, западають у смертельний сон хутори й маєтки здеморалізованої аристократії-нині — «дворянства всеросійського»...».

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

**СЕКЦІЯ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»**

9 клас

І рівень

Завдання № 1

1. Визначте східнослов'янські племена, які згідно «Повісті минулих літ» проживали на території сучасної України:

- 1 Поляни.
- 2 Сіверяни.
- 3 Радимичі.
- 4 Кривичі.
- 5 Деревляни.
- 6 Дреговичі.

А 1, 2, 5

Б 1, 3, 5

В 1, 2, 6

Г 3, 4, 5

2. Визначте наслідки описаної у літописі події:

«Люди київські прибігли до Києва і вчинили віче на торгових і сказали, пославши [послів] до князя: «Ось половці розсипалися по землі. Дай-но, княже, зброю та коней, і ми ще поб'ємося з ними». Але, Ізяслав цього не послухав...».

- 1 Об'єднання синів Ярослава Мудрого для придушення повстання.
- 2 Пограбування половцями Києва.
- 3 Проголошення київським князем полоцького князя Всеслава Брячиславича.

- 4 Вбивство повсталими київського князя Ізяслава Ярославича.
 - 5 Втеча київського князя Ізяслава Ярославича до Польщі.
 - 6 Укладення київським князем Ізяславом шлюбної угоди з половецями.
- А 3, 5
 - Б 1, 2
 - В 4, 5
 - Г 3, 6

3. Визначте удільні князівства, які у середині XII ст. були ліквідовані князем Володимирком Володаровичем та увійшли до складу Галицького князівства:

- 1 Белзьке князівство.
 - 2 Тербовлянське князівство.
 - 3 Берестейське князівство.
 - 4 Перемишльське князівство.
 - 5 Звенигородське князівство.
 - 6 Холмське князівство.
- А 1, 3, 5
 - Б 2, 4, 5
 - В 4, 5, 6
 - Г 3, 4, 6

4. Оберіть історичні терміни, що характеризують спадкове земельне володіння:

- 1 Феод.
 - 2 Бенефіція.
 - 3 Алод.
 - 4 Ранг.
 - 5 Лан.
 - 6 Лен.
 - 7 Волока.
 - 8 Сервітут.
- А 1, 2, 7
 - Б 2, 4, 6
 - В 1, 3, 6
 - Г 5, 6, 8

5. Визначте нормативно-правові акти, якими відбувалось оформлення процесу закріпачення селян у Польсько-Литовській державі:

- 1 «Привілей Казимира IV».
 - 2 «Пункти заспокоєння руського народу».
 - 3 «33 артикули» 1595 р.
 - 4 «Волочна поміра».
 - 5 «Артикули польського короля Генріха Валуа».
 - 6 «Острозька угода».
- А 1, 4, 6
Б 1, 3, 4
В 4, 5, 6
Г 2, 4, 5

Завдання № 2

1. Визначте наслідки описаної у літописі події:

«Князь великий Витовт Кестутьевич Литовский собрал вой многи, с ним же бе и царь Тахтамыш со своим двором, а с Витовтом литва, немцы, ляхи, жемоить, татарове, волохи, подоляне; единых князей с ним бе числом 50, и бысть сила ратных велика зело... И одолел царь Темир-Кутлуй и победы Витовта и всю силу литовскую...».

- 1 Зближення Великого князівства Литовського з Королівством Польським.
 - 2 Облога татарами Києва, спустошення ними Волині та Поділля.
 - 3 Розбудова на півдні українських земель системи опорних укріплень.
 - 4 Посилення позицій ВКЛ на міжнародній арені.
 - 5 Укладення Кревської унії між ВКЛ та Королівством Польським.
 - 6 Втрата ВКЛ виходу до Чорного моря.
- А 1, 3
Б 2, 6
В 2, 4
Г 4, 5.

2. Визначте, які з наведених положень стосуються «Устави на волоки»:

- 1 Зобов'язання селян працювати 2–3 дні на тиждень на феодала.
- 2 Запровадження громадської форми землекористування.
- 3 Встановлення розміру податку для селян в залежності від майнового стану.
- 4 Запровадження двопільної системи землеробства.
- 5 Вимір всіх земель великого князя та їх поділ на однакові ділянки.
- 6 Збереження для селян права користуватися лісами та пасовищами.

А 1, 4

Б 3, 5

В 2, 5

Г 1, 5

3. Визначте греко-католицьких митрополитів кінця XVI—XVII ст.

- 1 Й.-В. Рутський.
- 2 Гедеон Балабан.
- 3 Іпатій Потій.
- 4 Сильвестр Косів.
- 5 Михайло Рогоза.
- 6 Ісайя Копинський.

А 1, 2, 4

Б 3, 4, 5

В 1, 3, 5

Г 4, 5, 6

4. Визначте українські намісництва на території яких поширювалася дія указу російської імператриці Катерини II 1783 р. про остаточне закріпачення селян:

- 1 Київське.
- 2 Подільське.
- 3 Катеринославське.

4 Новгород-Сіверське.

5 Чернігівське.

6 Вознесенське.

7 Брацлавське.

8 Волинське.

9 Харківське.

А 4, 5, 9

Б 1, 2, 7

В 5, 8, 9

Г 4, 5, 8

5. Визначте дати заснування університетів в українських землях у XIX ст.:

1 1805 р.

2 1816 р.

3 1834 р.

4 1846 р.

5 1855 р.

6 1865 р.

7 1875 р.

8 1899 р.

А 2, 4, 5, 7

Б 1, 3, 6, 7

В 2, 3, 5, 8

Г 1, 3, 4, 6

Завдання № 3

1. Визначте церковні пам'ятки України, що були побудовані у XVIII ст.:

1 Володимирський собор (Київ).

2 Собор святого Юра (Львів).

3 Спасо-Преображенський собор (Чернігів).

4 Андріївська церква (Київ).

5 Церква святого Миколая (Київ).

6 Успенський собор (Полтава).

- А 1, 3
- Б 2, 5
- В 2, 4
- Г 4, 6

2. Які із перерахованих церковних споруд розташовані на території Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври:

- 1 Успенський собор.
- 2 Троїцька Надбрамна церква.
- 3 Михайлівський Золотоверхий монастир.
- 4 Софійський собор.
- 5 Кирилівська церква.
- 6 Трапезна церква.

- А 1, 2, 3
- Б 1, 2, 6
- В 3, 4, 5
- Г 1, 3, 4

3. Визначте архітектурні пам'ятки, створені у стилі класицизму:

- 1 Собор Святого Юра у Львові.
- 2 Головний корпус університету св. Володимира.
- 3 Церква святого Миколая у Києві.
- 4 Палац Потоцьких в Одесі.
- 5 Будівля кредитного товариства «Дністер» у Львові.
- 6 Львівський кафедральний костел.

- А 1, 4
- Б 2, 3
- В 2, 4
- Г 5, 6

4. Визначте особливості внутрішньої політики гетьмана Кирила Розумовського:

- 1 Встановлення точного бюджету державних видатків.
- 2 Розширення повноважень Генерального Суду.
- 3 Винокурінням дозволено займатися козакам та деяким категоріям землевласників.
- 4 Скасування «індукти» та «евекти».

- 5 Законодавче унормування українсько-російських відносин («Рішительні пункти»).
- 6 Значте зростання кількості росіян у гетьманській адміністрації.
А 2, 4, 5
Б 3, 4, 6
В 2, 3, 4
Г 1, 4, 5
5. Визначте основні філософські ідеї Г. Сковороди:
 - 1 Заперечення пізнання Бога.
 - 2 Самопізнання людини.
 - 3 Пошук шляхів людського щастя.
 - 4 Ідея «європейського дому» — згуртування європейських народів для подолання турецької експансії.
 - 5 Обґрунтування Божественної природи самодержавства.
 - 6 Протиставлення насильству, корисливості, нечесно набутому багатству спокою душі, сумлінної праці, скромності і мудрості.
А 1, 3, 6
Б 2, 3, 6
В 4, 5, 6
Г 2, 4, 6

Завдання № 4

1. Визначте події з історії України, які відбувалися протягом існування у Наддніпрянщині явища охарактеризованого сучасниками як «мудра вигадка графа Аракчєєва».
 - 1 Входження Буковини на правах окремого округу до «Королівства Галиції і Лодомерії»
 - 2 Видання поеми І. Котляревського «Енеїда».
 - 3 Заснування масонської ложі «Любов до істини».
 - 4 Інвентарна реформа на Правобережжі.
 - 5 «Київська козаччина».
 - 6 «Чигиринська змова».
А 1, 3, 5
Б 2, 4, 6
В 3, 4, 5
Г 2, 3, 5

2. Визначте представників української еліти, які прихильно ставилися до Наполеона під час франко-російської війни:

- 1 М. Чайковський.
 - 2 І. Ковінько.
 - 3 В. Капніст.
 - 4 І. Котляревський.
 - 5 Могучовський.
- А 1, 2, 3
Б 1, 3, 5
В 2, 3, 5
Г 1, 3, 4

3. Визначте, які із описаних за спогадами сучасників історичних подій та процесів, відбулися протягом другої половини ХІХ ст.

- 1 «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси ... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг була відправлена рота солдатів і матросів...».
- 2 «Закінчилося згубне для багатьох повстання... Ходили чутки, нібито гусари зробили атаку на беззбройних чернігівців і рубали їх без пощади. Обов'язок істини змушує сказати, що це зовсім не справедливо...».
- 3 Не минуло і дев'яти років, як він став задкувати ... все більше і більше в'язне у болоті безнадійної реакції. Де подівся той світлий і людський образ, який проглядався ... із реформ ... ».
- 4 «У Києві і в Малоросії слов'янофільство перетворюється в українофільство... Причетні до справи... художник..., колишній вчитель ... із захопленням говорили про колишню Малоросію...».
- 5 «... нарешті дозволили видавати український журнал; мій чоловік дуже радий, захоплений і зайнятий... Усі його країни тішаться разом з ним...».
- 6 «Йти в народ... значило не тільки віддати народу свої сили, свої знання заради народної революції, це значило ще —

жити його радощами і стражданнями, ділити з ним його світлі надії і гіркі розчарування!».

А 3, 5, 6

Б 2, 4, 5

В 1, 5, 6

Г 3, 4, 5

4. Визначте, хто першим серед українських громадських діячів сформулював і обґрунтував ідею здобуття Україною цілковитої політичної незалежності

1 Михайло Драгоманов.

2 Олександр Барвінський.

3 Микола Міхновський

4 Юліан Бачинський.

5. Визначте наслідки «весни народів» 1848–49 рр. для західно-українських земель:

1 Створено політичний представницький орган українців, який діяв до 1851 р.

2 Скасовано особисту залежність селянина від поміщика.

3 Галичину поділено на Східну і Західну частини.

4 Українців залучено до роботи скликаного австрійським імператором парламенту.

5 Австрійським урядом визнано рівність греко-католиків з римо-католиками.

6 Обмежено панщину за інвентарними книгами до 3 днів на тиждень.

А 1, 3, 6

Б 1, 2, 4

В 2, 4, 6

Г 2, 4, 5

II рівень

Завдання № 1

1. Співвіднесіть назви кочових племен з їхніми описами:

1 Половці	А Спустошили землі антів та на території Панонії утворили свою державу.
2 Хозари	Б Вперше з'явилися біля південних кордонів Русі за часів князя Ігоря, часто використовувалися Візантією для реалізації своїх політичних задумів про Київської держави.
3 Авари	В Вони нападали на слов'ян, збирали данину із ільменських слов'ян, кривичів, чуді та мері; представники цих племен часто мешкали серед слов'ян як купці або наймані дружинники.
4 Печеніги	Г Кочові тюркські племена, у середині VI ст. у Прикаспії та Приазов'ї утворили державу, контролювали Волзький торговий шлях.
	Д Населяли землі між Дунаєм та Волгою, частково Крим, басейни Дону; у часи роздробленості Русі неодноразово нападали на її території.

2. Встановіть відповідність між подіями та їхніми описами:

1 Похід князя Олега	А «Грабиша за 2 дни весь град, Подолье и Гору, и монастыри, И Софью, и Десятиною Богородицу, и не бысть помилования никому...».
2 Похід Андрія Боголюбського	Б «Нехай Русь, приходячи, бере «слюбне», скільки хоче; а якщо прийдуть гості, то беруть і місячину на 6 місяців, хліб, вино, і м'ясо, і рибу..., і пускають їх у лазні...».
3 Похід Володимира Мономаха	В «І прийшли до царя, і розповіли йому все, що було: «Лютый повинен бути цей чоловік: майно зневажає, а зброю бере, дамо йому данину»...».
4 Похід князя Святослава	Г «Усіх походів великих було 83, а інших менших не пригадаю. Мирів я уклав з половецькими князями без одного 20 і при батькові і при без батька...».

	Д «... Поїхав з Новгороду, ... узявши із собою брата Всеволода із Трубецька і Святослава Олеговича..., чернігівських воєводам, і так ішли тихо, збираючи дружину свою...».
--	--

3. Встановіть відповідність між синами князя Данила Галицького та землею якою вони правили:

1 Мстислав Данилович	А Берестейське воєводство.
2 Роман Данилович	Б Галицьке князівство.
3 Лев Данилович	В Чорна Русь.
4 Шварно Данилович	Г Луцьке князівство.
	Д Холмська волость.

Завдання № 2

1. Встановіть відповідність між гетьманом та його висловлюванням:

1 Кирило Розумовський	А «Я знаю, що на мене чекають кайдани і що мене, за російським звичаєм, кинуть у жахливу темницю, щоб я там помер з голоду. Але мене це не турбує, бо я говорю від імені моєї Батьківщини».
2 Павло Полуботок	Б «Майже кожний на всій Україні користувався вольностями, і важко йому буде забути, що він був паном і на війні рівнявся з паном».
3 Богдан Хмельницький	В «З обох сторін Дніпра жителям бути у возз'єднанні і жити б окремо і давати данину турському цареві».
4 Петро Дорошенко	Г «Козаки розорені до краю і, залишаючи свої житла, змушені втікати в слобідські полки, у результаті значно зменшилась кількість козаків на Україні, що може призвести до нечуваного безладдя і врешті до викорінення козаків».
	Д «А як стримала Москва свої присяжні обіцянки — це гаразд відомо не тільки вам, добрим людям, а й усьому світові. Всі вольності поламала, суд і свої закони люті в Україні запровадила».

2. Встановіть відповідність між культурним діячем та його працями:

1 Дмитро Бантиш-Каменський	А «Украинский мелодии», «История Малороссии».
2 Ізмаїл Срезневський	Б «История Малой России», «Источники мало-российской истории».
3 Микола Маркевич	В «Запорожская старина», «Мысли об истории русского языка», «Древние памятники русского письма».
4 Аполлон Скальковський	Г «История украинского народа», «Южная Русь».
	Д «История Новой Сечи или последнего коша Запорожского», «Наезды гайдамак на Западную Украину в XVIII столетии».

3. Встановіть відповідність між Запорізькою Січчю та історичною подією, яка відбулася в період її існування та була пов'язана з нею:

1 Томаківська Січ.	А Російсько-турецька війна 1768–1774 рр.
2 Підпільнецька Січ.	Б Андрусівське перемир'я.
3 Микитинська Січ	В Ординація Війська Запорізького.
4 Чортомлицька Січ.	Г Повстання під проводом К. Косинського.
	Д Обрання Б. Хмельницького гетьманом.

Завдання № 3

1. Встановіть хронологічну послідовність прийняття польсько-литовських уній:

- 1 Віленсько-радомська унія.
- 2 Кревська унія.
- 3 Люблінська унія
- 4 Городельська унія.

2. Встановіть хронологічну послідовність обрання кошових отаманів Війська Запорізького:

- 1 Іван Сірко.
- 2 Кость Гордієнко.

3 Яків Барабаш.

4 Петро Калнишевський.

3. Розташуйте документи у хронологічному порядку:

А «Кріпосне право на селян, оселених у поміщицьких маєтках, і на дворових людей скасовується назавжди... Поміщики, зберігаючи право власності на всі належні їм землі, передають селянам за встановлені повинності в постійне користування селян присадибну їхню осілість... Селянам надається право: провадити вільну торгівлю, відкривати й утримувати фабрики...».

Б «За відомостями, які до нас дійшли, депутат рейхстагу Лук'ян Кобилиця своїм місцевим однодумцям прищепив ідею, що домінії припинили діяльність та що він одержав від його величності уповноваження обирати нових війтів і десятників, які будуть урядувати окремо без всякого втручання доміній».

В «Як не буде в українських полках потреби, всі вони розпускаються по своїх домівках, але вже назавжди залишаться приналежними війську і за першою потребою повинні з'явитися на службу і утворити знову свої полки».

Г «Ми захотіли через це оголосити всім вірнопідданам всієї Нашої імперії, що Запорозька Січ остаточно зруйнована, з викоріненням на майбутнє й самої назви запорозьких козаків...».

4. Розташуйте події у хронологічній послідовності:

А Відкриття першого в Україні ремісничого училища в Чернігові.

Б Заснування у Львові Й. Оссолінським науково-дослідного товариства «Оссолінеум».

В Конструювання П. Прокоповичем першого у світі рамкового вулика.

Г Відкриття Кременецького ліцею.

III рівень**Завдання № 1**

Охарактеризуйте адміністративно-територіальний устрій та систему органів влади управління Гетьманщини у другій половині XVII ст.

Завдання № 2

Проаналізуйте лист В. Белінського П. Анненкову: «Наводил я справки о Шевченке... этот хохлацкий радикал написал два пасквиля — один на Государя Императора, другой — на Императрицу... я не читал этих пасквилей... Шевченку послали на Кавказ солдатом. Мне не жаль его, будь я его судьей, я сделал бы не меньше...» Висловіть своє ставлення до такої оцінки. Як, на Ваш погляд, чому прогресивний російський радикал-демократ дав таку оцінку Т. Шевченку? Обґрунтуйте справедливість такої оцінки чи аргументовано спростуйте її.

10 клас**I рівень****Завдання № 1**

1. Визначте античні міста Пн. Причорномор'я, що були розташовані на заході Кримського півострову:

- 1 Пантікапей.
- 2 Калос-Лімен.
- 3 Феодосія.
- 4 Ольвія.
- 5 Тіра.
- 6 Керкінітида.

А 1, 2

Б 2, 6

В 3, 5

Г 4, 6

2. Визначте наслідки Київського повстання 1113 р.:

1 Жорстоке придушення повстання, розправа над повсталими.

2 Видання «Статуту Мономаха», який зміцнював становище боярської верхівки.

3 Силове захоплення Володимиром Мономахом Києва всупереч рішенням Любецького князівського з'їзду.

4 Закріплення Київської вотчини за Володимиром Мономахом.

5 Обмеження лихварських відсотків до 25 % річних.

6 Значне підвищення цін на сіль, погіршення становища селян-закупів.

А 1, 3

Б 2, 5

В 4, 6

Г 4, 5

3. Визначте удільні князівства, які у середині XII ст. були ліквідовані князем Володимиром Володаровичем та увійшли до складу Галицького князівства:

1 Белзьке князівство.

2 Тербовлянське князівство.

3 Звенигородське князівство.

4 Холмське князівство.

5 Берестейське князівство

6 Перемишльське князівство.

А 2, 3, 6

Б 1, 3, 4

В 3, 5, 6

Г 2, 4, 6

4. Визначте особливості суспільно-політичного розвитку Галицько-Волинського князівства у період «боярської смути»:

1 Втрата Галичем значення економічного та політичного центру Галицького князівства.

2 Посилення галицького та волинського боярства.

3 Захоплення Волині Угорським королівством.

4 Втручання у внутрішні справи регіону сусідніх держав — Польщі та Угорщини.

5 Узурпація влади в Галичині та на Волині боярином Володиславом Кормильичем.

6 Укладення Списької угоди між галицьким боярством та угорським королем Андрієм II.

А 1, 3

Б 2, 5

В 2, 4

Г 4, 6

5. Визначте поняття, що стосуються архітектури:

1 Теракота.

2 Офорт.

3 Аркада.

4 Естамп.

5 Трансепт.

6 Пресбітеріум.

7 Шатро.

8 Контрапост.

А 1, 3, 4

Б 2, 5, 8

В 3, 6, 7

Завдання № 2

1. Визначте, які з наведених положень відносяться до Куруківської угоди:

1 «На місце старшого, який більше не буде [вибиратись] з серед козаків, ми будемо ставити старшого комісара... сотники і отамани можуть обиратися з самих козаків...».

2 «Дозволяємо і призначаємо організувати реєстрове військо в числі двадцяти тисяч. Це військо гетьман і старшина повинні набрати і записати в реєстр...».

3 «І на далі козаки повинні будуть коритися виключно тому старшому, якого вони самі оберуть, але який буде затверджений королем його милістю або його наслідниками, польськими королями. На подання коронного гетьмана».

- 4 «Полки із своїми полковниками повинні ходити по черзі на Запоріжжя для охорони тих місць і щоб перешкодити татарських походам через Дніпро».
- 5 «Грецька релігія, яку сповідує Військо королівської милості Запорізьке, також собори, церкви і монастирі і колегіум київський повинні лишатися при попередній свободі, згідно з стародавніми правами».
- 6 «Найбільше непокоїли Польщу... свавілля [козаків], які вони чинили в містах... Тим, які уникнули страти і зберегли життя, обіцяючи надалі віддати його на службу Речі Посполитої оголошуємо прощення; всі вони, що лишаться на службі його королівської милості, не мусять нести ніякої відповідальності...».

А 1, 4

Б 2, 5

В 3, 6

Г 2, 3

2. Визначте фортеці, які залишалися у складі Росії згідно з Кучук-Кайнарджійським мирним договором:

1 Перекоп.

2 Керч.

3 Кінбурн.

4 Акерман.

5 Синоп.

6 Єнікале.

А 2, 4, 5

Б 2, 3, 6

В 1, 2, 5

Г 3, 4, 5

3. Вкажіть членів Другої Малоросійської колегії:

1 О. Шаховський.

2 О. Меншиков.

3 П. Румянцев.

4 Я. Лизогуб.

5 В. Туманський.

6 С. Вельямінов.

7 С. Кочубей.

8 Г. Потьомкін.

А 1, 4, 7

Б 2, 5, 8

В 3, 5, 7

Г 5, 6, 7

4. Визначте причини повстання, про яке йде мова у документі:

«Ясновельможним їх милості панам воєводство складає високу повагу і просить їх милість панів-послів повідомити про тяжкі кривди, утиски наших прав і вольностей, що їх наносить Палій — бунтівник, а також щоб приклали зусилля для того, щоб цей бунтівник міг бути вигнаний із нашого воєводства».

1 Прагнення польських магнатів та шляхти повернути свої маєтки на Правобережжі

2 Розміщення на постійну дислокацію польського війська на Поділлі.

3 Широкий наступ уніатів на права українського православного населення.

4 Обмеження прав козацьких полків Київського та Брацлавського воєводств.

5 Підписання Карловицького мирного договору.

6 Постанова Варшавського сейму про ліквідацію козацьких полків.

А 1, 6

Б 2, 3

В 5, 6

Г 4, 6

5. Визначте події історії України, які відбулися в період правління російської імператриці Єлизавети Петрівни:

1 Заснування Підпільницької Січі.

2 Створення Новоросійської губернії.

- 3 Запровадження системи шляхетських судів — земських, гродських і підкоморських.
- 4 Створення «Правління гетьманського уряду».
- 5 Видання «Рішительних пунктів».
- 6 Створення Новослобідського козацького полку.
 - А 1, 4
 - Б 3, 6
 - В 2, 4
 - Г 3, 5

Завдання № 3

1. Визначте кого називали «Галицькими першобудителями»:
 - 1 М. Левицький.
 - 2 І. Могильницький.
 - 3 Я. Головацький.
 - 4 І. Лаврівський.
 - 5 Ф. Стадіон-Вертгаузен.
 - 6 І. Вагилевич.
 - А 1, 2, 4
 - Б 2, 3, 5
 - В 4, 5, 6
 - Г 1, 4, 6
2. Визначте архітектурні пам'ятки України, створені у стилі бароко:
 - 1 Церква святого Миколая у Києві.
 - 2 Будівля кредитного товариства «Дністер» у Львові.
 - 3 Університет св. Володимира.
 - 4 Андріївська церква у Києві.
 - 5 Собор святого Юра у Львові.
 - 6 Львівський кафедральний костел.
 - А 1, 3
 - Б 4, 5
 - В 4, 6
 - Г 2, 5

3. Визначте характерні риси соціально-економічного розвитку українських губерній Російської імперії у першій половині XIX ст.

- 1 Прискорений розвиток залізничного транспорту.
 - 2 Використання праці військових поселенців.
 - 3 Зростання кількості «піших» селян та «місячників»
 - 4 Виникнення перших синдикатів та трестів у промисловості.
 - 5 Стрімке зростання соціальної групи технічної інтелігенції
 - 6 Заснування торгового дому цукрозаводчиків Яхненків-Симе-ренків.
 - 7 Розвиток кооперативного руху у сільському господарстві.
 - 8 Поширення «урочної системи» селянських повинностей.
- А 1, 2, 5, 7
Б 2, 4, 6, 8
В 2, 5, 7, 8
Г 1, 3, 5, 6

4. Визначте події, які відбулися в Наддніпрянській Україні у ході розгортання збройних повстань у грудні 1905 р.:

- 1 Повстання крейсера «Очаків».
 - 2 Горлівське повстання.
 - 3 Повстання на панцернику «Потьомкін».
 - 4 Люботинське повстання.
 - 5 Повстання саперів у Києві на чолі з Б. Жаданівським.
 - 6 Повстання на київському заводі «Арсенал».
- А 1, 3
Б 2, 5
В 2, 4
Г 4, 6

5. Визначте тимчасові державні утворення, що були створені на українських землях у 1919 р.:

- 1 Республіка Гуляй-Поле.
- 2 Одеська Радянська Республіка.
- 3 Мліївська Республіка.
- 4 Лемко-Русинська Республіка.
- 5 Кубано-Чорноморська Радянська республіка.
- 6 Західноукраїнська Народна Республіка.

- 7 Баштанська республіка.
- 8 Радянська Соціалістична Республіка Тавриди.
 - А 1, 5, 6
 - Б 1, 3, 7
 - В 2, 6, 8
 - Г 3, 4, 5

Завдання № 4

1. Визначте події, що відбулися в період Гетьманату П. Скоропадського:

- 1 Створення Всеукраїнської Православної Церковної Ради.
- 2 Створення Державного Сенату.
- 3 Підписання Брест-Литовського мирного договору.
- 4 Збройний виступ самостійників на чолі з М. Міхновським.
- 5 Затвердження Закону про створення Української Академії наук.
- 6 Проведення Трудового Конгресу України.
- 7 Створення Українського Національно-Державного Союзу.
- 8 Проголошення незалежності Західноукраїнської Народної республіки.
 - А 2, 5, 8
 - Б 3, 6, 7
 - В 1, 2, 4
 - Г 4, 5, 8

2. Визначте українські міста початку ХХ ст., наведена назва яких була змінена на честь радянських партійних діячів у 1920–1930-х рр.:

- 1 Маріуполь.
- 2 Єнакієве.
- 3 Бірзула.
- 4 Антрацит.
- 5 Бахмут.
- 6 Мелітополь.
 - А 1, 5, 6
 - Б 2, 3, 5
 - В 4, 5, 6
 - Г 1, 3, 5

3. Визначте політичних та військових діячів ЗУНР:

- 1 В. Чехівський.
- 2 О. Севрюк.
- 3 П. Болбочан.
- 4 Л. Цегельський
- 5 Д. Вітовський.
- 6 Є. Петрушевич.

А 1, 5, 6

Б 2, 4, 5

В 4, 5, 6

Г 2, 5, 6

4. Визначте мистецькі культурні об'єднання, які були створені в Українській СРР у першій половині 1920-х рр.:

- 1 Асоціація революційного мистецтва.
- 2 Товариство художників ім. К. Костанді.
- 3 «Молодняк»
- 4 Українське мистецьке об'єднання.
- 5 «Артес».
- 6 Товариство південноросійських художників.
- 7 Асоціація панфутуристів.
- 8 Асоціація незалежних українських митців.

А 2, 7

Б 3, 8

В 4, 7

Г 2, 5

5. Визначте наслідки проведення грошової реформи в Радянському Союзі у 1922–1924 рр.:

- 1 Підвищення цін на продовольство.
- 2 Ліквідація карткової системи.
- 3 Вилучення царських грошових знаків
- 4 Деномінація грошових знаків.
- 5 Зменшення розміру карбованця.
- 6 Девальвація карбованця.

А 3, 6

Б 1, 4

В 3, 4

Г 2, 5

II рівень**Завдання № 1**

1. Встановіть відповідність між гетьманом та містом — столицею періоду його гетьманування:

1 Богдан Хмельницький.	А Глухів.
2 Іван Скоропадський.	Б Батурин.
3 Кирило Розумовський.	В Чигирин.
4 Павло Скоропадський.	Г Переяслав.
	Д. Київ

2. Встановіть відповідність між діячем та фактами з його біографії:

1 Мелетій Смотрицький	А Архімандрит Києво-Печерського монастиря, автор перемови до «Часослова» (1616), полеміст (найвідоміша праця «Палінодія або книга оборони»)
2 Герасим Смотрицький	Б Архімандрит Києво-Печерського лаври, засновник Лаврської друкарні, автор творів релігійного, історичного та полемічного характеру, передмов до «Чалослова», «Службника», «Антологіона» та ін.
3 Захарія Копистецький	В Український мовознавець, автор «Граматики слов'янської», полемічного твору «Тренос», низки творів анти уніатського характеру.
4 Єлисей Плетенецький	Г Навчався Краківському, Віденському, Віттенберзькому, Падуанському, Болонському університетах; автор численних праць з філософії, політології, історії; один з перших теоретиків освіченої монархії.
	Д Перший ректор Острозької академії, один із видавців «Острозької Біблії», автор книги «Ключ царства небесного».

3. Встановіть відповідність між Запорізькою Січчю та історичною подією, яка відбулася в період її існування та була пов'язана з нею:

1. Томаківська Січ.	А. Російсько-турецька війна 1768–1774 рр.
2. Підпільницька Січ.	Б. Андрусівське перемир'я.
3. Чортомлицька Січ.	В. Повстання під проводом К. Косинського.
4. Микитинська Січ	Г. Ординація Війська Запорізького.
	Д. Обрання Б. Хмельницького гетьманом.

Завдання № 2

1. Встановіть відповідність між історичним діячем та присвяченим йому твором Т. Шевченка:

1 Г. Квітка-Основ'яненко.	А «Ти смієшся, а я плачу, Великий мій друже».
2 М. Костомаров	Б «Дивлюсь: твоя, мій брате, мати Чорніше чорної землі».
3 М. Гоголь	В «Наша дума, наша пісня Не вмере, не загине...».
4 Марко Вовчок.	Г «Було колись — минулося, Не вернеться знову».
	Д «Господь послав Тебе нам, кроткого пророка...».

2. Встановіть відповідність між більшовицькими судовими процесами та роком їх проведення:

1 Справа «Українського національного центру»	А 1928 р.
2 «Шахтинська справа»	Б 1930 р.
3 Процес «Спілки Визволення України»	В 1931 р.
4 Український троцькістський центр	Г 1935 р.
	Д 1936 р.

3. Встановіть відповідність між українським кінорежисером та кінокартиною знятою ним у 20–30-х рр. ХХ ст.:

1 Олександр Довженко	А «Перекоп», «Наталка Полтавка», «Стожари».
2 Ігор Савченко	Б «Іван», «Звенигора», «Сумка дипкур'єра».

3 Іван Кавалерідзе	В «Наші дівчата», «Моряки», «Скарб загиблого корабля».
4 Володимир Браун	Г «Гармонь», «Дума про козака Голоту», «Вершники».
	Д «Григорій Сковорода», «Мічурін», «Тарас Бульба».

Завдання № 3

1. Встановіть хронологічну послідовність появи українських стародруків:

- 1 «Синопис» (Київ)
- 2 «Зерцало Богословії» (Почаїв).
- 3 «Апостол» І. Федорова (Львів).
- 4 «Буквар» І. Федорова (Острог).
- 5 «Острозька Біблія» (Острог).
- 6 «Євангеліє учительне» К. Транквіліона Старовецького (Розманів).

2. Встановіть хронологічну послідовність створення колегіумів на території України:

- 1 Малоросійський колегіум у Чернігові.
- 2 Києво-Могилянський колегіум.
- 3 Харківський колегіум.
- 4 Колегія Павла Галагана у Києві.
- 5 Кременецький колегіум.

3. Встановіть хронологічну послідовність ліквідації українських політичних партій:

- 1 Українська партія лівих соціалістів-революціонерів (борбисти).
- 2 Українська комуністична партія (укапісти).
- 3 Українська партія соціалістів-революціонерів (есери).
- 4 Українська комуністична партія (боротьбисти).

4. Розташуйте у хронологічній послідовності події історії України XIX — початку XX ст., що описані в уривках документів та спогадах очевидців:

- А «Євреї дозволяється проживати: I. В губерніях: 1) Гродненській; 2) Віленській; 3) Волинській; 4) Подільській; 5) Мінській; 6) Катеринославській. II. В областях: 7) Бессарабській; 2) Білостоцькій. Крім визначених губерній та областей євреям дозволяється постійне проживання з наведеними обмеженнями: 1) в губернії Київській, крім губернського міста Києва; 2) в губернії Херсонській, крім міста Миколаєва; 3) в губернії Таврійській, крім міста Севастополя...».
- Б «Це Товариство, яке відродилося, розділилось на дві галузі: на південну, під головуванням Пестеля, яка розповсюдилася в арміях, найголовніше у 2-й і частково у 1-й, і північну, засновану у С.-Петербурзі під головуванням Микити Муравйова».
- В «Військо це передбачається утворити на Україні з людей, до козачої служби здібних і здавна відомих звичкою і охотою до неї... Як мине потреба в українських полках, всі вони розпускаються по своїх домівках, але вже назавжди залишаться приналежними війську».
- Г «З рапорту я побачив, що утримуються вже під арештом [люди] з округів полків: Чугуївського — 1104, Таганрозького — 899, з яких над 313 чоловіками, як найголовнішими злочинцями, провадиться запропонований військовий суд... Ніякі умовляння не діють на заколотників, і всі вони одноголосно з жінками кричать таке: не хочемо військового поселення...».

III рівень

Завдання № 1

Охарактеризуйте соціально-економічний розвиток Лівобережної України у період гетьманування Данила Апостола. Проаналізуйте особливості проведення гетьманських реформ у цій сфері.

Завдання № 2

Розкрийте роль М. П. Драгоманова у національно — визвольному русі в Україні. Доведіть справедливість оцінки російського громадського діяча П. Струве: «Драгоманов перший блискуче й доступно зміст і значення конституційного ладу, особливо прав особи та принципів самоуправління»

11 клас

I рівень

Завдання № 1

1. Вкажіть дати надання Магдебурзького права найбільшим українським містам протягом XIV–XVI ст.:

1 1339 р.

2 1356 р.

3 1405 р.

4 1432 р.

5 1496 р.

6 1548 р.

А 1, 2, 4

Б 2, 4, 5

В 2, 3, 6

Г 4, 5, 6

2. Визначте наслідки описаної у літописі події:

«Князь великий Витовт Кестутьевич Литовский собрал воймного, с ним же бе и царь Тахтамыш со своим двором, а с Витовтом литва, немцы, ляхи, жемоить, татарове, волохи, подоляне; единых князей с ним бе числом 50, и бысть сила ратных велика зело... И одолел царь Темир-Кутлуй и победы Витовта и всю силу литовскую...».

1 Зближення Великого князівства Литовського з Королівством Польським.

2 Розбудова на півдні українських земель системи опорних укріплень.

- 3 Облога татарами Києва, спустошення ними Волині та Поділля.
- 4 Посилення позицій ВКЛ на міжнародній арені.
- 5 Укладення Кревської унії між ВКЛ та Королівством Польським.
- 6 Втрата ВКЛ виходу до Чорного моря.

А 1, 3

Б 2, 3

В 3, 5

Г 5, 6

3. Поява Литовських статусів пов'язана з датами:

1 1529 р.

2 1550 р.

3 1558 р.

4 1566 р.

5 1569 р.

6 1588 р.

А 1, 4, 6

Б 2, 4, 6

В 3, 4, 6

Г 4, 5, 6

4. Визначте дати створення університетів в українських землях у XIX ст.:

1 1805 р.

2 1816 р.

3 1834 р.

4 1846 р.

5 1855 р.

6 1865 р.

7 1875 р.

8 1899 р.

А 2, 4, 5, 7

Б 1, 3, 6, 7

В 2, 3, 5, 8

Г 1, 3, 4, 6

5. Назвіть ватажків козацько-селянських повстань кінця XVI ст.:

- 1 Т. Федорович.
 - 2 К. Косинський.
 - 3 Я. Острянин.
 - 4 С. Наливайко.
 - 5 Г. Лобода.
 - 6 П. Павлюк.
 - 7 М. Шаула
 - 8 К. Скидан.
- А 3, 4, 6, 8
Б 2, 4, 5, 7
В 1, 3, 5, 6
Г 2, 4, 7, 8

Завдання № 2

1. Які із перерахованих церковних споруд розташовані на території Свято-Успенської Києво-Печерської лаври:

- 1 Успенський собор.
 - 2 Троїцька Надбрамна церква.
 - 3 Михайлівський Золотоверхий монастир.
 - 4 Трапезна церква.
 - 5 Кирилівська церква.
 - 6 Софійський собор.
- А 1, 4, 6
Б 2, 4, 5
В 1, 2, 4
Г 2, 4, 6

2. Визначте літописи, які можна віднести до козацьких (описані події періоду козаччини):

- 1 Радзивіллівський літопис.
- 2 Густинський літопис.
- 3 Літопис Самовидця.
- 4 Лаврентіївський літопис.

5 Іпатіївський літопис.

6 Лизогубівський літопис.

А 2, 3, 6

Б 2, 3, 5

В 3, 5, 6

Г 1, 2, 3

3. Визначте особливості внутрішньої політики Кирила Розумовського:

1 Встановлення точного бюджету державних видатків.

2 Розширення повноважень Генерального Суду.

3 Винокурінням дозволено займатися козакам та деяким категоріям землевласників.

4 Значте зростання кількості росіян у гетьманській адміністрації.

5 Законодавче унормування українсько-російських відносин («Рішительні пункти»).

6 Скасування «індукти» та «евекти».

А 2, 3, 6

Б 1, 4, 5

В 3, 5, 6

Г 1, 2, 4

4. Вкажіть членів «Правління гетьманського уряду»:

1 О. Шаховський.

2 О. Меншиков.

3 П. Румянцев

4 Я. Лизогуб.

5 А. Маркович.

6 М. Забіла.

7 Ф. Лисенко.

8 Г. Потьомкін.

А 4, 5, 8

Б 1, 5, 8

В 1, 4, 5

Г 1, 5, 6.

5. Назвіть події з історії України, які відбулися в період царювання російського імператора Миколи І:

- 1 Написання «Руської правди» П. Пестелем.
 - 2 Діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.
 - 3 Вихід у світ першого «Кобзаря» Т. Шевченка.
 - 4 Скасування дії Литовських статутів на території Правобережної України.
 - 5 Поширення народницького руху «ходіння в народ».
 - 6 Скасування кріпосного права.
 - 7 Заснування Одеського товариства історії та старожитностей.
 - 8 Вихід першого масового щомісячника «Украинский вестник».
- А 2, 7, 8
Б 1, 2, 4
В 2, 4, 8
Г 2, 4, 7

Завдання № 3

1. Визначте характерні риси політики російської адміністрації на окупованих восени 1914 — влітку 1915 рр. західноукраїнських землях:

- 1 Депортація польського та німецького населення за межі Російської імперії.
 - 2 Заборона друку книжок українською мовою.
 - 3 Розподіл поміщицьких земель між безземельним українським селянством.
 - 4 Посилення репресивної політики серед українства.
 - 5 Трансформація польського Львівського університету в російський.
 - 6 Переслідування священиків Української греко-католицької церкви.
 - 7 Підтримка українських культурних організацій на противагу польським.
 - 8 Закриття українських періодичних видань.
- А 2, 5, 8
Б 1, 2, 6
В 2, 6, 7
Г 2, 6, 8

2. Вкажіть події, що відбулися в період між утворенням Української Центральної Ради та проголошенням Акту Злуки УНР та ЗУНР

- 1 Створення Ради Народних Міністрів.
- 2 Перший «зимовий похід».
- 3 «Листопадовий зрив».
- 4 Створення Української Соціалістичної Радянської Республіки.
- 5 «Чортківська офензива».
- 6 Повстання робітників київського заводу «Арсенал».
- 7 Обрання митрополитом УАПЦ В. Липківського.
- 8 Битва під Мотовилівкою.

А 1, 3, 7

Б 1, 4, 8

В 1, 3, 8

Г 1, 3, 6

3. Назвіть представників руху, описаного у цитованому документі:

«Ми заснували зовсім інший принцип культурного життя, за-твердили. І то була інша мораль, інша етика..., я думаю, що якщо говорити про нашу... опозицію — це була моральна опозиція — напевно, це була етична опозиція — напевно, це була естетична опозиція — напевно. І це була наполовину ідеологічна опозиція. Що ж стосується політичної чи релігійної опозиції, то цього ми уникали, і уникали цілком свідомо — це було цілковито безперспективно».

1 В. Симоненко.

2 П. Тичина.

3 В. Сосюра.

4 А. Горська.

5 П. Майборода.

6 І. Дзюба.

7 В. Стус.

8 М. Рильський.

А 1, 4, 5, 6

Б 1, 4, 7, 8

В 1, 4, 6, 7

Г 1, 4, 5, 8

4. З'ясуйте наслідки Столипінської аграрної реформи в Наддніпрянській Україні:

- 1 Поступове руйнування сільської общини.
 - 2 Ліквідація аграрного перенаселення.
 - 3 Значне зменшення прошарку заможних селян-власників.
 - 4 Запровадження приватного землеволодіння в селах.
 - 5 Ліквідація поміщицького землеволодіння.
 - 6 Переселення збіднілого селянства в малозаселені регіони імперії.
 - 7 Притік робочої сили з міст до сільської місцевості.
 - 8 Ліквідація бідності серед сільського населення
- А 1, 4, 6
Б 1, 2, 4
В 1, 5, 6
Г 4, 6, 7

5. Визначте події, що відбулися в період Гетьманату П. Скоропадського:

- 1 Створення Всеукраїнської Православної Церковної Ради.
 - 2 Підписання Брест-Литовського мирного договору.
 - 3 Створення Державного Сенату.
 - 4 Збройний виступ самостійників на чолі з М. Міхновським.
 - 5 Створення Українського Національно-Державного Союзу.
 - 6 Проведення Трудового Конгресу України.
 - 7 Затвердження Закону про створення Української Академії наук.
 - 8 Проголошення незалежності Західноукраїнської Народної республіки.
- А 3, 4, 7
Б 2, 3, 7
В 3, 7, 8
Г 4, 7, 8.

Завдання № 4

1. Визначте наслідки аграрних реформ польського уряду, що були проведені в Західній Україні у 20–30-х рр.. XX ст.:

- 1 Посилення міграційних процесів серед українського селянства.
- 2 Примусовий розподіл земель католицької церкви серед польського населення.
- 3 Створення мережі державних с/г кооперативів, які опікувалися розвитком галузі.
- 4 Збільшення площі господарських наділів українських селян.
- 5 Масове створення на території Галичини господарств польських осадників.
- 6 Розподіл українських земель серед ветеранів УГА.

А 1, 5

Б 1, 6

В 2, 5

Г 4, 5

2. Визначте чинники, що обумовили прийняття цитованого документу:

«Враховуючи спільність економіки, територіальну близькість і тісні господарські та культурні зв'язки між Кримською областю та Українською РСР, Президія Верховної Ради СРСР постановляє:

Затвердити подання Президії Верховної Ради РРФСР і Президії Верховної Ради УРСР про передачу Кримської області зі складу Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки»:

- 1 Етнографічна спільність.
- 2 Конфесійна спільність.
- 3 Єдність інформаційного простору.
- 4 Енергозалежність.
- 5 Територіальна близькість.
- 6 Спільність розвитку галузей аграрного сектору.
- 7 Єдність економічного простору.
- 8 Спільність історичного розвитку.

А 2, 4, 5, 6

Б 1, 2, 3, 7

В 4, 5, 6, 8

Г 3, 4, 5, 7

3. Наслідками проведення грошових реформ в Радянському Союзі були:

1 Ліквідація карткової системи.

2 Зниження цін.

3 Деномінація грошових знаків.

4 Випуск грошей нового зразку.

5 Вилучення царських грошових знаків.

6 Стабілізація грошової системи.

7 Зменшення розміру карбованця.

8 Девальвація карбованця.

А 2, 3, 5

Б 2, 3, 6

В 3, 6, 7

Г 2, 6, 8

4. Визначте характерні риси структури економіки УРСР на початку 1980-х рр.:

1 Скорочення коштів на потреби військово-промислового комплексу.

2 Переважаючий розвиток галузей важкої індустрії.

3 Збільшення капіталовкладень у структурну перебудову економіки.

4 Зниження темпів розвитку галузей промисловості.

5 Розвиток атомної енергетики та ракетно-космічного будівництва.

6 Скорочення частки сировинно-видобувної та обробної промисловості.

7 Структурна реорганізація управління сільським господарством.

8 Удосконалення методів управління та планування економікою.

А 2, 4, 6

Б 2, 4, 8

В 4, 5, 7

Г 2, 4, 5

5. Розвиток партійно-політичної системи України у перші роки після проголошення незалежності характеризувався:

- 1 Трансформуванням центральних компартійних осередків в представництва Соцпартії, створенням провладної Соціал-демократичної партії (об'єднаної) (СДПУ(о)).
- 2 Виникненням значної кількості масових політичних партій, які суттєво впливали на політичні події в країні та розстановку сил у Верховній Раді України.
- 3 Кризовою перебудовою створеної багатопартійної системи в двопартійну, при якій провідну роль у суспільстві відігравали Компартія України та Народний рух України.
- 4 Виникненням значної кількості нових політичних партій, які, переважно не мали масового характеру і не відігравали помітної ролі в політичному житті країни.
- 5 Кризою політичних партій, що діяли у 1990–1991 рр., фактичним відновленням однопартійної системи.
- 6 Забороною діяльності Компартії України, визначенням на законодавчому рівні правових основ діяльності політичних партій.

А 2, 3

Б 4, 6

В 1, 5

Г 3, 4

II рівень

Завдання № 1

1. Встановіть відповідність між гетьманом та угодою укладеною в період його гетьманування:

1 Богдан Хмельницький.	А Переяславський договір.
2 Іван Мазепа	Б Зборівський договір.
3 Юрій Хмельницький.	В Коломацькі статті.
4 Іван Виговський.	Г Гадяцький договір.
	Д Батуринські статті.

2. Встановіть відповідність між культурним діячем та його працями:

1 Микола Маркевич	А «Запорожская старина», «Мысли об истории русского языка», «Древние памятники русского письма».
2 Ізмаїл Срезневський.	Б «История Малой России», «Источники малороссийской истории»
3 Дмитро Бантиш-Каменський.	В «Украинский мелодии», «История Малороссии»,
4 Аполлон Скальковский.	Г «История украинского народа», «Южная Русь».
	Д «История Новой Сечи или последнего коша Запорожского», «Наезды гайдамак на Западную Украину в XVIII столетии».

3. Установіть відповідність між поняттями та їх значенням:

1 Колгосп.	А Державний орган, який в межах певних економічних і адміністративних районів, здійснював управління галузями промисловості та будівництва.
2 Акціонерне товариство.	Б Державні підприємства в сфері сільського господарства, у яких всі засоби виробництва та вироблена продукція є державною власністю.
3 Радгосп.	В Вид господарського товариства, статутний капітал якого поділено на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості.
4 Раднаргосп.	Г Підприємства, що створені шляхом об'єднання окремих селянських господарств для спільного господарювання на основі суспільних засобів виробництва та колективної праці.
	Д Об'єднання фізичних осіб для досягнення спільною працею певної господарської мети.

Завдання № 2

1. Встановіть відповідність між Запорізькою Січчю та історичною подією, яка відбулася в період її існування та була пов'язана з нею:

1 Томаківська Січ.	А Російсько-турецька війна 1768–1774 рр.
2 Підпільницька Січ.	Б Андрусівське перемир'я.
3 Чортомлицька Січ.	В Повстання під проводом К. Косинського.
4 Микитинська Січ	Г Ординація Війська Запорізького.
	Д Обрання Б. Хмельницького гетьманом.

2. Встановіть відповідність між діями та Громадою:

1 В. Лобода, О. Кониський, Д. Пильчиков.	А Київська громада.
2 О. Потєбня, П. Завадський, Ф. Павловський.	Б Одеська громада.
3 О. Андрієвський, В. Мальований, Д. Овсянико-Куликовський.	В Чернігівська громада.
4 В. Антонович, Ф. Вовк, П. Житецький, М. Драгоманов.	Г Полтавська громада.
	Д Харківська громада.

3. Встановіть відповідність між прізвищами митців та їх творчими здобутками:

1 Ф. Кричевський	А Кінофільм «Арсенал».
2 О. Довженко	Б Фільм-опера «Запорожець за Дунаєм».
3 І. Кавалерідзе	В Монументальний образотворчий триптих «Життя».
4 М. Хвильовий	Г Опера «Кармелюк».
	Д Збірка оповідань «Сині етюди».

Завдання № 3

1. Встановіть послідовність перебування на київському престолі князів:

- А Ізяслав Мстиславич.
- В Мстислав Великий.
- Б Ярополк II Володимирович.
- Г Володимир Мономах.

2. Розташуйте у хронологічній послідовності події, описані в уривках документів та спогадах очевидців:

А «Надзвичайний собор мусить визнати, що УАПЦ протягом 10 років свого існування була явно виявлена антирадянська контрреволюційна організація... церковний собор визнає, що УАПЦ була націоналістично-політичною контрреволюційною організацією — складовою частиною «Спілки визволення України»... собор визнає даліше існування УАПЦ за недоцільне і вважає її за ліквідовану...».

Б «У п'ятирічному плані УСРР необхідно забезпечити максимально можливий в даних умовах темп розвитку індустрії при неодмінній умові збільшення питомої ваги промисловості в усій продукції республіки. Особливу увагу треба звернути на відбудову, реконструкцію і розвиток металургії та важкого машинобудування».

В «... З метою забезпечення правильного та спокійного ведення господарства на засадах більш вільного розпорядження землеробом своїми господарськими ресурсами, з метою зміцнення селянського господарства та підняття його продуктивності, а також з метою встановлення чітких зобов'язань перед державою, продовольча розкладка, як спосіб державної заготівлі продовольства замінюється натуральним податком...».

Г «... Наближався Міжнародний юнацький день, і мені захотілося ознаменувати цей день рекордом в галузі підвищення продуктивності праці... В ніч на 31 серпня я пішов рубати. Разом зі мною спустилися два кріпильники... я почав рубати. Слідом за мною стали до роботи два кріпильники. Працювали ми напружено... 5 годин і 45 хвилин... нарубав 102 тонни...».

3. Розташуйте у хронологічній послідовності:

А Вихід на екран фільму С. Параджанова «Тіні забутих предків».

Б Створення «Клубу творчої молоді» у Києві.

В Запровадження принципу трьох «С» в економіці.

Г «Шахтинська справа».

4. Розташуйте у хронологічній послідовності події:

А Приєднання України до «Угоди про нерозповсюдження ядерної зброї на умовах надання гарантій з боку ядерних держав».

Б Входження України до Ради Європи.

В Україна стає рівноправним членом Міжнародного валютного фонду.

Г Підписання Хартії про особливе партнерство між Україною та НАТО.

III рівень

Завдання № 1

Охарактеризуйте та порівняйте поземельні відносини в Лівобережній Гетьманщині та Слобідській Україні у другій половині XVII ст.

Завдання № 2

Яку політику лідер російських більшовиків В. Ленін назвав «лобовою атакою на капіталізм»? Чому? Охарактеризуйте її складові, особливості та наслідки проведення в Україні.

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

**СЕКЦІЯ
«ІСТОРИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО»**

9 клас

І рівень

Завдання № 1

1. Визначте східнослов'янські племена, які згідно «Повісті минулих літ» проживали на території сучасної України:

- 1 Поляни.
- 2 Сіверяни.
- 3 Радимичі.
- 4 Кривичі.
- 5 Деревляни.
- 6 Дреговичі.

А 1, 2, 5

Б 1, 3, 5

В 1, 2, 6

Г 3, 4, 5

2. Визначте наслідки описаної у літописі події:

«Люди київські прибїгли до Києва і вчинили віче на торговищі і сказали, пославши [послів] до князя: «Ось половці розсипалися по землі. Дай-но, княже, зброю та коней, і ми ще поб'ємося з ними». Але, Ізяслав цього не послухав...».

- 1 Об'єднання синів Ярослава Мудрого для придушення повстання.
- 2 Пограбування половцями Києва.
- 3 Проголошення київським князем полоцького князя Всеслава Брячиславича.

- 4 Вбивство повсталими київського князя Ізяслава Ярославича.
- 5 Втеча київського князя Ізяслава Ярославича до Польщі.
- 6 Укладення київським князем Ізяславом шлюбної угоди з по-
ловцями.
А 3, 5
Б 1, 2
В 4, 5
Г 3, 6

3. Визначте удільні князівства, які у середині XII ст. були ліквідовані князем Володимирком Володаровичем та увійшли до складу Галицького князівства:

- 1 Белзьке князівство.
- 2 Тербовлянське князівство.
- 3 Берестейське князівство.
- 4 Перемишльське князівство.
- 5 Звенигородське князівство.
- 6 Холмське князівство.
А 1, 3, 5
Б 2, 4, 5
В 4, 5, 6
Г 3, 4, 6

4. Оберіть історичні терміни, що характеризують спадкове земельне володіння:

- 1 Феод.
- 2 Бенефіція.
- 3 Алод.
- 4 Ранг.
- 5 Лан.
- 6 Лен.
- 7 Волока.
- 8 Сервітут.
А 1, 2, 7
Б 2, 4, 6
В 1, 3, 6
Г 5, 6, 8

5. Визначте нормативно-правові акти, якими відбувалось оформлення процесу закріпачення селян у Польсько-Литовській державі:

- 1 «Привілей Казимира IV».
 - 2 «Пункти заспокоєння руського народу».
 - 3 «33 артикули» 1595 р.
 - 4 «Волочна поміра».
 - 5 «Артикули польського короля Генріха Валуа».
 - 6 «Острозька угода».
- А 1, 4, 6
Б 1, 3, 4
В 4, 5, 6
Г 2, 4, 5

Завдання № 2

1. Визначте наслідки описаної у літописі події:

«Князь великий Витовт Кестутьевич Литовский собрал воя многи, с ним же бе и царь Тахтамыш со своим двором, а с Витовтом литва, немцы, ляхи, жемоить, татарове, волохи, подоляне; единых князей с ним бе числом 50, и бысть сила ратных велика зело... И одолел царь Темир-Кутлуй и победы Витовта и всю силу литовскую...».

- 1 Зближення Великого князівства Литовського з Королівством Польським.
 - 2 Облога татарами Києва, спустошення ними Волині та Поділля.
 - 3 Розбудова на півдні українських земель системи опорних укріплень.
 - 4 Посилення позицій ВКЛ на міжнародній арені.
 - 5 Укладення Кревської унії між ВКЛ та Королівством Польським.
 - 6 Втрата ВКЛ виходу до Чорного моря.
- А 1, 3
Б 2, 6
В 2, 4
Г 4, 5.

2. Визначте, які з наведених положень стосуються «Устави на волоки»:

- 1 Зобов'язання селян працювати 2–3 дні на тиждень на феодала.
- 2 Запровадження громадської форми землекористування.

- 3 Встановлення розміру податку для селян в залежності від майнового стану.
- 4 Запровадження двопільної системи землеробства.
- 5 Вимір всіх земель великого князя та їх поділ на однакові ділянки.
- 6 Збереження для селян права користуватися лісами та пасовищами.

А 1, 4

Б 3, 5

В 2, 5

Г 1, 5

3. Визначте греко-католицьких митрополитів кінця XVI—XVII ст.

- 1 Й.-В. Рутський.
- 2 Гедеон Балабан.
- 3 Іпатій Потій.
- 4 Сильвестр Косів.
- 5 Михайло Рогоза.
- 6 Ісайя Копинський.

А 1, 2, 4

Б 3, 4, 5

В 1, 3, 5

Г 4, 5, 6

4. Визначте українські намісництва на території яких поширювалася дія указу російської імператриці Катерини II 1783 р. про остаточне закріпачення селян:

- 1 Київське.
- 2 Подільське.
- 3 Катеринославське.
- 4 Новгород-Сіверське.
- 5 Чернігівське.
- 6 Вознесенське.
- 7 Брацлавське.
- 8 Волинське.
- 9 Харківське.

- А 4, 5, 9
- Б 1, 2, 7
- В 5, 8, 9
- Г 4, 5, 8

5. Визначте дати заснування університетів в українських землях у XIX ст.:

- 1 1805 р.
- 2 1816 р.
- 3 1834 р.
- 4 1846 р.
- 5 1855 р.
- 6 1865 р.
- 7 1875 р.
- 8 1899 р.
- А 2, 4, 5, 7
- Б 1, 3, 6, 7
- В 2, 3, 5, 8
- Г 1, 3, 4, 6

Завдання № 3

1. Визначте церковні пам'ятки України, що були побудовані у XVIII ст.:

- 1 Володимирський собор (Київ).
- 2 Собор святого Юра (Львів).
- 3 Спасо-Преображенський собор (Чернігів).
- 4 Андріївська церква (Київ).
- 5 Церква святого Миколая (Київ).
- 6 Успенський собор (Полтава).
- А 1, 3
- Б 2, 5
- В 2, 4
- Г 4, 6

2. Які із перерахованих церковних споруд розташовані на території Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври:

- 1 Успенський собор.
- 2 Троїцька Надбрамна церква.

3 Михайлівський Золотоверхий монастир.

4 Софійський собор.

5 Кирилівська церква.

6 Трапезна церква.

А 1, 2, 3

Б 1, 2, 6

В 3, 4, 5

Г 1, 3, 4

3. Визначте архітектурні пам'ятки, створені у стилі класицизму:

1 Собор Святого Юра у Львові.

2 Головний корпус університету св. Володимира.

3 Церква святого Миколая у Києві.

4 Палац Потоцьких в Одесі.

5 Будівля кредитного товариства «Дністер» у Львові.

6 Львівський кафедральний костел.

А 1, 4

Б 2, 3

В 2, 4

Г 5, 6

4. Визначте особливості внутрішньої політики гетьмана Кирила Розумовського:

1 Встановлення точного бюджету державних видатків.

2 Розширення повноважень Генерального Суду.

3 Винокурінням дозволено займатися козакам та деяким категоріям землевласників.

4 Скасування «індукти» та «евекти».

5 Законодавче унормування українсько-російських відносин («Рішительні пункти»).

6 Значте зростання кількості росіян у гетьманській адміністрації.

А 2, 4, 5

Б 3, 4, 6

В 2, 3, 4

Г 1, 4, 5

5. Визначте основні філософські ідеї Г. Сковороди:

1 Заперечення пізнання Бога.

2 Самопізнання людини.

3 Пошук шляхів людського щастя.

4 Ідея «європейського дому» — згуртування європейських народів для подолання турецької експансії.

5 Обґрунтування Божественної природи самодержавства.

6 Протиставлення насильству, корисливості, нечесно набутому багатству спокою душі, сумлінної праці, скромності і мудрості.

А 1, 3, 6

Б 2, 3, 6

В 4, 5, 6

Г 2, 4, 6

Завдання № 4

1. Визначте події з історії України, які відбувалися протягом існування у Наддніпрянщині явища охарактеризованого сучасниками як «мудра вигадка графа Аракчеєва».

1 Входження Буковини на правах окремого округу до «Королівства Галиції і Лодомерії»

2 Видання поеми І. Котляревського «Енеїда».

3 Заснування масонської ложі «Любов до істини».

4 Інвентарна реформа на Правобережжі.

5 «Київська козащина».

6 «Чигиринська змова».

А 1, 3, 5

Б 2, 4, 6

В 3, 4, 5

Г 2, 3, 5

2. Визначте представників української еліти, які прихильно ставилися до Наполеона під час франко-російської війни:

1 М. Чайковський.

2 І. Ковінько.

3 В. Капніст.

4 І. Котляревський.

5 Могучовський.

А 1, 2, 3

Б 1, 3, 5

В 2, 3, 5

Г 1, 3, 4

3. Визначте, які із описаних за спогадами сучасників історичних подій та процесів, відбулися протягом другої половини ХІХ ст.

1 «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси ... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг була відправлена рота солдатів і матросів...».

2 «Закінчилося згубне для багатьох повстання... Ходили чутки, нібито гусари зробили атаку на беззбройних чернігівців і рубали їх без пощади. Обов'язок істини змушує сказати, що це зовсім не справедливо...».

3 Не минуло і дев'яти років, як він став задкувати ... все більше і більше в'язне у болоті безнадійної реакції. Де подівся той світлий і людський образ, який проглядався ... із реформ ... ».

4 «У Києві і в Малоросії слов'янофільство перетворюється в українофільство... Причетні до справи... художник..., колишній вчитель ... із захопленням говорили про колишню Малоросію...».

5 «... нарешті дозволили видавати український журнал; мій чоловік дуже радий, захоплений і зайнятий... Усі його краєни тішаються разом з ним...».

6 «Йти в народ... значило не тільки віддати народу свої сили, свої знання заради народної революції, це значило ще — жити його радощами і стражданнями, ділити з ним його світлі надії і гіркі розчарування!».

А 3, 5, 6

Б 2, 4, 5

В 1, 5, 6

Г 3, 4, 5

4. Визначте, хто першим серед українських громадських діячів сформулював і обґрунтував ідею здобуття Україною цілковитої політичної незалежності

- 1 Михайло Драгоманов.
- 2 Олександр Барвінський.
- 3 Микола Міхновський
- 4 Юліан Бачинський.

5. Визначте наслідки «весни народів» 1848–49 рр. для західно-українських земель:

- 1 Створено політичний представницький орган українців, який діяв до 1851 р.
 - 2 Скасовано особисту залежність селянина від поміщика.
 - 3 Галичину поділено на Східну і Західну частини.
 - 4 Українців залучено до роботи скликаного австрійським імператором парламенту.
 - 5 Австрійським урядом визнано рівність греко-католиків з римокатоликами.
 - 6 Обмежено панщину за інвентарними книгами до 3 днів на тиждень.
- А 1, 3, 6
Б 1, 2, 4
В 2, 4, 6
Г 2, 4, 5

II рівень

Завдання № 1

1. Співвіднесіть назви кочових племен з їхніми описами:

1 Половці	А Спустошили землі антів та на території Панонії утворили свою державу.
2 Хозари	Б Вперше з'явилися біля південних кордонів Русі за часів князя Ігоря, часто використовувалися Візантією для реалізації своїх політичних задумів про Київської держави.

3 Авари	В Вони нападали на слов'ян, збирали данину із ільменських слов'ян, кривичів, чуді та мері; представники цих племен часто мешкали серед слов'ян як купці або наймані дружинники.
4 Печеніги	Г Кочові тюркські племена, у середині VI ст. у Прикаспії та Приазов'ї утворили державу, контролювали Волзький торговий шлях.
	Д Населяли землі між Дунаєм та Волгою, частково Крим, басейни Дону; у часи роздробленості Русі неодноразово нападали на її територію.

2. Встановіть відповідність між подіями та їхніми описами:

1 Похід князя Олега	А «Грабиша за 2 дні весь град, Подольє и Гору, и манастири, И Софью, и Десятинью Богородицу, и не бысть помилования никому...».
2 Похід Андрія Боголюбського	Б «Нехай Русь, приходячи, бере “слюбне”, скільки хоче; а якщо прийдуть гості, то беруть і місячину на 6 місяців, хліб, вино, і м'ясо, і рибу..., і пускають їх у лазні...».
3 Похід Володимира Мономаха	В «І прийшли до царя, і розповіли йому все, що було: “Лютый повинен бути цей чоловік: майно зневажає, а зброю бере, дамо йому данину”...».
4 Похід князя Святослава	Г «Усіх походів великих було 83, а інших менших не пригадаю. Мирів я уклав з половецькими князями без одного 20 і при батькові і при без батька...».
	Д «... Поїхав з Новгорода, ... узявши із собою брата Всеволода із Трубецька і Святослава Олеговича..., чернігівських воєводам, і так ішли тихо, збираючи дружину свою...».

3. Встановіть відповідність між синами князя Данила Галицького та землею якою вони правили:

1 Мстислав Данилович	А Берестейське воєводство.
2 Роман Данилович	Б Галицьке князівство.
3 Лев Данилович	В Чорна Русь.
4 Шварно Данилович	Г Луцьке князівство.
	Д Холмська волость.

Завдання № 2

1. Встановіть відповідність між гетьманом та його висловлюванням:

1 Кирило Розумовський	А «Я знаю, що на мене чекають кайдани і що мене, за російським звичаєм, кинуть у жахливу темницю, щоб я там помер з голоду. Але мене це не турбує, бо я говорю від імені моєї Батьківщини».
2 Павло Полуботок	Б «Майже кожний на всій Україні користувався вольностями, і важко йому буде забути, що він був паном і на війні рівнявся з паном».
3 Богдан Хмельницький	В «З обох сторін Дніпра жителям бути у возз'єднанні і жити б окремо і давати данину турському цареві».
4 Петро Дорошенко	Г «Козаки розорені до краю і, залишаючи свої житла, змушені втікати в слобідські полки, у результаті значно зменшилась кількість козаків на Україні, що може призвести до нечуваного безладдя і врешті до викорінення козаків».
	Д «А як стримала Москва свої присяжні обіцянки — це гаразд відомо не тільки вам, добрим людям, а й усьому світові. Всі вольності поламала, суд і свої закони люті в Україні запровадила».

2. Встановіть відповідність між культурним діячем та його працями:

1 Дмитро Бантиш-Каменський	А «Украинский мелодии», «История Малороссии».
2 Ізмаїл Срезневський	Б «История Малой России», «Источники малороссийской истории».
3 Микола Маркевич	В «Запорожская старина», «Мысли об истории русского языка», «Древние памятники русского письма».
4 Аполлон Скальковський	Г «История украинского народа», «Южная Русь».
	Д «История Новой Сечи или последнего коша Запорожского», «Наезды гайдамак на Западную Украину в XVIII столетии».

3. Встановіть відповідність між Запорізькою Січчю та історичною подією, яка відбулася в період її існування та була пов'язана з нею:

1 Томаківська Січ.	А Російсько-турецька війна 1768–1774 рр.
2 Підпільницька Січ.	Б Андрусівське перемир'я.
3 Микитинська Січ	В Ординація Війська Запорізького.
4 Чортомлицька Січ.	Г Повстання під проводом К. Косинського.
	Д Обрання Б. Хмельницького гетьманом.

Завдання № 3

1. Встановіть хронологічну послідовність прийняття польсько-литовських уній:

- 1 Віленсько-радомська унія.
- 2 Кревська унія.
- 3 Люблінська унія
- 4 Городельська унія.

2. Встановіть хронологічну послідовність обрання кошових отаманів Війська Запорізького:

- 1 Іван Сірко.
- 2 Кость Гордієнко.
- 3 Яків Барабаш.
- 4 Петро Калнишевський.

3. Розташуйте документи у хронологічному порядку:

А «Кріпосне право на селян, оселених у поміщицьких маєтках, і на дворових людей скасовується назавжди... Поміщики, зберігаючи право власності на всі належні їм землі, передають селянам за встановлені повинності в постійне користування селян присадибну їхню осілість... Селянам надається право: провадити вільну торгівлю, відкривати й утримувати фабрики...».

Б «За відомостями, які до нас дійшли, депутат рейхстагу Лук'ян Кобилиця своїм місцевим однодумцям прищепив ідею, що домінії припинили діяльність та що він одержав

- від його величності уповноваження обирати нових війтів і десятників, які будуть урядувати окремо без всякого втручання доміній».
- В «Як не буде в українських полках потреби, всі вони розпускаються по своїх домівках, але вже назавжди залишаться приналежними війську і за першою потребою повинні з'явитися на службу і утворити знову свої полки».
- Г «Ми захотіли через це оголосити всім вірнопідданам всієї Нашої імперії, що Запорозька Січ остаточно зруйнована, з використанням на майбутнє й самої назви запорозьких козаків...».
4. Розташуйте події у хронологічній послідовності:
- А Відкриття першого в Україні ремісничого училища в Чернігові.
- Б Заснування у Львові Й. Оссолінським науково-дослідного товариства «Оссолінеум».
- В Конструювання П. Прокоповичем першого у світі рамкового вулика.
- Г Відкриття Кременецького ліцею.

III рівень

Завдання № 1

Охарактеризуйте літописання в Україні у XVI ст. — XVII ст.

Завдання № 2

«Поезія Шевченка якісно відрізнялася від усієї попередньої літератури, бо уперше поставила перед тогочасним людом цілий комплекс проблем...» — зазначає дослідниця Т. Шептицька. Доведіть справедливість цієї оцінки. Охарактеризуйте ці проблеми.

10 клас

I рівень

Завдання № 1

1. Визначте особливості розвитку трипільської культури на пізньому етапі розвитку:

- 1 Зростання ролі трипільного землеробства.
 - 2 Поява поселень-гігантів з кількатисячним населенням.
 - 3 Розширення трипільської культури на територію між Дністром та Пд. Бугом.
 - 4 Зменшення питомої ваги землеробства.
 - 5 Відокремлення гончарства від сільського господарства.
 - 6 Спрощення побуду, занепад будівельної справи.
 - 7 Поява адміністративних споруд, культових храмів у поселеннях.
 - 8 Формування апарату чиновників, виокремлення ремісничих кварталів.
- А 2, 4, 6
Б 1, 2, 3
В 5, 6, 8
Г 2, 6, 7

2. Визначте античні міста Пн. Причорномор'я, що були розташовані на заході Кримського півострову:

- 1 Калос-Лімен.
 2. Пантікапей
 - 3 Феодосія.
 4. Керкінітіда.
 - 5 Тіра.
 - 6 Ольвія.
- А 1, 3
Б 2, 6
В 2, 5
Г 1, 4

3. Визначте східнослов'янські племена, які згідно «Повісті минулих літ» проживали на території сучасної України:

- 1 Дреговичі.
- 2 Сіверяни.
- 3 Деревляни.
- 4 Кривичі.
- 5 Радимичі
- 6 Поляни.

- А 1, 2, 6
- Б 2, 3, 4
- В 2, 3, 6
- Г 3, 5, 6

4. Визначте поняття, що стосуються архітектури:

- 1 Контрапост.
- 2 Пілястр.
- 3 Пресбітеріум.
- 4 Абсида.
- 5 Торевтика.
- 6 Абразив.
- 7 Гризайль.
- 8 Шлікер.

- А 1, 2, 6
- Б 4, 6, 7
- В 2, 3, 4
- Г 3, 5, 8

5. У Галицько-Волинській державі «Книжником великим і філософом, якого не було перед цим і по ньому не буде» називали:

- А Лева Даниловича.
- Б Володимира Васильковича.
- В Данила Романовича.
- Г Романа Мстиславича.

Завдання № 2

1. Визначте події, які відбувалися у період між підписанням Деулінського та Андрусівського договорів.

- 1 Селянські повстання під проводом Мухи і Андрія Борулі.
- 2 Хотинська битва.
- 3 Виникнення Київського братства.
- 4 Чуднівська кампанія.
- 5 Обрання П. Тетері гетьманом Правобережної України.
- 6 «Повстання Петрика».
- 7 Московські статті І. Брюховецького.

А 1, 3, 5, 6

Б 2, 4, 5, 7

В 2, 4, 5, 6

Г 4, 5, 6, 7

2. Визначте битву, що відбулася напередодні подій описаних полком — сучасником національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.:

«Ворог не хоче пустити нас за Білу Церкву і сильно зміцнює свій табір... тепер ми оточені ворогом звідусіль — спереду, з боків і позаду. Селяни руйнують за нами мости і переправи, погрожуючи нам: «Якщо б ви хотіли втекти, то не втечете»».

А Битва під Батогом.

Б Битва під Берестечком.

В Корсунська битва.

Г Пилявецька битва.

3. Визначте ректорів Києво-Могилянської академії XVII ст.:

1 Інокентій Гізель.

2 Іов Борецький.

3 Лазар Баранович.

4 Сильвестр Косів.

5 Михайло Рогоза.

6 Мелетій Смотрицький.

7 Єпифаній Славинецький.

8 Григорій Кониський.

А 1, 2, 5

Б 4, 6, 8

В 2, 3, 6

Г 2, 5, 7

4. Визначте дати, що пов'язані із заснуванням ліцеїв в українських містах у XIX ст.:

1 1805 р.

2 1817 р.

3 1820 р.

4 1834 р.

5 1843 р.

6 1848 р.

А 1, 2, 3

Б 2, 5, 6

В 3, 4, 6

Г 1, 2, 5

5. Визначте українські губернії, що були утворені російським імператором Павлом І у 1796 р.:

1 Новоросійська губернія.

2 Волинська губернія.

3 Малоросійська губернія.

4 Слобідсько-Українська губернія.

5 Миколаївська губернія.

6 Полтавська губернія.

7 Київська губернія.

8 Чернігівська губернія.

А 1, 4, 6

Б 1, 3, 4

В 4, 6, 8

Г 2, 5, 7

Завдання № 3

1. Визначте наслідки «весни народів» 1848–49 рр. для західно-українських земель:

1 Скасування особистої залежності селянина від поміщика.

- 2 Обмеження панщини за інвентарними книгами до 3 днів на тиждень.
- 3 Поділ Галичини на Східну і Західну частини.
- 4 Залучення українців до роботи скликаного австрійським імператором парламенту.
- 5 Визнання австрійським урядом рівності греко-католиків з римокатоликами.
- 6 Створення політичного представницького органу українців, який діяв до 1890 р.
 - А 1, 4
 - Б 3, 5
 - В 4, 6
 - Г 2, 4

2. Визначте територію поширення повстання описаного у творі А. Малишка:

*«Палають огниці язики багряні.
Обкурені скипають казани.
Устим людей покликує: — Сини,
Виходить так, ми люди не останні!
Ми тут зійшлися, месники бідноти,
Окривджені панами кріпаки,
Із Білорусі, від Двіни-ріки,
Із-під Москви й Дніпра, — одні турботи
Звели нас тут, на помсту і відплату,
Тож поклянімось, ми в борні — брати,
До світлих днів будем разом іти,
І горе кровопивцю! Горе кату!»*

- 1 Чернігівщина.
- 2 Поділля.
- 3 Слобожанщина.
- 4 Бессарабія.
- 5 Буковина.
- 6 Волинь.

7 Київщина.

8 Закарпаття.

А 1, 3, 4

Б 2, 6, 7

В 2, 4, 7

Г 5, 6, 8

3. Визначте діячів музичного мистецтва України кінця XVIII — поч. XIX ст.:

1 І. Полетика.

2 С. Яворський.

3 М. Березовський.

4 А. Меленський.

5 Д. Бортнянський.

6 М. Тереховський.

7 М. Дідецький.

8 А. Сатановський.

А 1, 5, 7

Б 5, 7, 8

В 2, 3, 4

Г 3, 5, 7

4. Визначте, які із описаних за спогадами сучасників історичних подій та процесів, відбулися протягом другої половини XIX ст.

1 «Не минуло і дев'яти років, як він став задкувати... все більше і більше в'язне у болоті безнадійної реакції. Де подівся той світлий і людський образ, який проглядався... із реформ...».

2 «Закінчилося згубне для багатьох повстання... Ходили чутки, нібито гусари зробили атаку на беззбройних чернігівців і рубали їх без пощади. Обов'язок істини змушує сказати, що це зовсім не справедливо...».

3 «... нарешті дозволили видавати український журнал; мій чоловік дуже радий, захоплений і зайнятий... Усі його країни тішаються разом з ним...».

4 «У Києві і в Малоросії слов'янофілство перетворюється в українофілство... Причетні до справи... художник..., колишній вчитель ... із захопленням говорили про колишню Малоросію...».

- 5 «Йти в народ... значило не тільки віддати народові свої сили, свої знання заради народної революції, це значило ще — жити його радощами і стражданнями, ділити з ним його світлі надії і гіркі розчарування!».
- 6 «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси ... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг була відправлена рота солдатів і матросів...».
- А 1, 5, 6
Б 2, 3, 4
В 1, 3, 5
Г 1, 2, 6
5. Визначте характерні явища у розвитку української культури на початку ХХ ст.
- 1 Видання Б. Грінченком 4-томного «Словника української мови».
- 2 Формування реалістичного напрямку у літературі.
- 3 Поширення архітектурних стилів рококо та класицизм.
- 4 Звернення українських письменників-прозаїків до жанру новел.
- 5 Застосування у будівництві конструкцій із металу та залізо-бетону.
- 6 Зародження аматорських театрів, гуртків та труп.
- А 1, 4, 5
Б 2, 3, 6
В 1, 4, 5
Г 2, 3, 4

Завдання № 4

1. Визначте архітектурні пам'ятки України, створені у готичному стилі:
- 1 Свято-Успенська Почаївська лавра.
- 2 Львівський кафедральний костел.
- 3 Церква святого Миколая у Києві
- 4 Собор святого Юра у Львові.
- 5 Володимирський собор.
- 6 Львівський францисканський костел.

А 1, 4

Б 2, 6

В 3, 5

Г 5, 6

2. Визначте тимчасові державні утворення, що були створені на українських землях у 1918 р.:

1 Республіка Гуляй-Поле.

2 Одеська Радянська Республіка.

3 Мліївська Республіка.

4 Лемко-Русинська Республіка.

5 Баштанська республіка.

6 Радянська Соціалістична Республіка Тавриди.

А 1, 4, 6

Б 3, 4, 5

В 2, 4, 5

Г 1, 3, 5

3. Визначте кінофільми 1920–1930-х рр., режисером яких був І. Савченко:

1 «Звенигора».

2 «Дума про козака Голоту».

3 «Наталка Полтавка».

4 «Гармонь».

5 «Сумка дипкур'єра».

6 «Іван».

А 2, 4

Б 1, 5

В 3, 4

Г 2, 6

4. Визначте основоположні ідеї М. Хвильового, висловлені ним у ході літературної дискусії 1925–1928 рр.

1 Протест проти масовості у літературі (відкидав гасло «Всі в літературу»).

2 Засуджував критиків, що заважали розвитку пролетарської літератури.

- 3 Відстоював інтернаціоналізації пролетаріату СРСР.
- 4 Заклик письменників до орієнтації на європейські зразки мистецтва.
- 5 Виступав проти російського шовінізму у літературі.
- 6 Звинувачував представників літературної спілки «ВАПЛІТЕ» у «націонал-ухильництві».

А 1, 2, 4

Б 1, 4, 5

В 3, 4, 6

Г 2, 4, 5

5. Визначте, які з наведених документів стосуються радянської політики у галузі сільського господарства першої половини 1930-х рр.:

- 1 «... Прирівняти за своїм значенням майно колгоспів (врожай на полях, худобу, громадські фонди) до державного майна... Застосовувати за розкрадання колгоспного майна вищу міру покарання — розстріл з конфіскацією всього майна і з заміною при пом'якшуючих обставинах розстріл строком 10 років позбавлення волі...».
- 2 «Надати загальним зборам колгоспників або загальним зборам сіл право виносити вироки про виселення з села осіб, які ведуть антигромадський спосіб життя, підривають трудову дисципліну у сільському господарстві і своїм перебуванням у селі загрожують добробуту колгоспу, колгоспників та їх безпеці.. Особи, по відношенню до яких винесенні громадські вироки, підлягають виселенню терміном на 8 років у віддалені місцевості, перелік яких визначених Радою Міністрів СРСР».
- 3 «Провести на території УСРР одноразовий податок на одноосібні селянські господарства відповідно до постанови ЦВК і РНК Союзу СРР. Особливу увагу звернути на виконання постанови про підвищення податку аж до подвоєння одноосібним господарствам, що злісно не виконують державних заготівель...».

4 «ЦВК ВКП (б) пропонує... взяти на облік всіх куркулів і кримінальних злочинців, які повернулися на батьківщину, з тим, щоб найбільш ворожі з них були негайно арештовані і розстріляні в порядку адміністративного проведення їх справ через трійки...».

А 1, 2

Б 1, 3

В 3, 4

Г 2, 3

II рівень

Завдання № 1

1. Встановіть відповідність між гетьманом та його соціально-економічною політикою:

1 І. Брюховецький	А Активне відстоювання інтересів старшинської верхівки; щедрі роздачі землі українській покозаченій шляхті, що викликало повстання незалежного козацтва на початку його гетьманування.
2 П. Дорошенко	Б Запровадження категорій козацької старшини; впорядкування податків; заборона відбирати у козаків землі, обтяжувати селян повинностями.
3 Д. Апостол	В Сприяв заселенню південних районів Правобережжя, створив митну лінію на кордоні, організував карбування власної монети.
4 І. Мазепа	Г Позиціонував себе захисником черні, однак організований перепис населення та встановлення розмірів податків, що надходили до царської скарбниці, призвели до обурення селян і козаків його політикою.
	Д Проведення «Генерального слідства про маєтності», вперше було встановлено точний розмір державних видатків.

2. Встановіть відповідність між ватажком повстання та поданим описом:

1 Олекса Довбуш	А Депутат австрійського парламенту, керівник повстанського руху на Буковині.
-----------------	--

2 Лук'ян Кобилиця	Б «Народний месник», керівник опришківського руху.
3 Іван Гонта	В «Подільський Робін Гуд», керівник повстанського руху чисельністю понад 20 тис. чол.
4 Устим Кармелюк	Г Білоцерківський полковник, очолюване ним повстання називали «Другою Хмельниччиною», засланий до Сибіру.
	Д Один із головних героїв твору Т. Шевченка «Гайдамаки», страчений у Кодні.

3. Встановіть відповідність між діячами та Громадою, членами якої вони були:

1 В. Лобода, О. Кониський, Д. Пильчиков.	А Одеська громада.
2 О. Потебня, П. Завадський, Ф. Павловський.	Б Полтавська громада.
3 Л. Глібов, О. Лазаревський, О. Білозерський.	В Єлизаветградська громада.
4 Л. Смоленський, О. Андрієвський, В. Мальований.	Г Харківська громада.
	Д Чернігівська громада.

Завдання № 2

1. Встановіть відповідність між прізвищем керівника повстанського руху та політичним гаслом:

1 Д. Терпило (Зелений).	А «За самостійну Радянську владу».
2 Н. Махно.	Б «За вільні Ради».
3 В. Боженко.	В «За незалежну Україну».
4 М. Григор'єв.	Г «Вся влада Радам».
	Д «За самостійну вільну Радянську Україну».

2. Встановіть відповідність між назвою міста на початку XX ст. та перейменованою назвою радянських часів (1920–1930-х рр.):

1 Алчевськ	А Рикове.
2 Бахмут	Б Котовськ.
3 Бірзула	В Артемівськ.
4 Єнакієве	Г Орджонікідзе.
	Д Ворошиловськ.

3. Встановіть відповідність між більшовицькими судовими процесами та роком їх проведення:

1 Українська Військова Організація	А 1931 р.
2 Націоналістична фашистська організація України	Б 1933 р.
3 Український Національний Центр	В 1934–1935 рр.
4 Всеукраїнський боротьбистський центр	Г 1936–1937 рр.
	Д 1938 р.

Завдання № 3

1. Розташуйте у хронологічній послідовності архітектурні споруди:

- А Будинок з химерами.
- Б Комерційний інститут у Києві.
- В Будинок Полтавського губернського земства.
- Г Будинок Г. Галагана у Лебединцях.

2. Встановіть хронологічну послідовність появи декабристських таємних організацій:

- А «Південне товариство декабристів».
- Б «Союз благоденства».
- В «Союз порятунку».
- Г «Товариство об'єднаних слов'ян».

3. Розташуйте уривки із документів у хронологічній послідовності:

- А «На час до вирішення справи про місцеве врядування Установчими Зборами у справах місцевого врядування Украї-

ною вищим органом тимчасового уряду є Генеральний Секретаріат, которого призначає Тимчасовий уряд по пропозиціям Центральної Ради».

Б «Через це, оберігаючи все народне хазяйство, машини, ліси, будинки, коней, худобу і інше, дбаючи про порядок на Україні, Універсал не дозволяє ніяких самовільних захоплень земель і всякого добра, порубок лісів тощо, бо такі захоплення і порубки неминує зруйнують відтепер уже народне багатство та викличуть розрухи і сварки в краю і серед селянства».

В «Українська Центральна рада, яка обрана українським народом через його революційні організації, незабаром поповниться на справедливих основах представниками інших народів і тоді стане тим єдиним найвищим органом революційної демократії України...».

Г «Приписуємо Правительству Республіки нашої — Раді Народніх Міністрів — від цього дня вести розпочаті вже нею переговори про мир з центральними державами цілком самостійно й довести їх до кінця...».

4. Розташуйте у хронологічні послідовності промислові об'єкти Української СРР за початком їх будівництва:

А Новокраматорський машинобудівний завод.

Б «Криворіжсталь».

В «Дніпрогес».

Г Харківський тракторний завод.

III рівень

Завдання № 1

Визначте місце ідеї «культуртрегерства» в українській культурі, її вплив на розвиток національно-визвольного руху XIX — початку XX ст.

Завдання № 2

Охарактеризуйте розвиток української літератури у період Української національно-демократичної революції 1917–1921 рр.

11 клас

I рівень

Завдання № 1

1. Визначте давньогрецькі античні міста-держави Північного Причорномор'я, які розташовувалися на території Кримського півострову:

- 1 Тіра.
 - 2 Ольвія.
 - 3 Херсонес
 - 4 Пантікапей.
 - 5 Фанагорія.
 - 6 Тірітака.
- А 2, 3, 4
Б 1, 2, 4
В 4, 5, 6
Г 3, 4, 6

2. Визначте східнослов'янські племена, які згідно «Повісті минулих літ» проживали на території сучасної України:

- 1 Поляни.
 - 4 Сіверяни.
 - 2 Радимичі.
 - 5 Кривичі.
 - 3 Деревляни.
 - 6 Дреговичі.
- А 1, 3, 6
Б 2, 3, 4
В 1, 3, 4
Г 3, 4, 6

3. Визначте наслідки описаної у літописі події:

«Люди київські прибігли до Києва і вчинили віче на торгових і сказали, пославши [послів] до князя: «Ось половці розсипалися по землі. Дай-но, княже, зброю та коней, і ми ще поб'ємося з ними». Але, Ізяслав цього не послухав...».

- 1 Об'єднання синів Ярослава Мудрого для придушення повстання.
- 2 Пограбування половцями Києва.
- 3 Проголошення київським князем полоцького князя Всеслава Брячиславича.
- 4 Вбивство повсталими київського князя Ізяслава Ярославича.
- 5 Втеча київського князя Ізяслава Ярославича до Польщі.
- 6 Укладення київським князем Ізяславом шлюбної угоди з половцями.

А 1, 5

Б 2, 3

В 3, 5

Г 3, 6

4. Оберіть дати надання Магдебурзького права найбільшим українським містам протягом XIV–XVI ст.:

1 1339 р.

2 1356 р.

3 1405 р.

4 1432 р.

5 1496 р.

6 1548 р.

А 1, 3, 4

Б 3, 4, 5

В 4, 5, 6

Г 2, 4, 5.

5. Назвіть наслідки прийняття цитованого документу:

«... землі литовські в королівство Польське знову інкорпоровано, впроваджуємо, присвоюємо, сполучаємо, приєднуємо, союзом зв'язуємо, і назавжди скріплюємо... пани і шляхтичі Литви після смерті Олександра Вітовта, теперішнього князя, нікого не будуть мати або обирати великим князем і господарем Литви, як тільки того король польський і його наступники, порадившись з прелатами і панами Польщі і земель Литви, вважатимуть

за необхідне обрати. Однаково також прелати, пани і шляхтичі королівства Польського, коли король польський помре без дітей і законних спадкоємців, не повинні обирати собі короля і державця, без відома і ради нашої...».

- 1 Остаточне скасування Кревської унії.
 - 2 Зрівняння католицького литовського боярства у правах з шляхтою та магнатами.
 - 3 Перерозподіл земельних володінь православної церкви.
 - 4 Надання права займати вищі урядові посади лише католикам.
 - 5 Уніфікація адміністративно-територіального устрою ВКЛ та Польщі.
 - 6 Перетворення польсько-литовської унії на династичну.
 - 7 Зрівняння православних литовських бояр у правах з католицькою шляхтою.
 - 8 Послаблення Литви в боротьбі з Тевтонським орденом.
- А 2, 4, 7
Б 4, 5, 6
В 4, 5, 8
Г 2, 4, 5

Завдання № 2

1. Визначте причини історичної події, що описана у літописі:
«... Казимир, король польський, бажаючи, щоб перестало існувати князівство київське, не посадив уже там Симеонового сина Мартина, а посадив воєводу з Литви Мартина Гаштовта, ляха, якого не хотіли кияни приймати не тільки тому, що він не був князем, а більше тому, що він був ляхом; однаке будучи примушені погодилися. І з цього часу в Києві перестали бути князі, а замість князів стали воєводи».

- 1 Створення у 1441 р. Кримського ханства, яке загрожувало Польщі.
- 2 Відсутність законних наступників на київський престол.
- 3 Перетворення київського князівства на самостійну загальноруську державу.

- 4 Укладення Городельської унії, що передбачала ліквідацію князівств.
- 5 Необхідність посилення Турово-пінського воєводства на проти-вагу Московському.
- 6 Смерть київського князя Семена Олельковича.
 - А 3, 4
 - Б 2, 6
 - В 3, 5
 - Г 3, 6

2. Оберіть історичні терміни, що характеризують спадкове земельне володіння:

- 1 Лан.
- 2 Бенефіція.
- 3 Алод.
- 4 Ранг.
- 5 Феод.
- 6 Волока.
- 7 Лен.
- 8 Сервітут.
 - А 1, 3, 5
 - Б 3, 5, 7
 - В 5, 7, 8
 - Г 2, 5, 7

3. Визначте, які з наведених положень відносяться до «Ординації Війська Запорозького» 1638 р.:

- 1 «... [реєстрових козаків] Річ Посполита визначила на своїй службі тільки 6 тисяч...».
- 2 «На вічні часи позбавляємо козаків старшинства, всяких старовинних судових установ, права, доходів і інших відзнак набутих ними за вірні послуги від наших предків...».
- 3 «І на далі козаки повинні будуть коритися виключно тому старшому, якого вони самі оберуть, але який буде затверджений королем його милістю...».

- 4 «Дозволяємо і призначаємо організувати реєстрове військо в числі двадцяти тисяч. Це військо гетьман і старшина повинні набрати і записати в реєстр...»
- 5 «Найбільше непокоїли Польщу... свавілля [козаків], які вони чинили в містах... Тим, які уникнули страти і зберегли життя, обіцяючи надалі віддати його на службу Речі Посполитої оголошуємо прощення; всі вони, що лишаються на службі його королівської милості, не мусять нести ніякої відповідальності...».
- 6 «Попереджаю про те, що козаки в далеких українських місцевостях [крім Черкас, Чигирин, Корсуня, де для безпеки від поганих повинні проживати], в інших містах на самій Україні не проживали...».
- 7 «Для війська запорозького ми призначаємо платню на рік 60 000 злотих польських, які вони будуть одержувати в місті й.к. в. Києві...».
- 8 «На місце старшого, який більше не буде [вибиратись] з серед козаків, ми будемо ставити старшого комісара... сотники і отамани можуть обиратися з самих козаків...».
- А 2, 5, 6
Б 2, 6, 8
В 3, 6, 8
Г 5, 6, 8
4. Які із перерахованих церковних споруд розташовані на території Свято-Успенської Києво-Печерської лаври:
- 1 Кирилівська церква.
2 Троїцька Надбрамна церква.
3 Трапезна церква.
4 Софійський собор.
5 Михайлівський Золотоверхий монастир.
6 Успенський собор.
- А 1, 5, 6
Б 3, 4, 5
В 1, 2, 4
Г 2, 3, 6

5. Визначте українські намісництва на території яких поширювалася дія указу російської імператриці Катерини II 1783 р. про остаточне закріпачення селян:

- 1 Київське.
- 2 Подільське.
- 3 Чернігівське.
- 4 Новгород-Сіверське.
- 5 Катеринославське.
- 6 Харківське.
- 7 Брацлавське.
- 8 Волинське.
- 9 Вознесенське.

А 3, 4, 6

Б 1, 5, 6

В 2, 3, 7

Г 5, 8, 9

Завдання № 3

1. Визначте фортеці, які залишалися у складі Росії згідно з Кучук-Кайнарджійським мирним договором:

- 1 Єнікале.
- 2 Синоп.
- 3 Кінбурн.
- 4 Акерман.
- 5 Керч.
- 6 Перекоп.

А 2, 4, 5

Б 3, 5, 6

В 1, 3, 5

Г 1, 4, 5

2. Яким чином розподілялися українські землі відповідно до Андрусівського перемир'я між Польщею та Росією:

- 1 Лівобережжя з Києвом назавжди відходили Росії.
- 2 Лівобережжя без Києва відходило до Росії.

- 3 Правобережжя залишалося автономною адміністративною одиницею.
- 4 Правобережжя відходило до складу Польщі.
- 5 Правобережжя без Волині та Галичини відходило до Росії.
- 6 Київ через два роки після укладення перемир'я мав відійти до Польщі.
- 7 Київ залишався в спільному управлінні обох держав (по два роки).
- 8 Київ залишався самоврядним містом з магдебурзьким правом.
 - А 2, 4, 7
 - Б 2, 4, 8
 - В 2, 5, 6
 - Г 2, 4, 6

3. Визначте причини повстання про яке йде мова у документі:
«Ясновельможним їх милості панам воєводство складає високу повагу і просить їх милість панів-послів повідомити про тяжкі кривди, утиски наших прав і вольностей, що їх наносить Палій — бунтівник, а також щоб приклали зусилля для того, щоб цей бунтівник міг бути вигнаний із нашого воєводства».

- 1 Широкий наступ уніатів на права українського православного населення.
- 2 Розміщення на постійну дислокацію польського війська на Поділлі.
- 3 Погіршення становища українського селянства.
- 4 Постанова Варшавського сейму про ліквідацію козацьких полків.
- 5 Підписання Карловицького мирного договору.
- 6 Обмеження прав козацьких полків Київського та Брацлавського воєводств.
 - А 1, 3
 - Б 2, 5
 - В 3, 4
 - Г 4, 5

4. Визначте осіб, що входили до складу заснованого у Перемишлі (1816 р.) «Товариства греко-католицьких священників»:

- 1 І. Могильницький.
 - 2 І. Лаврівський.
 - 3 С. Смаль-Стоцький.
 - 4 М. Левицький.
 - 5 І. Вагилевич.
 - 6 М. Куземський.
- А 1, 2, 4
Б 1, 3, 5
В 2, 4, 6
Г 4, 5, 6

5. Назвіть членів народницького гуртка «Київська комуна» (1872–1874 рр.):

- 1 В. Фігнер.
 - 2 М. Кибальчич.
 - 3 В. Дебогорій-Мокрієвич.
 - 4 Я. Степанович.
 - 5 П. Аксельрод.
 - 6 А. Желябов.
 - 7 М. Чайковський.
 - 8 Ф. Волховський.
- А 1, 4, 6
Б 2, 4, 7
В 1, 3, 4
Г 3, 5, 8

Завдання № 4

1. Назвіть події історії України, які відбулися в період царювання російського імператора Миколи I:

- 1 Вихід у світ першого «Кобзаря» Т. Шевченка.
- 2 Скасування кріпосного права.
- 3 Написання «Руської правди» П. Пестелем.
- 4 Вихід першого масового щомісячника «Украинский вестник».
- 5 Поширення народницького руху «ходіння в народ».

- 6 Діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.
7 Заснування Одеського товариства історії та старожитностей.
8 Скасування дії Литовських статутів на території Правобережної України.
А 1, 3, 6
Б 1, 7, 8
В 2, 5, 7
Г 1, 4, 8

2. Визначте регіональні радянські республіки, які були створені більшовиками взимку-навесні 1918 р.

- 1 Українська Соціалістична Радянська Республіка.
2 Одеська Радянська Республіка.
3 Галицька Соціалістична Радянська Республіка.
4 Донецько-Криворізька Республіка.
5 Радянська Соціалістична Республіка Таврида.
6 Молдавська Автономна Радянська Соціалістична Республіка.
А 1, 3, 5
Б 4, 5, 6
В 2, 3, 4
Г 2, 4, 5

3. Визначте території, що перебували у складі Польщі у 20–30-ті рр. XX ст.:

- 1 Сх. Галичина. 2 Підляшшя.
3 Зх. Волинь.
4 Пн. Бессарабія.
5 Пн. Буковина.
6 Лемківщина.
7 Холмщина.
8 Хотинщина.
9 Підкарпатська Русь.
А 1, 3, 4
Б 2, 6, 7
В 3, 5, 6
Г 4, 8, 9

4. Визначте, які з наведених документів стосуються радянської політики у галузі сільського господарства першої половини 1930-х рр.:

- 1 «Надати загальним зборам колгоспників або загальним зборам сіл право виносити вирoki про виселення з села осіб, які ведуть антигромадський спосіб життя, підривають трудову дисципліну у сільському господарстві і своїм перебуванням у селі загрожують добробуту колгоспу, колгоспників та їх безпеці.. Особи, по відношенню до яких винесенні громадські вирoki, підлягають виселенню терміном на 8 років у віддалені місцевості, перелік яких визначених Радою Міністрів СРСР».
- 2 «... Прирівняти за своїм значенням майно колгоспів (врожай на полях, худобу, громадські фонди) до державного майна... Застосовувати за розкрадання колгоспного майна вищу міру покарання — розстріл з конфіскацією всього майна і з заміною при пом'якшуючих обставинах розстріл строком 10 років позбавлення волі...».
- 3 «ЦВК ВКП (б) пропонує... взяти на облік всіх куркулів і кримінальних злочинців, які повернулися на батьківщину, з тим, щоб найбільш ворожі з них були негайно арештовані і розстріляні в порядку адміністративного проведення їх справ через трійки...».
- 4 «Провести на території УСРР одноразовий податок на одноосібні селянські господарства відповідно до постанови ЦВК і РНК Союзу СРР. Особливу увагу звернути на виконання постанови про підвищення податку аж до подвоєння одноосібним господарствам, що злісно не виконують державних заготівель...».

А 2, 4

Б 1, 2

В 3, 4

Г 1, 4

5. Визначте, які українські міста було звільнено від німецької окупації у період між завершенням Житомирсько-Бердичівської операції до початку Кримської операції:

- 1 Черкаси.
- 2 Рівне.
- 3 Вінниця.
- 4 Луцьк.
- 5 Житомир.
- 6 Миколаїв.
- 7 Херсон.
- 8 Кіровоград.
- А 1, 3, 4
- Б 2, 5, 7
- В 2, 4, 8
- Г 3, 6, 8

II рівень

Завдання № 1

1. Встановіть відповідність між синами князя Данила Галицького та землею якою вони правили:

1 Лев Данилович	А Берестейське воєводство.
2 Роман Данилович	Б Галицьке князівство.
3 Мстислав Данилович	В Чорна Русь.
4 Шварно Данилович	Г Холмська волость.
	Д Луцьке князівство.

2. Встановіть відповідність між українським містом та визначною архітектурною пам'яткою середньовіччя:

1 Київ.	А Борисоглібський собор.
2 Луцьк.	Б Церква Успіння Богородиці Пирогощі.
3 Чернігів.	В Церква Св. Пантелеймона.
4 Галич.	Г Замок «Паланок».
	Д Замок Любарта.

3. Встановіть відповідність між гетьманом та містом — столицею періоду його гетьманування:

1 Богдан Хмельницький.	А Глухів.
2 Іван Скоропадський.	Б Батурин.
3 Кирило Розумовський.	В Чигирин.
4 Павло Скоропадський.	Г Переяслав.
	Д Київ.

Завдання № 2

1. Встановіть відповідність між історичним діячем та присвяченим йому твором Т. Шевченка:

1 М. Костомаров.	А «Дивлюсь: твоя, мій брате, мати Чорніше чорної землі».
2 М. Гоголь	Б «Наша дума, наша пісня Не вмре, не загине...».
3 Г. Квітка-Основ'яненко.	В «Ти смієшся, а я плачу, Великий мій друже».
4 Марко Вовчок.	Г «Було колись — минулося, Не вернеться знову».
	Д «Господь послав Тебе нам, кроткого пророка...».

2. Встановіть відповідність між прізвисьмом керівника повстанського руху та політичним гаслом:

1 Д. Терпило (Зелений).	А «За самостійну Радянську владу».
2 Н. Махно.	Б «За вільні Ради».
3 В. Боженко.	В «За незалежну Україну».
4 М. Григор'єв.	Г «Вся влада Радам».
	Д «За самостійну вільну Радянську Україну».

3. Встановіть відповідність між назвою адміністративної одиниці періоду гітлерівської окупації України та територіями, що до неї входили:

1 Дистрикт «Галичина».	А Львівська, Дрогобицька, Станіславська, Тернопільська області.
2 Рейхскомісаріат «Україна».	Б Південні райони Вінницької, західні райони Миколаївської областей, частина Молдови.
3 Прифронтowa зона.	В Дніпропетровська, Миколаївська, Київська, Житомирська, Рівненська області.
4 «Трансністрія».	Г Чернігівська, Сумська, Харківська області, Донбас..
	Д Чернівецька, Ізмаїльська області.

Завдання № 3

1. Встановіть послідовність перебування на київському престолі князів:

- А Ізяслав Мстиславич.
- В Мстислав Великий.
- Б Ярополк II Володимирович.
- Г Володимир Мономах.

2. Розташуйте документи у хронологічному порядку:

- А «Як не буде в українських полках потреби, всі вони розпускаються по своїх домівках, але вже назавжди залишаться приналежними війську і за першою потребою повинні з'явитися на службу і утворити знову свої полки».
- Б «За відомостями, які до нас дійшли, депутат рейхстагу Лук'ян Кобилиця своїм місцевим однодумцям прищепив ідею, що домінії припинили діяльність та що він одержав від його величності уповноваження обирати нових війтів і десятників, які будуть урядувати окремо без всякого втручання доміній».

В «Кріпосне право на селян, оселених у поміщицьких маєтках, і на дворових людей скасовується назавжди... Поміщики, зберігаючи право власності на всі належні їм землі, передають селянам за встановлені повинності в постійне користування селян присадибну їхню осілість... Селянам надається право: провадити вільну торгівлю, відкривати й утримувати фабрики...».

Г «Ми захотіли через це оголосити всім вірнопідданам всієї Нашої імперії, що Запорозька Січ остаточно зруйнована, з викоріненням на майбутнє й самої назви запорозьких козаків...».

3. Встановіть послідовність прийняття цитованих документів:

А «Верховна Рада Союзу Радянських Соціалістичних Республік постановляє: 1. Включити північну частину Буковини і Хотинський, Аккерманський та Ізмаїльський повіти Бессарабії в склад Української Радянської Соціалістичної Республіки».

Б «Верховна Рада УРСР. Заслухавши заяву Повноважної комісії Народних Зборів Західної України, постановляє: ... 2. Прийняти Західну Україну до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки і возз'єднати тим самим великий український народ в єдиній українській державі».

В «Президія Верховної Ради СРСР постановляє: Затвердити подання Президії Верховної Ради РРФСР і Президії Верховної Ради УРСР про передачу Кримської області зі складу Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки».

Г «Закарпатська Україна (що носить згідно з Чехословацької конституцією назву Підкарпатська Русь), ... возз'єднується, в згоді з бажанням, проявленим населенням Закарпатської України з своєю споконвічною Батьківщиною — Україною і включається до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки».

4. Встановіть хронологічну послідовність появи цитованих програмних документів українських політичних партій:

А «... партія стоїть за зниження класового панування і самих класів, а також за рівні права всіх без різниці статі і походження. ... партія бореться в сучасному громадянстві не тільки проти економічної експлуатації і економічного гніту, але і проти всякої експлуатації і всякого гніту (панування)».

Б «... партія визнає, що український народ, який складається переважно з селянства, може тільки тоді використовувати природні багатства своїх земель, стати багатим і сильним та зрівнятися з іншими культурними народами світу, коли забезпечить собі незалежне державно-національне життя».

В «... поруч ідеалу соціалістичного в соціальній сфері кладемо ідеал федералізму в сфері політичній... Тільки спільне життя народів на основі принципу «вільний з вільним, рівний з рівним» може новою влити сили в організми, доведені старими правительствами до занепаду».

Г «Відстоюючи інтереси українського народу та визнаючи, що однією з вищих форм солідарності між людьми є солідарність національна, Українська федеративно-демократична партія прагне національно-територіальної автономії України».

III рівень

Завдання № 1

Охарактеризуйте становище соціальних верств в українських землях у першій половині XVII ст.

Завдання № 2

Розкрийте особливості політики радянського керівництва щодо українських земель у складі Румунії у міжвоєнний період (1920–1930-ті рр..)

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ****СЕКЦІЯ «ЕТНОЛОГІЯ»****9 клас****I рівень*****Завдання № 1***

1. Визначте східнослов'янські племена, які згідно «Повісті минулих літ» проживали на території сучасної України:

- 1 Поляни.
- 2 Сіверяни.
- 3 Радимичі.
- 4 Кривичі.
- 5 Деревляни.
- 6 Дреговичі.

А 1, 2, 5

Б 1, 3, 5

В 1, 2, 6

Г 3, 4, 5

2. Визначте наслідки описаної у літописі події:

«Люди київські прибїгли до Києва і вчинили віче на торговищі і сказали, пославши [послів] до князя: «Ось половці розсипалися по землі. Дай-но, княже, зброю та коней, і ми ще поб'ємося з ними». Але, Ізяслав цього не послухав...».

- 1 Об'єднання синів Ярослава Мудрого для придушення повстання.
- 2 Пограбування половцями Києва.
- 3 Проголошення київським князем полоцького князя Всеслава Брячиславича.
- 4 Вбивство повсталими київського князя Ізяслава Ярославича.

5 Втеча київського князя Ізяслава Ярославича до Польщі.

6 Укладення київським князем Ізяславом шлюбної угоди з половцями.

А 3, 5

Б 1, 2

В 4, 5

Г 3, 6

3. Визначте удільні князівства, які у середині XII ст. були ліквідовані князем Володимирком Володаровичем та увійшли до складу Галицького князівства:

1 Белзьке князівство.

2 Тербовлянське князівство.

3 Берестейське князівство.

4 Перемишльське князівство.

5 Звенигородське князівство.

6 Холмське князівство.

А 1, 3, 5

Б 2, 4, 5

В 4, 5, 6

Г 3, 4, 6

4. Оберіть історичні терміни, що характеризують спадкове земельне володіння:

1 Феод.

2 Бенефіція.

3 Алод.

4 Ранг.

5 Лан.

6 Лен.

7 Волока.

8 Сервітут.

А 1, 2, 7

Б 2, 4, 6

В 1, 3, 6

Г 5, 6, 8

5. Визначте нормативно-правові акти, якими відбувалось оформлення процесу закріпачення селян у Польсько-Литовській державі:

- 1 «Привілей Казимира IV».
 - 2 «Пункти заспокоєння руського народу».
 - 3 «33 артикули» 1595 р.
 - 4 «Волочна поміра».
 - 5 «Артикули польського короля Генріха Валуа».
 - 6 «Острозька угода».
- А 1, 4, 6
Б 1, 3, 4
В 4, 5, 6
Г 2, 4, 5

Завдання № 2

1. Визначте наслідки описаної у літописі події:

«Князь великий Витовт Кестутьевич Литовский собрал воя многи, с ним же бе и царь Тахтамыш со своим двором, а с Витовтом литва, немцы, ляхи, жемоить, татарове, волохи, подоляне; единых князей с ним бе числом 50, и бысть сила ратных велика зело... И одолел царь Темир-Кутлуй и победы Витовта и всю силу литовскую...».

- 1 Зближення Великого князівства Литовського з Королівством Польським.
 - 2 Облога татарами Києва, спустошення ними Волині та Поділля.
 - 3 Розбудова на півдні українських земель системи опорних укріплень.
 - 4 Посилення позицій ВКЛ на міжнародній арені.
 - 5 Укладення Кревської унії між ВКЛ та Королівством Польським.
 - 6 Втрата ВКЛ виходу до Чорного моря.
- А 1, 3
Б 2, 6
В 2, 4
Г 4, 5.

2. Визначте, які з наведених положень стосуються «Устави на волоки»:

- 1 Зобов'язання селян працювати 2–3 дні на тиждень на феодала.
 - 2 Запровадження громадської форми землекористування.
 - 3 Встановлення розміру податку для селян в залежності від майнового стану.
 - 4 Запровадження двопільної системи землеробства.
 - 5 Вимір всіх земель великого князя та їх поділ на однакові ділянки.
 - 6 Збереження для селян права користуватися лісами та пасовищами.
- А 1, 4
Б 3, 5
В 2, 5
Г 1, 5

3. Визначте греко-католицьких митрополитів кінця XVI – XVII ст.

- 1 Й.-В. Рутський.
 - 2 Гедеон Балабан.
 - 3 Іпатій Потій.
 - 4 Сильвестр Косів.
 - 5 Михайло Рогоза.
 - 6 Ісайя Копинський.
- А 1, 2, 4
Б 3, 4, 5
В 1, 3, 5
Г 4, 5, 6

4. Визначте українські намісництва на території яких поширювалася дія указу російської імператриці Катерини II 1783 р. про остаточне закріпачення селян:

- 1 Київське.
- 2 Подільське.
- 3 Катеринославське.
- 4 Новгород-Сіверське.
- 5 Чернігівське.

6 Вознесенське.

7 Брацлавське.

8 Волинське.

9 Харківське.

А 4, 5, 9

Б 1, 2, 7

В 5, 8, 9

Г 4, 5, 8

5. Визначте дати заснування університетів в українських землях у XIX ст.:

1 1805 р.

2 1816 р.

3 1834 р.

4 1846 р.

5 1855 р.

6 1865 р.

7 1875 р.

8 1899 р.

А 2, 4, 5, 7

Б 1, 3, 6, 7

В 2, 3, 5, 8

Г 1, 3, 4, 6

Завдання № 3

1. Визначте церковні пам'ятки України, що були побудовані у XVIII ст.:

1 Володимирський собор (Київ).

2 Собор святого Юра (Львів).

3 Спасо-Преображенський собор (Чернігів).

4 Андріївська церква (Київ).

5 Церква святого Миколая (Київ).

6 Успенський собор (Полтава).

А 1, 3

Б 2, 5

В 2, 4

Г 4, 6

2. Які із перерахованих церковних споруд розташовані на території Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври:

- 1 Успенський собор.
 - 2 Троїцька Надбрамна церква.
 - 3 Михайлівський Золотоверхий монастир.
 - 4 Софійський собор.
 - 5 Кирилівська церква.
 - 6 Трапезна церква.
- А 1, 2, 3
Б 1, 2, 6
В 3, 4, 5
Г 1, 3, 4

3. Визначте архітектурні пам'ятки, створені у стилі класицизму:

- 1 Собор Святого Юра у Львові.
- 2 Головний корпус університету св. Володимира.
- 3 Церква святого Миколая у Києві.
- 4 Палац Потоцьких в Одесі.
- 5 Будівля кредитного товариства «Дністер» у Львові.
- 6 Львівський кафедральний костел.

- А 1, 4
Б 2, 3
В 2, 4
Г 5, 6

4. Визначте особливості внутрішньої політики гетьмана Кирила Розумовського:

- 1 Встановлення точного бюджету державних видатків.
- 2 Розширення повноважень Генерального Суду.
- 3 Винокурінням дозволено займатися козакам та деяким категоріям землевласників.
- 4 Скасування «індукти» та «евекти».
- 5 Законодавче унормування українсько-російських відносин («Рішительні пункти»).

6 Визначте зростання кількості росіян у гетьманській адміністрації.

А 2, 4, 5

Б 3, 4, 6

В 2, 3, 4

Г 1, 4, 5

5. Визначте основні філософські ідеї Г. Сковороди:

1 Заперечення пізнання Бога.

2 Самопізнання людини.

3 Пошук шляхів людського щастя.

4 Ідея «європейського дому» — згуртування європейських народів для подолання турецької експансії.

5 Обґрунтування Божественної природи самодержавства.

6 Протиставлення насильству, корисливості, нечесно набутому багатству спокою душі, сумлінної праці, скромності і мудрості.

А 1, 3, 6

Б 2, 3, 6

В 4, 5, 6

Г 2, 4, 6

Завдання № 4

1. Визначте події з історії України, які відбувалися протягом існування у Наддніпрянщині явища охарактеризованого сучасниками як «мудра вигадка графа Аракчеєва».

1 Вхідження Буковини на правах окремого округу до «Королівства Галиції і Лодомерії»

2 Видання поеми І. Котляревського «Енеїда».

3 Заснування масонської ложі «Любов до істини».

4 Інвентарна реформа на Правобережжі.

5 «Київська козачина».

6 «Чигиринська змова».

А 1, 3, 5

Б 2, 4, 6

В 3, 4, 5

Г 2, 3, 5

2. Визначте представників української еліти, які прихильно ставилися до Наполеона під час франко-російської війни:

- 1 М. Чайковський.
 - 2 І. Ковінько.
 - 3 В. Капніст.
 - 4 І. Котляревський.
 - 5 Могучовський.
- А 1, 2, 3
Б 1, 3, 5
В 2, 3, 5
Г 1, 3, 4

3. Визначте, які із описаних за спогадами сучасників історичних подій та процесів, відбулися протягом другої половини ХІХ ст.

- 1 «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси ... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг була відправлена рота солдатів і матросів...».
- 2 «Закінчилося згубне для багатьох повстання... Ходили чутки, нібито гусари зробили атаку на беззбройних чернігівців і рубали їх без пощади. Обов'язок істини змушує сказати, що це зовсім не справедливо...».
- 3 Не минуло і дев'яти років, як він став задкувати ... все більше і більше в'язне у болоті безнадійної реакції. Де подівся той світлий і людський образ, який проглядався ... із реформ ... ».
- 4 «У Києві і в Малоросії слов'янофільство перетворюється в українофільство... Причетні до справи... художник..., колишній вчитель ... із захопленням говорили про колишню Малоросію...».
- 5 «... нарешті дозволили видавати український журнал; мій чоловік дуже радий, захоплений і зайнятий... Усі його країни тішаються разом з ним...».

6 «Йти в народ... значило не тільки віддати народові свої сили, свої знання заради народної революції, це значило ще — жити його радощами і стражданнями, ділити з ним його світлі надії і гіркі розчарування!».

А 3, 5, 6

Б 2, 4, 5

В 1, 5, 6

Г 3, 4, 5

4. Визначте, хто першим серед українських громадських діячів сформулював і обґрунтував ідею здобуття Україною цілковитої політичної незалежності

1 Михайло Драгоманов.

2 Олександр Барвінський.

3 Микола Міхновський

4 Юліан Бачинський.

5. Визначте наслідки «весни народів» 1848–49 рр. для західно-українських земель:

1 Створено політичний представницький орган українців, який діяв до 1851 р.

2 Скасовано особисту залежність селянина від поміщика.

3 Галичину поділено на Східну і Західну частини.

4 Українців залучено до роботи скликаного австрійським імператором парламенту.

5 Австрійським урядом визнано рівність греко-католиків з римокатоликами.

6 Обмежено панщину за інвентарними книгами до 3 днів на тиждень.

А 1, 3, 6

Б 1, 2, 4

В 2, 4, 6

Г 2, 4, 5

II рівень**Завдання № 1**

1. Співвіднесіть назви кочових племен з їхніми описами:

1 Половці	А Спустошили землі антів та на території Панонії утворили свою державу.
2 Хозари	Б Вперше з'явилися біля південних кордонів Русі за часів князя Ігоря, часто використовувалися Візантією для реалізації своїх політичних задумів про Київської держави.
3 Авари	В Вони нападали на слов'ян, збирали данину із ільменських слов'ян, кривичів, чуді та мері; представники цих племен часто мешкали серед слов'ян як купці або наймані дружинники.
4 Печеніги	Г Кочові тюркські племена, у середині VI ст. у Прикаспії та Приазов'ї утворили державу, контролювали Волзький торговий шлях.
	Д Населяли землі між Дунаєм та Волгою, частково Крим, басейни Дону; у часи роздробленості Русі неодноразово нападали на її території.

2. Встановіть відповідність між подіями та їхніми описами:

1 Похід князя Олега	А «Грабиша за 2 дни весь град, Подолье и Гору, и монастыри, И Софью, и Десятинью Богородицу, и не бысть помилования никому...».
2 Похід Андрія Боголюбського	Б «Нехай Русь, приходячи, бере «слюбне», скільки хоче; а якщо прийдуть гості, то беруть і місячину на 6 місяців, хліб, вино, і м'ясо, і рибу..., і пускають їх у лазні...».
3 Похід Володимира Мономаха	В «І прийшли до царя, і розповіли йому все, що було: “Лютий повинен бути цей чоловік: майно зневажає, а зброю бере, дамо йому данину”...».
4 Похід князя Святослава	Г «Усіх походів великих було 83, а інших менших не пригадаю. Мирів я уклав з половецькими князями без одного 20 і при батькові і при без батька...».

	Д «... Поїхав з Новгорода, ... узявши із собою брата Всеволода із Трубецька і Святослава Олеговича..., чернігівських воєводам, і так ішли тихо, збираючи дружину свою...».
--	--

3. Встановіть відповідність між синами князя Данила Галицького та землею якою вони правили:

1 Мстислав Данилович	А Берестейське воєводство.
2 Роман Данилович	Б Галицьке князівство.
3 Лев Данилович	В Чорна Русь.
4 Шварно Данилович	Г Луцьке князівство.
	Д Холмська волость.

Завдання № 2

1. Встановіть відповідність між гетьманом та його висловлюванням:

1 Кирило Розумовський	А «Я знаю, що на мене чекають кайдани і що мене, за російським звичаєм, кинуть у жахливу темницю, щоб я там помер з голоду. Але мене це не турбує, бо я говорю від імені моєї Батьківщини».
2 Павло Полуботок	Б «Майже кожний на всій Україні користувався вольностями, і важко йому буде забути, що він був паном і на війні рівнявся з паном».
3 Богдан Хмельницький	В «З обох сторін Дніпра жителям бути у возз'єднанні і жити б окремо і давати данину турському цареві».
4 Петро Дорошенко	Г «Козаки розорені до краю і, залишаючи свої житла, змушені втікати в слобідські полки, у результаті значно зменшилась кількість козаків на Україні, що може призвести до нечуваного безладдя і врешті до викорінення козаків».
	Д «А як стримала Москва свої присяжні обіцянки — це гаразд відомо не тільки вам, добрим людям, а й усьому світові. Всі вольності поламала, суд і свої закони люті в Україні запровадила».

2. Встановіть відповідність між культурним діячем та його працями:

1 Дмитро Бантиш-Каменський	А «Украинский мелодии», «История Малороссии».
2 Ізмаїл Срезневський	Б «История Малой России», «Источники малороссийской истории».
3 Микола Маркевич	В «Запорожская старина», «Мысли об истории русского языка», «Древние памятники русского письма».
4 Аполлон Скальковський	Г «История украинского народа», «Южная Русь».
	Д «История Новой Сечи или последнего коша Запорожского», «Наезды гайдамак на Западную Украину в XVIII столетии».

3. Встановіть відповідність між Запорізькою Січчю та історичною подією, яка відбулася в період її існування та була пов'язана з нею:

1 Томаківська Січ.	А Російсько-турецька війна 1768–1774 рр.
2 Підпільницька Січ.	Б Андрусівське перемир'я.
3 Микитинська Січ	В Ординація Війська Запорізького.
4 Чортомлицька Січ.	Г Повстання під проводом К. Косинського.
	Д Обрання Б. Хмельницького гетьманом.

Завдання № 3

1. Встановіть хронологічну послідовність прийняття польсько-литовських уній:

- 1 Віленсько-радомська унія.
- 2 Кревська унія.
- 3 Люблінська унія
- 4 Городельська унія.

2. Встановіть хронологічну послідовність обрання кошових отаманів Війська Запорізького:

- 1 Іван Сірко.
- 2 Кость Гордієнко.

3 Яків Барабаш.

4 Петро Калнишевський.

3. Розташуйте документи у хронологічному порядку:

А «Кріпосне право на селян, оселених у поміщицьких маєтках, і на дворових людей скасовується назавжди... Поміщики, зберігаючи право власності на всі належні їм землі, передають селянам за встановлені повинності в постійне користування селян присадибну їхню осілість... Селянам надається право: провадити вільну торгівлю, відкривати й утримувати фабрики...».

Б «За відомостями, які до нас дійшли, депутат рейхстагу Лук'ян Кобилиця своїм місцевим однодумцям прищепив ідею, що домінії припинили діяльність та що він одержав від його величності уповноваження обирати нових війтів і десятників, які будуть урядувати окремо без всякого втручання доміній».

В «Як не буде в українських полках потреби, всі вони розпускаються по своїх домівках, але вже назавжди залишаться приналежними війську і за першою потребою повинні з'явитися на службу і утворити знову свої полки».

Г «Ми захотіли через це оголосити всім вірнопідданим всієї Нашої імперії, що Запорозька Січ остаточно зруйнована, з викоріненням на майбутнє й самої назви запорозьких козаків...».

4. Розташуйте події у хронологічній послідовності:

А Відкриття першого в Україні ремісничого училища в Чернігові.

Б Заснування у Львові Й. Оссолінським науково-дослідного товариства «Оссолінеум».

В Конструювання П. Прокоповичем першого у світі рамкового вулика.

Г Відкриття Кременецького ліцею.

III рівень

Завдання № 1

Охарактеризуйте політику «Правління гетьманського уряду».

Завдання № 2

Поміркуйте, які історичні процеси вплинули на розвиток мистецтва в Україні наприкінці XVIII ст. — у першій половині XIX ст.?

10 клас

I рівень

Завдання № 1

1. Визначте скіфські кургани — поховання:

1 Степанівський курганний комплекс.

2. Товста могила.

3 Царський курган.

4 Соколова могила.

5 Солоха.

6 Гайманова могила.

7 Шестовицькі кургани.

8 Запорізький курган.

А 1, 2, 5

Б 2, 5, 6

В 4, 5, 8

Г 2, 3, 7

2. Визначте риси суспільно-політичного розвитку античних міст-держав Пн. Причорномор'я в так званий грецький період їхньої історії:

1 Входження Тіри, Ольвії та Херсонесу до складу Нижньої Мезії.

2 Відносно мирне співіснування з місцевим населенням при-морської зони.

3 Перетворення колоній в центри посередницької торгівлі.

4 Прискорена варваризація населення полісів.

- 5 Нестабільність воєнно-політичної ситуації.
- 6 Правління боспорського царя Савромата II.
- 7 Втручання у внутрішню політику полісів Візантійської імперії.
- 8 Переважання елліністичних традицій та звичаїв у побуті та духовному житті.

А 1, 3, 6

Б 2, 4, 7

В 2, 3, 8

Г 1, 5, 7

3. Визначте твори, що належать перу митрополита Іларіона Київського:

- 1 «Житіє Феодосія Печерського».
- 2 «Слово про закон і благодать».
- 3 «Слово о полку Ігоревім».
- 4 «Послання...».
- 5 «Сповідання віри».
- 6 «Кисво-Печерський Патерик».

А 1, 4

Б 2, 6

В 2, 5

Г 3, 4

4. Визначте події, що відбулися в період існування тріумвірату Ярославичів:

- 1 Написання Нестором Літописцем «Читання про Бориса і Гліба».
- 2 Переведення Ігоря Святославина з Володимира до Смоленська.
- 3 Організація морського походу на Візантію.
- 4 Проведення Любецького князівського з'їзду.
- 5 Побудова Кирилівської церкви у Києві.
- 6 Битва з половцями на р. Альті.

А 1, 4

Б 1, 5

В 2, 3

Г 2, 6

5. Визначте пам'ятки давньоруської літератури, що відносяться до XIII ст.:

- 1 «Моління» Данила Заточника.
 - 2 «Ізборник Святослава».
 - 3 «Слово о полку Ігоревім».
 - 4 «Слово про закон і благодать».
 - 5 «Києво-Печерський патерик».
 - 6 «Читання про Бориса і Гліба».
- А 1, 5
Б 1, 6
В 2, 3
Г 4, 5

Завдання № 2

1. Визначте особливості суспільно-політичного життя Галицько-Волинського князівства у 1240–1260-х рр.:

- 1 Перенесення столиці з Галича до Володимира-Волинського.
 - 2 Створення династичного союзу з Володимиро-Суздальським князівством.
 - 3 Зруйнування на вимогу Бурундая фортифікаційних укріплень Луцька, Львова та Холма.
 - 4 Заснування Галицької церковної митрополії (очолив Холмський єпископ Кирило).
 - 5 Налагодження у 1250-х рр. дружніх стосунків з литовським князем Міндовгом.
 - 6 Встановлення васальних відносин з краківським князем Болеславом.
- А 1, 5
Б 2, 4
В 3, 6
Г 4, 5

2. Визначте особливості адміністративно-територіального устрою та організації влади Слобідської України у XVII ст.:

- 1 Відсутність гетьмана.
- 2 Полковники підпорядковувались білгородському воєводі.

3 Слобідські полки підпорядковувалися Лівобережному гетьману.

4 Генеральна старшина призначалася полковниками.

5 Полки або полковники отримували жалувані грамоти від царя.

6 Слобідські полки були підпорядковані Колегії іноземних справ.

А 1, 2, 5

Б 2, 4, 5

В 1, 5, 6

Г 3, 4, 5

3. Визначте православні лаври, що розташовані на території України:

1 Александро-Невська лавра.

2 Троїце-Сергієва Лавра.

3 Почаївська Лавра

4 Свято-Успенська Святогорська Лавра

5 Лавра святого Афанасія.

6 Свято-Успенська Унівська Лавра.

А 1, 6

Б 2, 3

В 3, 5

Г 3, 4

4. Визначте до якої події відносить цитований документ:

«... король польський, який згідно з давнім звичаєм і привілеєм, спільними голосами поляків і Литви буде обиратися в Польщі, а не в іншому місці... Що ж до обрання введення його на стіл Великого князівства Литовського, то воно повинно припинитися, так щоб уже віднині не було ніякого сліду його і подоби».

А Берестейська унія.

Б Кревська унія.

В Городельська унія.

Г Люблінська унія

5. Визначте про кого йдеться у поданому документі:

«... прибув у 1442 році у Вільно і звернувся з прохання до великого литовського князя Казимира Ягайловича про відновлення права на батьківську спадщину. Той виконав прохання свого двоюрідного брата і виділив йому Київ з Житомиром і Овручем...».

А Володимир Ольгердович.

В Олелько Володимирович.

Б Семен Олелькович.

Г Михайло Олелькович.

Завдання № 3

1. Визначте прихильників Берестейської церковної унії:

1 Гedeон Балабан.

2 Кирило Терлецький.

3 Іов Борецький.

4 Іпатій Потій.

5 Михайло Копистенський.

6 Михайло Рогоза.

7 Іван Вишенський.

8 Василь Острозький.

А 1, 2, 3

Б 2, 4, 6

В 4, 5, 6

Г 4, 7, 8

2. Визначте битви, що відносяться до першої половини XVII ст.:

1 Битва на р. Ворсклі.

2 Цецорська битва.

3 Білоцерківська битва.

4 Охматівська битва.

5 Битва під Ольшаницею.

6 Битва під Сокалем.

А 1, 4, 6

Б 2, 4, 5

В 3, 4, 6

Г 2, 5, 6

3. Визначте події, що відбулися в період гетьманування Івана Брюховецького:

- 1 Підписання «Батуринських статей».
 - 2 Проголошення гетьманом Правобережної України Михайла Ханенка.
 - 3 Укладення Андрусівського перемир'я між Річчю Посполитою та Москвою.
 - 4 Укладення Вічного миру між Річчю Посполитою та Москвою.
 - 5 Перебування Лазаря Барановича на посаді ректора Києво-Могилянської колегії.
 - 6 Завершення гетьманування на Правобережній Україні Павла Тетері.
- А 1, 3, 6
Б 1, 4, 5
В 2, 3, 4
Г 2, 5, 6

4. Визначте події, що відбулися в період царювання російського імператора Миколи II:

- 1 Вихід першого номеру громадсько-політичного часопису «Громада»
 - 2 Проведення першого загального перепису населення Російської імперії.
 - 3 Вихід першого україномовного друкованого перекладу Біблії.
 - 4 Створення Русько-української радикальної партії.
 - 5 Заснування Новоросійського університету.
 - 6 Створення народницької організації «Народна воля».
- А 1, 2
Б 2, 3
В 3, 4
Г 5, 6

5. Визначте особливості перебігу та наслідки економічної кризи 1900–1903 рр. для економіки українських земель у складі Росії:

- 1 Відбулася в умовах концентрації та монополізації виробництва.
- 2 Найбільш постраждали цукрова і легка промисловість.

- 3 Була глибшою і тривалішою, ніж у центральних губерніях імперії.
 - 4 Викликала економічну депресію.
 - 5 Сприяла істотній зміні структури промислового виробництва.
 - 6 Супроводжувалася політикою меркантилізму щодо підприємств центральних губерній імперії.
- А 2, 3, 6
Б 1, 3, 4
В 2, 4, 5
Г 1, 3, 6.

Завдання № 4

1. Визначте українські міста, які мали право делегувати депутатів до Державної Думи російської імперії згідно з третьочервневим виборчим законом:

- 1 Київ.
- 2 Катеринослав.
- 3 Одеса.
- 4 Харків.
- 5 Херсон.
- 6 Кам'янець-Подільський.

- А 1, 3
Б 2, 4
В 1, 5
Г 1, 6

2. Визначте форму державного правління, яка мала бути встановлена в Україні згідно політичної програми «Союзу визволення України»:

- А Парламентська республіка.
Б президентська республіка.
В Абсолютна монархія.
Г Конституційна монархія.

3. Визначте суспільно-політичні та соціально-економічні заходи А. Денікіна:

- 1 Запровадження 10-годинного робочого дня.
 - 2 Заборона створення фабрично-заводських комітетів
 - 3 Організація єврейських погромів.
 - 4 Створення «робітничо-офіцерської роти».
 - 5 Заходи по створенню єдиної централізованої системи профспілок.
 - 6 Підтримка української культури та освіти.
- А 1, 5
Б 2, 4
В 3, 4
Г 3, 6

4. Визначте особливості проведення аграрної реформи в Пн. Буковині та Бессарабії на початку 1920-х рр., що перебували у складі Румунії:

- 1 Скасування поміщицького землеволодіння.
 - 2 Встановлення максимуму землеволодіння (від 100 га і вище для різних районів).
 - 3 Примусова конфіскація землі у селян, експропрійованої під час революції 1918 р.
 - 4 Безоплатна передача невеликих ділянок малоземельним селянам.
 - 5 Встановлення високих викупних платежів.
 - 6 Встановлення рівного розміру земельної ділянки для українських і румунських селян.
- А 1, 4
Б 2, 5
В 3, 5
Г 4, 5

5. Визначте кінокартини, створені українським радянським режисером І. Кавалерідзе у другій половині 1930-х рр.:

- 1 «Звенигора».
- 2 «Коліївщина».

- 3 «Арсенал»
4 «Земля».
5 «Стожари».
6 «Запорожець за Дунаєм».
7 «Аероград».
8 «Щорс».
А 1, 3, 4
Б 2, 5, 8
В 4, 5, 6
Г 2, 5, 6

II рівень

Завдання № 1

1. Встановіть відповідність між давньоруським язичницьким богом та його стихією:

1 Дажбог	А Бог родючості і плодючості, покровитель рослинного світу.
2 Сварог	Б Бог-коваль, повелитель вогню.
3 Ярило	В Бог торгівлі, музики, мистецтва, покровитель тваринного світу.
4 Велес	Г Бог сонця і неба, достатку, добра і багатства.
	Д Бог війни, грози, грому і блискавки.

2. Встановіть відповідність між князем та вотчиною, яку він отримав згідно з рішенням Любецького князівського з'їзду:

1 Святополк Ізяславич.	А Чернігівське князівство.
2 Давид Ігоревич.	Б Володимир-Волинське князівство.
3 Олег Святославич.	В Подільське князівство.
4 Володимир Мономах.	Г Київське князівство.
	Д Переяславське князівство.

3. Встановіть відповідність між полковником та полком, який він очолював:

1 Іван Богун	А Брацлавський полк.
2 Данило Нечай	Б Переяславський полк.
3 Тиміш Цицюра	В Полтавський полк.
4 Мартин Пушкар	Г Подільський полк.
	Д Прилуцький полк.

Завдання № 2

1. Встановіть відповідність між давньоукраїнським письменником та його творчими доробками:

1 Юрій Дрогобич	А «Меч духовний», «Лютня Аполлонова».
2 Лазар Баранович	Б «Прогностична оцінка поточного 1483 року».
3 Памво Беринда	В «Ключ розуміння», «Небо новое», «Скарбниця потрібная».
4 Іоанікій Галятовський	Г «Лексикон...», «Імнології».
	Д «Про целібат», «Природне право».

2. Встановіть відповідність між подією та її наслідками:

1 Рада Народних Комісарів (РНК)	А Найвищий законодавчий, розпорядчий, виконавчий та контролюючий орган державної влади УСРР, що діяв з 1917 по 1938 рр. у період між Всеукраїнськими з'їздами робітничих, селянських та червоноармійських депутатів.
2 Всеукраїнський Центральний Виконавчий комітет (ВУЦВК)	Б Перший радянський уряд України створений у 1917 р. як альтернатива Українській Центральній Раді та Генеральному Секретаріату УНР
3 Народний Секретаріат	В Найвищий орган виконавчої влади (уряд) УСРР, діяв з 1919 р

4 Всеукраїнський Центральний військово-революційний комітет	Г Керівний орган з підготовки і проведення повстання робітників і селянства проти австро-німецьких військ та Гетьманату, діяв у 1918 р.
	Д Підпільний військово-політичний центр з керівництва український антибільшовицьким рухом на території України

3. Встановіть відповідність між термінами та пов'язаними з ними подіями в історії України:

1 Колективізація	А Зростання кількості приватних селянських господарств.
2 Соцзмагання	Б Прискорений розвиток галузей важкої промисловості.
3 Продподаток	В Посилення оподаткування індивідуальних господарств.
4 Індустріалізація	Г Поширення руху з дострокового виконання п'ятирічного плану.
	Д Прискорений розвиток народного господарства на основі НТР.

Завдання № 3

1. Встановіть хронологічну послідовність подій, описаних у документах:

А «Закінчилося згубне для багатьох повстання... Ходили чутки, нібито гусари зробили атаку на беззбройних чернігівців і рубали їх без пощади. Обов'язок істини змушує сказати, що це зовсім не справедливо...».

Б «Прийшли ми попрощатися з вами, пані — подякувати за ласку до нас і сказати, що залишаємо вам велику карету, нову коляску і криті дрожки та четверик вороних коней і пару гнідих... для панича залишаємо його трьох коней, щоб було на чому бігати степом, а решту екіпажів і коней робочих, і зброю всю забираємо з собою, щоб було на чому дітям нашим орати...».

В «Військо це передбачається утворити на Україні з людей, до козачої служби здібних і здавна відомих звичкою і охотою до неї... Як мине потреба в українських полках, всі вони розпускаються по своїх домівках, але вже назавжди залишаться приналежними війську».

Г «Євреї дозволяється проживати: І. В губерніях: 1) Гродненській; 2) Віленській; 3) Волинській; 4) Подільській; 5) Мінській; 6) Катеринославській. ІІ. В областях: 7) Бессарабській; 2) Білостоцькій. Крім визначених губерній та областей євреям дозволяється постійне проживання з наведеними обмеженнями: 1) в губернії Київській, крім губернського міста Києва; 2) в губернії Херсонській, крім міста Миколаєва; 3) в губернії Таврійській, крім міста Севастополя...».

2. Встановіть хронологічну послідовність події історії України XIX ст.:

А «Київська козаччина».

Б Повстання Чернігівського полку.

В Повстання Чугуївського полку.

Г Друге польське повстання на правобережній Україні.

3. Встановіть хронологічну послідовність створення політичних організацій:

А Загальна Українська Рада.

Б Головна Українська Рада.

В Союз Визволення України.

Г Українська Селянська спілка.

4. Розташуйте у хронологічній послідовності характерні риси соціального життя в УСРР:

А «Провести на території УСРР одноразовий податок на одноосібні селянські господарства відповідно до постанови ЦВК і РНК Союзу СРР. Особливу увагу звернути на виконання постанови про підвищення податку аж до подвоєння одноосібним господарствам, що злісно не виконують державних заготівель...».

Б «Ми мали суцільну колективізацію на території десятків сіл, а потім виявлялося, що все це дуте, штучно створене, населення в ньому не бере участі і нічого не знає».

В «Закон про обов'язкову поставку хліба державі — винятковий господарсько-політичної важливості документ, який повинен стати могутньою зброєю в успішному проведенні сівби і у всій нашій роботі щодо зміцнення колгоспів».

Г «Коли компартія розпочала боротьбу проти викривлень у колгоспному русі, деякі місцеві працівники стали кваліфікувати це як відступ. Таким настроям треба давати рішучий відступ. Партія не відступає».

III рівень

Завдання № 1

Чому характер українського національно-визвольного руху наприкінці XIX ст. — на початку XX ст. змінюється з культурно-освітнього на політичний?

Завдання № 2

Охарактеризуйте трансформаційні зміни в традиційному житті українського народу під впливом індустріалізації та урбанізації на початку XX ст.

11 клас

I рівень

Завдання № 1

1. Визначте, про які східнослов'янські племена йдеться у пропущених уривках «Літопису минулих літ»:

«Ці слов'яни прийшли і сіли по Дніпру і назвалися ..., а ще інші сіли між Прип'яттю й Двіною і назвалися ..., а інші сіли по Десні й по Сеймі, й по Сулі і назвалися ...».

1 Сіверяни.

2 Дреговичі.

3 Кривичі.

- 4 Древляни.
- 5 Поляни.
- 6 Волиняни.
- 7 Тиверці.
- 8 Дуліби.
- А 2, 5, 7
- Б 1, 2, 5
- В 1, 4, 5
- Г 2, 6, 8

2. Визначте удільні князівства, які у середині XII ст. були ліквідовані князем Володимирком Володаровичем та увійшли до складу Галицького князівства:

- 1 Белзьке князівство.
- 2 Тербовлянське князівство.
- 3 Берестейське князівство.
- 4 Перемишльське князівство.
- 5 Звенигородське князівство.
- 6 Холмське князівство.
- А 1, 3, 4
- Б 2, 4, 5
- В 2, 4, 6
- Г 3, 5, 6

3. Визначте античні міста-держави Пн. Причорномор'я, що розташовувалися на території сучасних Одеської та Миколаївської областей:

- 1 Калос-Лімен.
- 2 Ольвія.
- 3 Керкінітида
- 4 Пантікапей.
- 5 Тірітака.
- 6 Тіра.
- А 1, 3
- Б 2, 3
- В 2, 6
- Г 4, 6

4. Визначте рішення з'їзду князів у Любечі 1097 р.:
 - 1 Рішення щодо спільного походу проти половців.
 - 2 Запровадження вотчинного принципу володіння Київським, Чернігівським та Переяславським князівством.
 - 3 Поширення принципу вотчини на всі існуючі удільні князівства.
 - 4 Закріплення київського престолу за Володимиром Мономахом після смерті Святополка Ізяславича.
 - 5 Позбавлення Давида Ігоровича Володимир-Волинського князівства за осліплення Василька.
 - 6 Юридичне оформлення тріумвірату Ярославичів.
- A 1, 2
Б 2, 4
В 3, 5
Г 3, 6
5. Визначте церковні пам'ятки України, що були побудовані у XI ст.:
 - 1 Архікафедральний собор Святого Юра.
 - 2 Собор Успіння Святої Богородиці Києво-Печерської Лаври (Успенський собор).
 - 3 Михайлівський Золотоверхий монастир.
 - 4 Андріївська церква.
 - 5 Михайлівський собор Видубицького монастиря.
 - 6 Патріарший кафедральний собор св. Володимира (Володимирський собор).
- A 2, 3
Б 2, 5
В 1, 5
Г 5, 6

Завдання № 2

1. Визначте особливості суспільно-політичного розвитку Галицько-Волинського князівства у період «боярської смуги»:
 - 1 Втрата Галичем значення економічного та політичного центру Галицького князівства.
 - 2 Посилення галицького та волинського боярства.

- 3 Захоплення Волині Угорським королівством.
- 4 Втручання у внутрішні справи регіону сусідніх держав — Польщі та Угорщини.
- 5 Узурпація влади в Галичині та на Волині боярином Володиславом Кормильичем.
- 6 Укладення Списької угоди між галицьким боярством та угорським королем Андрієм II.

А 1, 5

Б 2, 4

В 2, 6

Г 3, 6

2. Визначте наслідки битви описаної польським хроністом:

«Ольгерд, виправився у похід в Дикі Поля проти татар... Татари з шаленим завзяттям розпочали бій, засипавши литву густим залізним градом з луків, але завдали мало втрат через правильний її шик та швидке маневрування. А литва з русинами враз з шаблями та списами наскочили на них і в рукопашному бою прорвали лобові частини та змішали їм танці півколом... Не змігши довше витримати лобового натиску литви, татари почали мішатися та перелякані тікати в розлогі поля».

- 1 Велике князівство Литовське отримало вихід до Чорного моря.
- 2 Відвоювання Ольгердом у татар Києва.
- 3 Укладення Кревської унії між ВКЛ та Королівством Польським.
- 4 Розширення Литовського князівства на південь у напрямку Чорного моря.
- 5 Утвердження в Києві та на Поділлі династії литовсько-руських князів Коріатовичів.
- 6 Припинення татарських нападів на українські землі.

А 1, 5

Б 2, 4

В 3, 6

Г 2, 5

3. Визначте, які з наведених положень стосуються «Устави на волоки»:

- 1 Зобов'язання селян працювати 2–3 дні на тиждень на феодала.
- 2 Запровадження громадської форми землекористування.
- 3 Встановлення розміру податку для селян в залежності від майнового стану.
- 4 Вимір всіх земель великого князя та їх поділ на однакові ділянки.
- 5 Запровадження двопільної системи землеробства.
- 6 Збереження для селян права користуватися лісами та пасовищами.

А 1, 4

Б 3, 4

В 2, 5

Г 4, 6

4. Визначте українські землі, що увійшли до складу Речі Посполитої за Люблінською унією.

- 1 Волинь.
- 2 Полісся.
- 3 Чернігівщина.
- 4 Смоленщина.
- 5 Новгород-Сіверщина.
- 6 Поділля.

А 1, 6

Б 2, 4

В 3, 5

Г 2, 6

5. Визначте, які з наведених положень відносяться до Куруківської угоди:

- 1 «На місце старшого, який більше не буде [вибиратись] з серед козаків, ми будемо ставити старшого комісара... сотники і отамани можуть обиратися з самих козаків...».
- 2 «Дозволяємо і призначаємо організувати реєстрове військо в числі двадцяти тисяч. Це військо гетьман і старшина повинні набрати і записати в реєстр...».

- 3 «І на далі козаки повинні будуть коритися виключно тому старшому, якого вони самі оберуть, але який буде затверджений королем його милістю або його наслідниками, польськими королями. На подання коронного гетьмана».
- 4 «Найбільше непокоїли Польщу... свавілля [козаків], які вони чинили в містах... Тим, які уникнули страти і зберегли життя, обіцяючи надалі віддати його на службу Речі Посполитої оголошуємо прощення; всі вони, що лишаються на службі його королівської милості, не мусять нести ніякої відповідальності...».
- 5 «Грецька релігія, яку сповідує Військо королівської милості Запорізьке, також собори, церкви і монастирі і колегіум київський повинні лишатися при попередній свободі, згідно з стародавніми правами».
- 6 «Полк із своїми полковниками повинні ходити по черзі на Запоріжжя для охорони тих місць і щоб перешкодити татарських походів через Дніпро».
- А 1, 5
Б 2, 4
В 3, 4
Г 4, 6

Завдання № 3

1. Визначте положення Глухівських статей, що були схвалені московським урядом при обранні гетьманом Д. Многогрішного:

- 1 Київська митрополія підпорядковувалась московському патріарху.
- 2 Гетьман не мав права без царського указу позбавляти старшину керівних посад.
- 3 Московські воєводи розквартирувалися у Переяславі, Ніжині, Брацлаві та Умані.
- 4 Козацька старшина мала виключне право збирати податки.
- 5 Московські воєводи залишалися у Києві, Переяславі, Чернігові, Ніжині й Острі.
- 6 У гетьманській столиці — Батурині — розміщувався полк московських стрільців.

- 7 Гетьман втрачав право утримувати наймане військо.
8 Встановлення козацького реєстру в розмірі 30 тис. чол.

А 1, 3, 7
Б 2, 5, 8
В 3, 4, 6
Г 4, 5, 8

2. Визначте українські землі, які відійшли до складу Російської імперії після другого поділу Польщі:

- 1 Підляшшя.
2 Поділля.
3 Зх. Волинь.
4 Сх. Волинь.
5 Сх. Полісся.
6 Сх. Галичина.
7 Зх. Галичина.
8 Закарпаття.

А 1, 3, 5
Б 2, 4, 5
В 5, 6, 8
Г 2, 5, 7

3. Назвіть членів народницького гуртка «Київська комуна» (1872–1874 рр.):

- 1 М. Кибальчич.
2 В. Фігнер.
3 Ф. Волховський.
4 Я. Степанович.
5 А. Желябов.
6 П. Аксельрод.
7 М. Чайковський.
8 В. Дебогорій-Мокрієвич.

А 1, 4, 6
Б 2, 4, 8
В 2, 3, 5
Г 4, 7, 8

4. Визначте події, що відбулися в період царювання російського імператора Олександра III:

- 1 Створення Наукового товариства ім. Т. Шевченка.
- 2 Вихід першого номеру громадсько-політичного часопису «Громада».
- 3 Смерть українського етнографа, громадського діяча Павла Чубинського.
- 4 Проведення першого загального перепису населення Російської імперії.
- 5 Заснування «Братства тарасівців».
- 6 Вихід першого україномовного друкованого перекладу Біблії.

А 1, 3

Б 2, 4

В 3, 5

Г 5, 6

5. З'ясуйте наслідки проведення Столипінської аграрної реформи в Наддніпрянській Україні:

- 1 Значне зменшення прошарку заможних селян-власників.
- 2 Ліквідація аграрного перенаселення.
- 3 Поступове руйнування сільської общини.
- 4 Ліквідація поміщицького землеволодіння.
- 5 Запровадження приватного землеволодіння в селах.
- 6 Ліквідація бідності серед сільського населення.
- 7 Притік робочої сили з міст до сільської місцевості.
- 8 Переселення збіднілого селянства в малозаселені регіони імперії.

А 1, 3, 7

Б 2, 5, 8

В 3, 4, 7

Г 3, 5, 8

Завдання № 4

1. Визначте тимчасові державні утворення, що виникли на українських землях у 1919 р.:

- 1 Радянська Соціалістична Республіка Тавриди.
- 2 Гуцульська Республіка.

- 3 Баштанська республіка.
- 4 Донецько-Криворізька Радянська Республіка.
- 5 Республіка Гуляй-Поле.
- 6 Холодноярська Республіка.
- 7 Західноукраїнська Народна Республіка.
- 8 Галицька Соціалістична Радянська Республіка.

А 1, 3, 4

Б 2, 5, 8

В 3, 5, 6

Г 4, 6, 7

2. Визначте українські землі, що перебували у складі Польщі у 20–30-ті рр. XX ст.:

- 1 Підляшшя.
- 2 Пн. Бессарабія.
- 3 Пн. Буковина.
- 4 Лемківщина.
- 5 Холмщина.
- 6 Підкарпатська Русь.

А 1, 4, 5

Б 2, 3, 5

В 1, 3, 4

Г 1, 5, 6

3. Наслідками проведення грошових реформ в радянського керівництва в УРСР були:

- 1 Зниження цін.
- 2 Ліквідація карткової системи.
- 3 Вилучення царських грошових знаків
- 4 Випуск грошей нового зразку.
- 5 Деномінація грошових знаків.
- 6 Зменшення розміру карбованця.
- 7 Стабілізація грошової системи.
- 8 Девальвація карбованця.

- А 1, 5, 7
- Б 2, 3, 5
- В 4, 5, 8
- Г 4, 6, 7

4. Визначте риси суспільно-економічного розвитку УРСР в період «перебудови»:

- 1 Активізація боротьби з алкоголізмом та пияцтвом.
- 2 Введення продовольчих та промислових талонів.
- 3 Посилення командно-адміністративних методів господарювання;
- 4 Створення рад трудових колективів на промислових підприємствах;
- 5 Відродження кооперативів;
- 6 Створення рад народного господарства.

- А 1, 2, 6
- Б 1, 4, 5
- В 2, 3, 5
- Г 3, 4, 6

5. Визначте, які події відбулися в період між проголошення незалежності України та прийняттям Конституції України:

- 1 Політ в космос Л. Каденюка.
- 2 Обрання Володимира (Сабодана) Митрополитом Київським і всієї України.
- 3 Укладення Договору про дружбу та співробітництво з Росією.
- 4 Україна стала членом Ради Європи.
- 5 Вступ України до Світової Організації Торгівлі.
- 6 Обрання предстоятелем Української греко-католицької церкви Любомира (Гузара).

- А 1, 3
- Б 2, 4
- В 4, 5
- Г 4, 6

II рівень**Завдання № 1**

1. Встановіть відповідність між князем та літописним описом його особистості:

1 Володимир Василькович	А «Поїхав до Чеської землі на зустріч з королем, і уклали вони мир до самої смерті».
2 Роман Мстиславич	Б «Зажурився, що не встиг зміцнити свою землю фортецями, і подумав з братом своїм, і поїхав до Батия, говорячи: «Не дам півотчини своєї, але поїду до Батия сам!».
3 Данило Романович	В «Був він книжник і філософ, якого не було у всій землі й по ньому не буде!».
4 Мстислав Удатний	Г «Він подолав усі язичницькі народи мудрістю свого розуму за заповідями Божими... Наслідував він діда свого Мономаха, котрий погубив поганих ізмаїлтян, що їх звуть половцями».
	Д «І був сам міцний і мужній, і велику силу мав і старання, а в руці мав сокиру і рубав нещадно».

2. Встановіть відповідність між гетьманом та його висловлюванням:

1 Богдан Хмельницький	А «Я знаю, що на мене чекають кайдани і що мене, за російським звичаєм, кинуть у жахливу темницю, щоб я там помер з голоду. Але мене це не турбує, бо я говорю від імені моєї Батьківщини».
2 Павло Полуботок	Б «З обох сторін Дніпра жителям бути у возз'єднанні і жити б окремо і давати данину турському цареві».
3 Кирило Розумовський	В «Майже кожний на всій Україні користувався вольностями, і важко йому буде забути, що він був паном і на війні рівнявся з паном».
4 Петро Дорошенко	Г «Козаки розорені до краю і, залишаючи свої житла, змушені втікати в слобідські полки, у результаті значно зменшилась кількість козаків на Україні, що може призвести до нечуваного безладдя і врешті до викорінення козаків».

	Д «А як стримала Москва свої присяжні обіцянки — це гаразд відомо не тільки вам, добрим людям, а й усьому світові. Всі вольності поламала, суд і свої закони люті в Україні запровадила».
--	---

3. Встановіть відповідність між громадсько-політичним діячем та його висловлюванням:

1 В'ячеслав Липинський	А «Шлях звільнення кожної нації густо кропиться кров'ю»
2 Дмитро Донцов	Б «Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від гір Карпатських аж по Кавказькі».
3 Микола Міхновський	В «Кожне національне відродження починається з відродження еліти».
4 Симон Петлюра	Г «Націоналізм — це бунт проти особистого й гуртового егоїзмів. Бунт проти ідеології, яка ставить інтереси класу над нацією, національної меншості країни над автохтоном».
	Д «Комунізм цілком протилежний духові української нації».

Завдання № 2

1. Встановіть відповідність між суспільно-політичною організацією та її програмними вимогами:

1 Південне товариство декабристів	А Скасування кріпацтва, надання всім селянам громадянських, політичних прав; недоторканість приватної власності; встановлення республіканської форми правління; право на самовизначення має лише польський народ.
2 Північне товариство декабристів	Б Політичне об'єднання слов'ян у федерацію, у якій кожен народ отримав би власну державність з республіканською формою правління; повсюдне поширення грамотності.
3 Кирило-Мефодіївське товариство	В Боротьба за «єдину, нероздільну, вільну, самостійну Україну від Карпат аж по Кавказ. ...Україна для українців»; соціалістична перебудова суспільства, ліквідація поміщицького землеволодіння, безоплатне передання землі селянам.

4 Товариство об'єднаних слов'ян	Г Встановлення конституційної монархії і федеративного устрою майбутньої держави; утворення Української, Чорноморської і Бузької держав із центрами в Харкові, Одесі, Києві.
	Д Боротьба проти самодержавства і кріпацтва; визволення слов'янських народів, створення федеративного союзу; Україна не є членом федерації народів.

2. Встановіть відповідність між прізвищем організатора радянського партизанського руху і фактами з його біографії:

1 Федоров Олексій	А Двічі Герой Радянського Союзу, активний учасник «рейкової війни» (очолюваний ним загін підірвав 549 ешелонів), начальник Чернігівського обласного штабу партизанського руху.
2 Ковпак Сидір	Б Учасник Першої та Другої світових воєн, керівник Черкаського партизанського батальйону, командир одного із загонів, що брали участь у обороні Черкас у 1941 р.
3 Сабуров Олександр	В Герой Радянського Союзу, начальник Житомирського обласного штабу партизанського руху, член нелегального ЦК КП (б)У.
4 Строкач Тимофій	Г Двічі Герой Радянського Союзу, командир об'єднання партизанських загонів Сумської області, організатор 100-денного Карпатського рейду.
	Д Начальник Українського штабу партизанського руху (УШПР).

3. Встановіть відповідність між прізвищами науково-культурних діячів та сферами їхньої творчості (фактами біографії):

1 Б. Патон	А Письменник («Тронка», «Циклон», «Перекоп»), академік ВУАН, голова Спілки Письменників України (1959–1971).
2 І. Драч	Б Поет, літературознавець, правозахисник, автор збірок віршів «Палімпсести», помер у концтаборі у 1985 р.
3 В. Стус	В Кінорежисер («Тіні забутих предків», «Київські фрески», «Квітка на камені»), учасник правозахисного руху.

4 С. Параджанов	Г Науковець у галузі металургії, електрозварювання, президент Національної Академії Наук України (з 1962 р.)
	Д Поет, драматург, кіносценарист, громадський та політичний діяч, співголова Народного Руху України (1992)

Завдання № 3

1. Встановіть хронологічну послідовність прийняття цитованих документів:

А «... Казимир, король польський, бажаючи, щоб перестало існувати князівство київське, не посадив уже там Симеона сина Мартина, а посадив воєводу з Литви Мартина Гаштовта, ляха...».

Б «Від значної у наших державах просторів пустих земель, розташованих на кордоні за Білою Церквою, ніякої користі немає, ні громадської, ні приватної... Тому будемо вважати себе вільними тих пустирів на вічність особам шляхетського стану».

В «Податок із землі з волоки визначається: добрий родючий ґрунт — 21 грош (з однієї волоки), середній — 12 грошей, поганий — 8 грошей. Тяглові люди повинні відпрацювати за кожен волоку по два дні на тиждень».

Г «... землі литовські в королівство Польське знову інкорпоруємо, ... пани і шляхтичі Литви після смерті Олександра Вітовта, теперішнього князя, нікого не будуть мати або обирати великим князем і господарем Литви, як тільки того король польський і його наступники, порадившись з прелатами і панами Польщі і земель Литви, вважатимуть за необхідне обрати».

2. Встановіть хронологічну послідовність обрання гетьманів:

А Михайло Ханенко.

Б Павло Тетеря.

В Петро Дорошенко.

Г Яким Сомко.

3. Встановіть хронологічну послідовність подій, які відображено в цитованих документах:

А «... З метою забезпечення правильного та спокійного ведення господарства на засадах більш вільного розпорядження землеробом своїми господарськими ресурсами, з метою зміцнення селянського господарства та підняття його продуктивності, а також з метою встановлення чітких зобов'язань перед державою, продовольча розкладка, як спосіб державної заготівлі продовольства замінюється натуральним податком...».

Б «... Наближався Міжнародний юнацький день, і мені захотілося ознаменувати цей день рекордом в галузі підвищення продуктивності праці... Ще задовго до цього дня на шахті разом з парторгом думали над тим, як примусити молотки працювати повну зміну... В ніч на 31 серпня я пішов рубати. Разом зі мною спустилися два кріпильники... я почав рубати. Слідом за мною стали до роботи два кріпильники. Працювали ми напружено... 5 годин і 45 хвилин... нарубав 102 тонни...».

В «У п'ятирічному плані УСРР необхідно забезпечити максимально можливий в даних умовах темп розвитку індустрії при неодмінній умові збільшення питомої ваги промисловості в усій продукції республіки. Особливу увагу треба звернути на відбудову, реконструкцію і розвиток металургії та важкого машинобудування».

Г «Надзвичайний собор мусить визнати, що УАПЦ протягом 10 років свого існування була явно виявлена антирадянська контрреволюційна організація... церковний собор визнає, що УАПЦ була націоналістично-політичною контрреволюційною організацією — складовою частиною «Спілки визволення України»... собор визнає далі існування УАПЦ за недоцільне і вважає її за ліквідовану...».

4. Встановіть хронологічну послідовність подій історії України 1930-х — 1980-х рр., які відображено в цитованих документах
- А «Українська РСР забезпечує українській мові статус державної з метою сприяння всебічному розвитку духовних творчих сил українського народу, гарантування його суверенної національно-державної майбутності...»;
- Б «Верховна Рада СРСР... постановляє: ... включити Західну Україну до складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік із з'єднанням її з Українською Радянською Соціалістичною Республікою...»;
- В «Не можна допустити, щоб при відступі з України ми залишили після себе хоч одну людину, хоч одну голову худоби. Ворогові повинна дістатись цілковито спалена і знищена земля...»;
- Г «... Через кукурудзу лежить шлях збільшення виробництва м'яса і молока, а значить, підвищення матеріального добробуту народу. Той, хто оволодіє кукурудзою, той може добитися добрих успіхів у піднесенні тваринництва...».

III рівень

Завдання № 1

Проаналізуйте етнодемографічний розвиток Української РСР у 1920–1930-х рр. Визначте внутрішньополітичні чинники зміни динаміки чисельності українського народу та напрямки розселення на території Радянського Союзу.

Завдання № 2

Визначте місце ідеї «культуртрегерства» в українській культурі, її вплив на розвиток національно-визвольного руху XIX — початку XX ст.

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ГЕОГРАФІЇ**

9 клас

I рівень

1. Найінтенсивніше населення зменшується в такій області:
А) Закарпатській;
Б) Чернігівській;
В) Херсонській
2. Найпотужнішим машинобудівним центром України є:
А) Київ;
Б) Львів;
В) Харків
3. Промисловий центр Лубни знаходиться в такому економічному районі:
А) Центральному;
Б) Північно-Східному;
В) Придніпровському
4. Яке твердження є правильним?
А) усі ріки України належать до басейну Атлантичного океану;
Б) географічний центр нашої держави міститься в Закарпатській області;
В) адміністративні області України близькі між собою за площею

II рівень

1. До корінних народів України належать:
А) українці;
Б) росіяни;
В) поляки;
Г) кримські татари;

- Г) болгари;
- Д) румуни

2. До екологічно найбільш забруднених міст країни належать такі три:

- А) Кривий Ріг;
- Б) Ужгород;
- В) Полтава;
- Г) Кіровоград;
- Г) Маріуполь;
- Д) Дніпродзержинськ

3. До складу Подільського економічного району входять такі області:

- А) Черкаська;
- Б) Одеська;
- В) Вінницька;
- Г) Хмельницька;
- Г) Житомирська;
- Д) Тернопільська

III рівень

1. Чому, на вашу думку, британська консалтингова фірма «Рендал» присвоїла Україні найвищий в Європі транспортно-географічний рейтинг?

2. Яке значення має освіта для розвитку сучасного суспільства?

10 клас

I рівень

1. До однопонаціональних держав належить:

- А) Японія;
- Б) Росія;
- В) Канада

2. Найбільше іноземних туристів прибуває до:
А) Азії;
Б) Америки;
В) Європи
3. До Океанії належить така країна:
А) Гаїті;
Б) Ямайка;
В) Науру
4. Найінтенсивніші вантажопотоки має такий океан:
А) Індійський;
Б) Атлантичний;
В) Тихий

II рівень

1. Республіканську форму державного правління мають:
А) Марокко;
Б) Кенія;
В) Уругвай;
Г) Іспанія;
Г) Бельгія;
Д) Індія
2. До євразійських країн світу належать:
А) Україна;
Б) Туреччина;
В) Афганістан;
Г) Росія;
Г) Польща;
Д) Казахстан
3. До африканських країн, які не мають безпосереднього виходу до моря належать:
А) Кенія;
Б) Лівія;
В) Нігерія;

- Г) Замбія;
- Г) Уганда;
- Д) Зімбабве

III рівень

1. В чому, на вашу думку, криються причини нинішніх народних революцій в арабських країнах?
2. Якими можуть бути для людства наслідки глобального потепління клімату Землі?

11 клас

I рівень

1. Найбільшим півостровом світу є:
 - А) Лабрадор;
 - Б) Піренейський;
 - В) Аравійський
2. Продовженням Аравійського моря є така затока:
 - А) Перська;
 - Б) Бенгальська;
 - В) Велика Австралійська
3. До Карпатського економічного району належить така область:
 - А) Волинська;
 - Б) Івано-Франківська;
 - В) Хмельницька
4. До панівної релігії Японії належить:
 - А) буддизм;
 - Б) конфуціанство;
 - В) синтоїзм

II рівень

1. До басейну Тихого океану належать такі ріки:
 - А) Амур;
 - Б) Янцзи;
 - В) Волга;
 - Г) Хуанхе;
 - Г) Ганг;
 - Д) Ріо-Гранде
2. Підкресліть економічні центри Придніпровського економічного району:
 - А) Прилуки;
 - Б) Павлоград;
 - В) Токмак;
 - Г) Бердичів;
 - Г) Мелітополь;
 - Д) Сміла
3. До Центральної Америки належать такі держави:
 - А) Вануату;
 - Б) Науру;
 - В) Тонга;
 - Г) Гаїті;
 - Г) Багамські острови;
 - Д) Ямайка

III рівень

1. Що таке природний комплекс? Які природні комплекси вам відомі? Що зумовлює їх постійну зміну?
2. Чому для вступу до ЄС і НАТО вишикувалася ціла черга держав, але не існує жодної, яка хотіла б вступити до СНД і Ташкентського пакту?

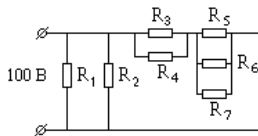
**ВІДДІЛЕННЯ
ФІЗИКИ І АСТРОНОМІЇ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ФІЗИКИ****9 клас****I рівень**

1. Частота коливань тягарця пружинного маятника 1 Гц, амплітуда – 2 см. Який шлях проходить тягарець за 25 с?
2. Годинна стрілка коротша за хвилинну утричі. У скільки разів відрізняються лінійні швидкості кінців стрілок?
3. Підйомний кран з двигуном потужністю 6 кВт піднімає вантаж масою 6 т на висоту 8 м за 2 хв. Який ККД крана?
4. Учень читає книгу, тримаючи її на відстані 16 см. Які окуляри йому потрібно замовити? Відстань найкращого зору людини 25 см.

II рівень

1. Визначить силу струму, що проходить через кожний резистор в схемі, якщо всі опори однакові і рівні 5 Ом, а на клеми подана напруга 100 В.

2. У калориметр, що містить 50 г водяної пари при температурі 100°C , потрапив шматочок льоду масою 100 г при температурі -5°C . Яка температура встановиться і яким буде вміст калориметра? Питомі теплоємності води та льоду відповідно 4200 та 2100 Дж/кг $^{\circ}\text{C}$, питома теплота плавлення льоду 330 кДж/кг, питома теплота пароутворення води 2,3 МДж/кг.

3. У сполучених посудинах знаходиться ртуть. У ліву частину доливають воду, а в праву - гас. Верхні рівні рідин співпадають. Яка висота стовпчика води, якщо різниця рівнів ртуті в колінах 1 см? Густина ртуті 13,6 г/см 3 , води 1,0 г/см 3 , гасу 0,8 г/см 3 .

III рівень

1. Якою буде сила тяжіння, що діє на сплав з міді і алюмінію, якщо маса міді втричі менша за масу алюмінію. Густини металів відповідно рівні 8,9 г/см 3 , 2700 кг/м 3 ? Об'єм сплаву 10 см 3 . Об'єм сплаву дорівнює сумі об'ємів його складових компонентів.

2. Кільцевою дорогою рухаються два автомобіля. При русі автомобілів назустріч один одному, вони зустрічаються через кожні 8 хв. Якщо автомобілі рухаються кільцем в одному напрямку, то другий автомобіль наздоганяє перший через кожні 56 хв. За який час проходить кільцеву дорогу кожний автомобіль?

10 клас

I рівень

1. З рушниці масою $m = 5$ кг робиться постріл. У скільки разів більшою буде швидкість віддачі рушниці, не притиснутої до плеча стрільця, порівняно зі швидкістю віддачі для випадку, коли стрілець міцно притискає рушницю до плеча? Маса стрільця $M = 90$ кг.

2. Вантаж починають піднімати вертикально вгору зі сталим прискоренням. У скільки разів робота, виконана за другу секунду руху, буде більшою за роботу, виконану за першу секунду?

3. До чашки терезів знизу на тоненькій нитці підвішено кульку. Маса важків, що її урівноважують, дорівнює $m_1 = 50$ г. Після того, як цю кульку занурили у воду, масу важків для забезпечення рівноваги було зменшено до значення $m_2 = 30$ г. Визначити густину матеріалу кульки, якщо густина води $\rho_0 = 1000$ кг/м³.

4. На скільки однакових частин потрібно розрізати однорідний провідник з опором $R = 36$ Ом, щоб, з'єднавши ці частини паралельно, одержати опір $r = 1$ Ом?

II рівень

1. З якою швидкістю повинна рухатися маленька кулька всередині гладенької півсфери радіуса $R = 28$ см, щоб увесь час залишатися в горизонтальній площині на висоті $h = 20$ см від нижньої точки півсфери?

2. В теплоізольовану посудину, що містить $m_1 = 500$ г води при температурі $t_1 = 16$ °С, вкинули шматок льоду з масою $m_2 = 100$ г і температурою $t_2 = -10$ °С. Яка температура встановиться в посудині? Питомі теплоємності води і льоду дорівнюють відповідно

$c_1 = 4,2 \text{ кДж/(кг}\times\text{K)}$ і $c_2 = 2,1 \text{ кДж/(кг}\times\text{K)}$. Питома теплота плавлення льоду $\lambda = 330 \text{ кДж/кг}$.

3. До мережі підключені паралельно електричні чайник і кастрюля, які споживають потужності $P_1 = 600 \text{ Вт}$ та $P_2 = 1200 \text{ Вт}$ відповідно. Вода в них закипає одночасно через $t = 20 \text{ хв}$. На скільки хвилин пізніше закипить вода в кастрюлі, ніж у чайнику, якщо їх підключити до тієї ж мережі послідовно?

III рівень

1. Кулька почала падати з нульовою початковою швидкістю на гладеньку похилу площину, що утворює кут $\alpha = 30^\circ$ з горизонтом. Пролетівши відстань $h = 20 \text{ см}$, вона пружно відбилася від площини. На якій відстані l від місця падіння кулька відіб'ється вдруге?

2. Горизонтальне плоске дзеркало рухається вертикально вгору зі сталою швидкістю $v_1 = 2 \text{ см/с}$. По стелі кімнати зі швидкістю $v_2 = 3 \text{ см/с}$ повзе муха. Знайти швидкість руху зображення мухи в дзеркалі.

11 клас

I рівень

1. У вагоні потяга, що рухається рівномірно зі швидкістю $v = 20 \text{ м/с}$ по горизонтальному заокругленню радіусом $R = 200 \text{ м}$, здійснюється зважування вантажа за допомогою динамометра, підвішеного до стелі вагона. Маса вантажа $m = 5 \text{ кг}$. Визначити результат зважування.

2. Визначити відносну вологість повітря, що знаходилося в балоні об'ємом $V = 83 \text{ л}$ при температурі $t = 100^\circ\text{C}$, якщо до повного насичення пари потрібно було додатково випарувати у цей об'єм $\Delta m = 18 \text{ г}$ води.

3. Що станеться зі шматком льоду маси $m = 100 \text{ г}$ з початковою температурою $t = -5^\circ\text{C}$ при наданні йому кількості теплоти $Q = 100 \text{ кДж}$? Питомі теплоємності льоду і води $c_1 = 2,1 \text{ кДж/(кг}\times\text{K)}$ та $c_2 = 4,2 \text{ кДж/(кг}\times\text{K)}$ відповідно. Питома теплота плавлення льоду $\lambda = 330 \text{ кДж/кг}$, питома теплота пароутворення води $r = 2,3 \text{ МДж/кг}$.

4. На похилій площині, що утворює з горизонтом кут $\alpha = 30^\circ$, лежить квадратна дротяна рамка зі стороною $r = 15$ см так, що дві її сторони горизонтальні. Рамка знаходиться у вертикальному магнітному полі з індукцією $B = 1,5$ Тл. Маса рамки $m = 40$ г. Який найменший струм потрібно пропустити по рамці, щоб вона перевернулася? Тертя не дозволяє рамці ковзати по площині.

II рівень

1. Обмотка потужного електромагніта живиться постійним струмом і споживає потужність $P = 10$ кВт. Для запобігання перегріву обмотки магніт оснащено охолоджувальним пристроєм, по якому тече вода, яка поглинає $\eta = 84\%$ теплоти, що виділяється в обмотці. Скільки літрів води за секунду потрібно подавати для охолодження електромагніта, якщо температура води не повинна підвищуватися більше ніж на $\Delta T = 25$ К?

2. Дві лінзи з фокусними відстанями $F = 16$ см кожна мають спільну оптичну вісь і розташовані на подвійній фокусній відстані одна від одної. На оптичній осі на відстані $d = 40$ см від першої лінзи знаходиться лампочка. Знайти положення зображення лампочки, створюваного обома лінзами.

3. Через який проміжок часу швидкість тіла, якому надали направлену вгору вздовж похилої площини швидкість, рівну v , знову стане рівною v по модулю? Коефіцієнт тертя μ , похила площина утворює з горизонтом кут α ($\operatorname{tg} \alpha > \mu$), прискорення вільного падіння g . Протягом усього цього часу тіло перебуває на похилій площині.

III рівень

1. Чотири точкових заряди, рівні $q = 10$ мкКл кожен, розташовані у вершинах квадрата зі стороною $r = 10$ см. Яку роботу потрібно виконати, щоб розташувати заряди вздовж однієї прямої, що лежить у площині квадрата, на відстанях r між сусідніми зарядами?

2. Тягарець масою $m = 200$ г, підвішений на пружині з жорсткістю $k = 20$ Н/м, лежить на горизонтальній підставці так, що пружина не деформується. Підставку прибирають. Записати закон руху тягарця та знайти його максимальну швидкість.

**ВІДДІЛЕННЯ
ХІМІЇ ТА БІОЛОГІЇ**

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ З БІОЛОГІЇ

9 клас

I рівень

Завдання № 1

- Гаметофіт Папоротеподібних називається:
а) *передросток*; б) *стробіл*; в) *заросток*; г) *вайя*; д) *сорус*.
- Суцвіття « складний зонтик » має рослина:
а) *соняшник*; б) *капуста*; в) *фенхель*; г) *ревінь*; д) *томат*.
- Тип плоду у горіха волоського:
а) *ягода*; б) *кістянка*; в) *горіх*; г) *яблуко*; д) *сім'янка*.
- Арахіс належить до родини:
а) *Пасльонові*; б) *Гарбузові*; в) *Розоцвіті*; г) *Хрестоцвіті*; д) *Бобові*.
- Розділ ботаніки, що вивчає мохоподібні рослини, називається:
а) *птеридологія*; б) *ліхенологія*; в) *бріологія*; г) *карпологія*; д) *мікологія*.

Завдання № 2

- Малярійний плазмодій належить до типу:
а) *Інфузорії*; б) *Саркоджутиконосці*; в) *Апікомплекси (Споровики)*; г) *Плазмодії*; д) *Дінофлагеляти*.
- Кількість шийних хребців у жирафи:
а) 4; б) 7; в) 12; г) 28; д) 42.
- Проміжний хазяїн печінкового сисуна належить до класу:
а) *Амфібії*; б) *Рептилії*; в) *Червоногі моллюски*; г) *Комахи*; д) *Ракоподібні*.

4. Трилобіти належать до типу:
а) Кільчасті черви; б) Молюски; в) Членистоногі; г) Плоскі черви; д) Круглі черви.
5. Так звані «хижі зуби» у представників ряду Хижаки є спеціалізованими:
а) різцями; б) іклами; в) малими кутніми; г) великими кутніми; д) правильної відповіді немає.

Завдання № 3

1. Центр орієнтовних слухових рефлексів знаходиться в:
а) довгастому мозку; б) мозочку; в) середньому мозку; г) проміжному мозку; д) задньому мозку.
2. Двостулковий клапан серця називається також:
а) трикуспідальний; б) аортальний; в) мітральний; г) семілунарний; д) пульмонарний.
3. Вазопресин синтезується в:
а) гіпоталамусі; б) епіфізі; в) таламусі; г) надниркових залоз; д) гіпофізі.
4. Тромбоцити є фрагментами:
а) базофілів; б) мегакаріоцитів; в) нейтрофілів; г) еозинофілів; д) моноцитів.
5. Гальмівним медіатором синапсів є:
а) адреналін; б) серотонін; в) гамма — аміномасляна кислота; г) ацетилхолін; д) норадреналін.

Завдання № 4

1. Структурно-функціональна одиниця печінки називається:
а) клубочок; б) капсула; в) нефрон; г) часточка; д) ацинус.
2. До кісток черепа НЕ належить кістка:
а) під'язикова; б) решітчаста; в) горохоподібна; г) скронева; д) піднебінна.

3. Найбільшим м'язом в організмі людини є:
а) чотирьохголовий м'яз стегна; б) кравецький; в) біцепс; г) трицепс; д) сідничний.
4. Гіаліновий хрящ є основою:
а) вушної раковини; б) надгортанника; в) міжхребцевого диску; г) суглобової поверхні; д) сухожилку.
5. Вітаміном, необхідним для кровотворення, є:
а) С б) В12 в) Р г) D д) А

II рівень

Завдання № 1

1. До травних ферментів належать:
а) трипсин; б) пеніцилін; в) пепсин; г) колхіцин; д) каталаза.
2. До гормонів надниркових залоз належать:
а) інсулін; б) соматотропін; в) тироксин; г) кортикостероїди; д) адреналін.
3. До сенсорних нервів належать:
а) зоровий; б) лицевий; в) присінково — завитковий; г) блукаючий; д) діафрагмальний.
4. Органи — депо глікогену в організмі:
а) селезінка; б) печінка; в) жовтий кістковий мозок; г) м'язи; д) підшкірна клітковина.

Завдання № 2

Назвіть прізвище вченого, який:

1. розробив вчення про аналізатори;
2. відкрив резус — фактор;
3. відкрив явище фагоцитозу.

Завдання № 3

Наведіть відповідний термін:

1. речовини, які розпізнаються імунною системою як чужорідні;
2. процес утворення формених елементів крові;
3. сукупність процесів синтезу органічних речовин в організмі; речовини, за допомогою яких в синапсі передається нервовий імпульс.

III рівень

1. Особливості будови нервової тканини.
2. Механізм функціонування зорового аналізатора в людини.

10 клас

I рівень

Завдання № 1

1. Гаметофіт Папоротеподібних називається:
а) передросток; б) стробіл; в) заросток; г) вайя; д) сорус.
2. Суцвіття «складний зонтик» має рослина:
а) соняшник; б) капуста; в) фенхель; г) ревінь; д) томат.
3. Тип плоду у горіха волоського:
а) ягода; б) кістянка; в) горіх; г) яблуко; д) сім'янка.
4. Арахіс належить до родини:
а) Пасльонові; б) Гарбузові; в) Розоцвіті; г) Хрестоцвіті; д) Бобові.
5. Розділ ботаніки, що вивчає мохоподібні рослини, називається:
а) птеридологія; б) ліхенологія; в) бріологія; г) карпологи́я; д) мікологи́я.

Завдання № 2

1. Малярійний плазмодій належить до типу:
а) Інфузорії; б) Саркоджгутиконосці; в) Апікомплекси (Споровики); г) Плазмодії; д) Дінофлагеляти.
2. Кількість шийних хребців у жирафи:
а) 4; б) 7; в) 12; г) 28; д) 42.
3. Проміжний хазяїн печінкового сисуна належить до класу:
а) Амфібії; б) Рептилії; в) Черевоногі молюски; г) Комахи; д) Ракоподібні.
4. Трилобіти належать до типу:
а) Кільчасті черви; б) Молюски; в) Членистоногі; г) Плоскі черви; д) Круглі черви.
5. Так звані «хижі зуби» у представників ряду Хижаки є спеціалізованими:
а) різцями; б) іклами; в) малими кутніми; г) великими кутніми; д) правильної відповіді немає.

Завдання № 3

1. Центр орієнтовних слухових рефлексів знаходиться в:
а) довгастому мозку; б) мозочку; в) середньому мозку; г) проміжному мозку; д) задньому мозку.
2. Двостулковий клапан серця називається також:
а) трикуспідальний; б) аортальний; в) мітральний; г) семілунарний; д) пульмонарний.
3. Вазопресин синтезується в:
а) гіпоталамусі; б) епіфізі; в) таламусі; г) надниркових залозах; д) гіпофізі.
4. Тромбоцити є фрагментами:
а) базофілів; б) мегакаріоцитів; в) нейтрофілів; г) еозинофілів; д) моноцитів.

5. Гальмівним медіатором синапсів є:
а) адреналін; б) серотонін; в) гамма — аміномасляна кислота;
г) ацетилхолін; д) норадреналін.

Завдання № 4

1. Облігатним анаеробом є:
а) туберкульозна паличка; б) бацила сибірки; в) дифтерійна паличка; г) правцева паличка; д) холерний вібріон.
2. Білком, що містить Купрум є:
а) гемоглобін; б) хлорокруорин; в) міоглобін; г) гемоцианін;
д) феритин.
3. Основним компонентом клітинної стінки бактерій є:
а) хітин; б) пектин; в) муреїн; г) целюлоза; д) геміцелюлоза.
4. Мікрофіламенти цитоскелету побудовані з:
а) міозину; б) актину; в) тубуліну; г) динейну; д) кератину.
5. ДНК — вмісним вірусом є:
а) вірус грипу; б) вірус віспи; в) вірус тютюнової мозаїки;
г) вірус імунодефіциту людини; д) вірус сказу.

II рівень

Завдання № 1

(декілька правильних відповідей)

1. До ферментів належать:
а) гастрин; б) глюкагон; в) пепсин; г) рибозим; д) птіалін;
е) окситоцин; є) трипсин; ж) секретин.
2. До білків четвертинної структури належать:
а) гемоглобін; б) вірусний капсид; в) тубулін; г) інсулін;
д) фібрин; е) колаген; є) каталаза; ж) лізоцим.
3. Хвороби, викликані геномними мутаціями, вперше описали:
а) Шерешевський; б) Клайнфельтер; в) Базедов; г) Даун;
д) Едвардс; е) Дальтон; є) Альцгеймер; ж) Addison.

Завдання № 2

Назвіть прізвище вченого, який:

1. запровадив термін «дарвінізм»;
2. відкрив пеніцилін;
3. відкрив явище хемосинтезу.

Завдання № 3

Наведіть відповідний термін:

1. розповсюдження плодів і насіння за допомогою птахів;
2. неклітинні інфекційні агенти суто білкової природи;
3. рослини, здатні переносити високу засоленість ґрунту;
4. обмін ділянками між негомологічними хромосомами.

III рівень**Завдання № 1**

Особливості будови прокаріотичної клітини порівняно з еукаріотичною.

Завдання № 2

Задача. Фрагмент ДНК складається з 462 нуклеотидів. У процесі трансляції для утворення одного пептидного зв'язку витрачається одна молекула АТФ. Визначте, скільки молекул глюкози повинно пройти повне розщеплення для забезпечення синтезу поліпептидного ланцюгу, закодованому в даному фрагменті ДНК. Відповідь обґрунтувати.

11 клас**I рівень****Завдання № 1**

1. Гаметофіт Папоротеподібних називається:
а) передросток; б) стробіл; в) заросток; г) вайя; д) сорус.
2. Суцвіття « складний зонтик» має рослина:
а) соняшник; б) капуста; в) фенхель; г) ревінь; д) томат.

3. Тип плоду у горіха волоського:
а) ягода; б) кістянка; в) горіх; г) яблуко; д) сім'янка.
4. Арахіс належить до родини:
а) Пасльонові; б) Гарбузові; в) Розоцвіті; г) Хрестоцвіті;
д) Бобові.
5. Розділ ботаніки, що вивчає мохоподібні рослини, називається:
а) птеридологія; б) ліхенологія; в) бріологія; г) карпологія;
д) мікологія.

Завдання № 2

1. Малярійний плазмодій належить до типу:
а) Інфузорії; б) Саркоджеутиконосці; в) Апікомплекси (Споровики); г) Плазмодії; д) Дінофлагеляти.
2. Кількість шийних хребців у жирафи:
а) 4; б) 7; в) 12; г) 28; д) 42.
3. Проміжний хазяїн печінкового сисуна належить до класу:
а) Амфібії; б) Рептилії; в) Черевоногі молюски; г) Комахи;
д) Ракоподібні.
4. Трилобіти належать до типу:
а) Кільчасті черви; б) Молюски; в) Членистоногі;
г) Плоскі черви; д) Круглі черви.
5. Так звані «хижі зуби» у представників ряду Хижаки є спеціалізованими:
а) різцями; б) іклами; в) малими кутніми;
г) великими кутніми; д) правильної відповіді немає.

Завдання № 3

1. Центр орієнтовних слухових рефлексів знаходиться в:
а) довгастому мозку; б) мозочку; в) середньому мозку;
г) проміжному мозку; д) задньому мозку.
2. Двостулковий клапан серця називається також:
а) трикуспідальний; б) аортальний; в) мітральний;
г) семілунарний; д) пульмонарний.

3. Вазопресин синтезується в:
а) гіпоталамусі; б) епіфізі; в) таламусі; г) надниркових залоз; д) гіпофізі.
4. Тромбоцити є фрагментами:
а) базофілів; б) мегакаріоцитів; в) нейтрофілів; г) еозинофілів; д) моноцитів.
5. Гальмівним медіатором синапсів є:
а) адреналін; б) серотонін; в) гамма — аміномасляна кислота; г) ацетилхолін; д) норадреналін.

Завдання № 4

1. Облігатним анаеробом є:
а) туберкульозна паличка; б) бацила сибірки; в) дифтерійна паличка; г) правцева паличка; д) холерний вібріон.
2. Білком, що містить Купрум є:
а) гемоглобін; б) хлорокруорин; в) міоглобін; г) гемоцианін; д) феритин.
3. Основним компонентом клітинної стінки бактерій є:
а) хітин; б) пектин; в) муреїн; г) целюлоза; д) геміцелюлоза.
4. Мікрофіламенти цитоскелету побудовані з:
а) міозину; б) актину; в) тубуліну; г) динеїну; д) кератину.
5. ДНК — вмісним вірусом є:
а) вірус грипу; б) вірус віспи; в) вірус тютюнової мозаїки; г) вірус імунodefіциту людини; д) вірус сказу.

II рівень

Завдання № 1

1. До ферментів належать:
а) гастрин; б) глюкагон; в) пепсин; г) рибозим; д) птіалін; е) окситоцин; є) трипсин; ж) секретин.

2. До білків четвертинної структури належать:
а) гемоглобін; б) вірусний капсид; в) тубулін; г) інсулін;
д) фіброїн; е) колаген; є) каталаза; ж) лізоцим.
3. Хвороби, викликані геномними мутаціями, вперше описали:
а) Шерешевський; б) Клайнфельтер; в) Базедов; г) Даун;
д) Едвардс; е) Дальтон; є) Альцгеймер; ж)>Addison.

Завдання № 2

Назвіть прізвище вченого, який:

1. запровадив термін «дарвінізм»;
2. відкрив пеніцилін;
3. відкрив явище хемосинтезу.

Завдання № 3

Наведіть відповідний термін:

1. розповсюдження плодів і насіння за допомогою птахів;
2. неклітинні інфекційні агенти суто білкової природи;
3. рослини, здатні переносити високу засоленість ґрунту;
4. обмін ділянками між негомологічними хромосомами.

III рівень

Завдання № 1

Перелічіть чинники, які призводять до порушення закону Харді — Вайнберга та дайте їм коротку характеристику.

Завдання № 2

Задача. У вівса нормальний зріст домінує над гігантським, ранньостиглість — над пізньостиглістю. Внаслідок схрещування ранньостиглих рослин нормального зросту між собою отримано 128 рослин. Із них 32 гігантських і стільки ж — пізньостиглих. Яка кількість гігантських пізньостиглих рослин? Відповідь обґрунтувати.

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ХІМІЇ****10 клас****I рівень**

1. Скласти рівняння реакцій простих речовин С, N, O, P та H між собою. та з Ca Вказати умови перебігу.

2. Показати структурними формулами та правильно назвати 2-етилпропен і його ізомери. Оцінюється в першу чергу кількість класів і типів ізомерів.

3. Скласти електронну формулу молекули неорганічної речовини гуанідину CN_3H_5 .

4. Які сполуки можна отримати, маючи цинк та сульфатну кислоту?

II рівень

5. Показати рівняннями реакцій, як отримати з вуглецю етанол, а з нього бутан.

6. Яка реакція (лужна чи кислотна) у розчинах NaHSO_4 , Na_2SO_4 , Na_3PO_4 , Na_2HPO_4 , $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$, NaHCO_3 , Написати рівняння в іонній формі.

7. До розчину 7,2 г Ферум (II) нітрату додали 200 мл розчину Натрій гідрокарбонату концентрацією 0,3 моль/л. Визначити склад залишку після його кип'ятіння, після висушування розчину та після прогрівання сухого залишку при температурі 400 °С.

III рівень

8. 1-бромпропан масою 4,92 г в герметичній апаратурі обробляли розчином КОН у 10,0 г спирту, поступово додаючи твердий КОН для компенсування його витрати у реакції. В результаті отримали 11,32 г органічної речовини, що при температурі 100 °С

повністю переходить у газову фазу. В реакторі після закінчення реакції не залишилося органічних речовин. Визначити склад утвореної суміші.

9. Надлишок залізних ошукрок обробили 300 мл суміші сульфатної та ортофосфатної кислот з сумарною концентрацією 0,2 моль/л. Після закінчення реакції розчин відділили від ошукрок, випарили та залишок обережно позбавили кристалізаційної води помірним нагріванням. Маса залишку 8,04 г. Визначити його склад.

11 клас

I рівень

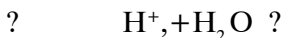
1. Скласти рівняння реакції: $\text{CS}_2 + \text{ClO}_2 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow ?$

З якими елементами і що відбувається в цій реакції.

2. Намалювати структурні формули і дати правильні назви (бромметил)пропадієну і його ізомерам. Оцінюється в першу чергу кількість класів і типів ізомерів.

3. Скласти електронну формулу молекули бут-2-ен-нітрилу $\text{C}_4\text{H}_7\text{CN}$.

4. Скласти рівняння реакцій і дати правильні назви всім речовинам:

Вказати умови перебігу реакцій.

II рівень

5. 8,96 л кисню прореагували з фосфором і утворилося 25,2 г продукту. Визначити його склад.

6. Скласти електронні формули молекул пентилнітриту та нітропентану, вказати валентності атома нітрогену в обох сполуках.

7. Скласти електронні формули атома ренію (№ 75) та іона іридію (№ 77) (Ir^{+3}). Вказати кількість зовнішніх електронів та електронів попереднього шару.

III рівень

8. Температурний коефіцієнт реакції $\text{CH}_4 + \text{Cl}_2 \rightarrow \text{CH}_3\text{Cl} + \text{HCl}$ дорівнює 2. У скільки разів зросте швидкість загальної реакції при збільшенні тиску у 8 разів та зменшенні температури на 20°C , якщо припустити, що реакція йде у кілька стадій, а найповільнішою є процес розкладання молекули $\text{Cl}_2 \rightarrow 2\text{Cl}$? Відповідь пояснити.

9. До розбавленого розчину ортофосфатної кислоти та 19 г магній хлориду додали 600 мл 1 М розчину KOH , при цьому утворився осад, а реакція розчину залишалася приблизно нейтральною. Утворений осад відфільтрували, промили, висушили і обережно прогріли для видалення можливої кристалогідратної води. Маса залишку 12 г. Визначити кількість ортофосфатної кислоти у вихідному розчині.

**ВІДДІЛЕННЯ
ЕКОЛОГІЇ ТА АГРАРНИХ НАУК**

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ З БІОЛОГІЇ

9, 10 класи

I рівень

Завдання № 1

1. Клітини, які у зародковому мішку насінини розташовані біля яйцеклітини, називаються:
 - а) антиподи; б) репродуктивні; в) вегетативні; г) синергіди; д) генеративні.*
2. Тип суцвіття в конюшини:
 - а) початок; б) кошик; в) китиця; г) голівка; д) волоть.*
3. Тип плоду в горобини:
 - а) ягода; б) кістянка; в) горішок; г) яблуко; д) сім'янка.*
4. Огірок належить до родини:
 - а) Пасльонові; б) Гарбузові; в) Розоцвіті; г) Хрестоцвіті; д) Огіркові.*
5. До синьо-зелених водоростей належить:
 - а) хлорела; б) спіруліна; в) улотрикс; г) хламідомонада; д) спірогира.*

Завдання № 2

1. Серед Найпростіших статевий процес по типу кон'югації характерний для:
 - а) амеби; б) евглени; в) інфузорії; г) трипаносоми; д) малярійного плазмодія.*
2. Кількість камер серця в амфібій:
 - а) одна; б) дві; в) три; г) чотири; д) п'ять.*
3. До якого ряду комах належить переносник збудника африканської сонної хвороби:
 - а) твердокрилі; б) двокрилі; в) прямокрилі; г) лускокрилі; д) перетинчастокрилі.*

4. До Першозвирів належить:
а) бронтозавр; б) ехидна; в) птеродактиль; г) їжак; д) тапір.
5. Остаточним хазяїном ціп'яка бичачого є:
а) велика рогата худоба; б) ропуха; в) людина; г) окунь;
д) ставковик.

Завдання № 3

1. Адреналін утворюється в:
а) гіпофізі; б) підшлунковій залозі; в) виличковій залозі;
г) надниркових залозах; д) епіфізі.
2. Кількість легеневих вен у людини:
а) одна; б) дві; в) три; г) чотири; д) п'ять.
3. Дихальний центр розташований у:
а) гіпоталамусі; б) довгастому мозку; в) мозочку;
г) середньому мозку; д) мості заднього мозку.
4. Оболонка, що оточує аксон, містить:
а) нуклеїн; б) мієлін; в) полісахарид; г) муреїн; д) хітин.
5. Середня тривалість життя еритроцитів:
а) 3–4 дні; б) 30 днів; в) 3–4 місяці; г) 6 місяців; д) 12 місяців.

Завдання № 4

1. Структурно-функціональна одиниця нирки називається:
а) клубочок; б) капсула Боумена; в) нефрон; г) каналець;
д) петля Генле.
2. Кількість кісток у кисті людини:
а) 14; б) 18; в) 15; г) 27; д) 32.
3. Найбільшу кількість нервових волокон має нерв:
а) стегновий; б) блукаючий; в) зоровий; г) слуховий;
д) сідничний.
4. Фібриноген утворюється в:
а) печінці; б) червоному кістковому мозку; в) лімфовузлах;
г) селезінці; д) жовтому кістковому мозку.
5. До захворювання на рахіт призводить дефіцит вітаміну:
а) С б) B_{12} в) B_6 г) D д) A

II рівень

Завдання № 1

1. До ферментів належать:
а) птіалін; б) пеніцилін; в) пепсин; г) колхіцин; д) гістон;
е) каталаза.
2. До гормонів належать:
а) трипсин; б) соматотропін; в) тироксин; г) овальбумін;
д) гістон; е) глюкогон.
3. До черепно-мозкових нервів належать:
а) потиличний; б) лицевий; в) блукаючий;
г) діафрагмальний; д) трійничний е) шийний.

Завдання № 2

Назвіть прізвище вченого, який:

1. дав перший опис рефлексу;
2. відкрив групи крові;
3. здійснив першу вакцинацію.

Завдання № 3

Наведіть відповідний термін:

1. плазма крові, позбавлена фібриногену;
2. зворотне всмоктування речовин в каналцях нирки;
3. сукупність процесів розщеплення органічних речовин в організмі;
4. здатність ока змінювати фокусну відстань.

III рівень

1. Перелічіть формені елементи крові та назвіть їхні функції.
2. Опишіть будову та механізм функціонування синапсу.

11 клас

I рівень

Завдання № 1

1. Клітини, які у зародковому мішку насінини розташовані біля яйцеклітини, називаються:
а) *антиподи*; б) *репродуктивні*; в) *вегетативні*; г) *синергіди*;
д) *генеративні*.
2. Тип суцвіття в конюшини:
а) *початок*; б) *кошик*; в) *китиця*; г) *голівка*; д) *волоть*.
3. Тип плоду в горобини:
а) *ягода*; б) *кістянка*; в) *горішок*; г) *яблуко*; д) *сім'янка*.
4. Огірок належить до родини:
а) *Пасльонові*; б) *Гарбузові*; в) *Розоцвіті*; г) *Хрестоцвіті*;
д) *Огіркові*.
5. До синьо-зелених водоростей належить:
а) *хлорела*; б) *спіруліна*; в) *улотрикс*; г) *хламідомонада*;
д) *спірогира*.

Завдання № 2

1. Серед Найпростіших статевий процес по типу кон'югації характерний для:
а) *амеби*; б) *евглени*; в) *інфузорії*; г) *трипаносом*;
д) *малярійного плазмодія*.
2. Кількість камер серця в амфібій:
а) *одна*; б) *дві*; в) *три*; г) *чотири*; д) *п'ять*.
3. До якого ряду комах належить переносник збудника африканської сонної хвороби:
а) *твердокрилі*; б) *двокрилі*; в) *прямокрилі*; г) *лускокрилі*;
д) *перетинчастокрилі*.
4. До Першозвірів належить:
а) *бронтозавр*; б) *єхидна*; в) *птеродактиль*; г) *їжак*; д) *тапір*.

5. Остаточним хазяїном щип'яка бичачого є:
а) велика рогата худоба; б) ропуха; в) людина; г) окунь;
д) ставковик.

Завдання № 3

1. Адреналін утворюється в:
а) гіпофізі; б) підшлунковій залозі; в) виличковій залозі;
г) надниркових залозах; д) епіфізі.
2. Кількість легеневих вен у людини:
а) одна; б) дві; в) три; г) чотири; д) п'ять.
3. Дихальний центр знаходиться в:
а) гіпоталамусі; б) довгастому мозку; в) мозочку;
г) середньому мозку; д) мості заднього мозку.
4. Оболонка, що оточує аксон, містить:
а) нуклеїн; б) мієлін; в) полісахарид; г) муреїн; д) хітин.
5. Середня тривалість життя еритроцитів:
а) 3–4 дні; б) 30 днів; в) 3–4 місяці; г) 6 місяців; д) 12 місяців.

Завдання № 4

1. Кількість типів нуклеотидів, що трапляються в нуклеїнових кислотах:
а) один; б) два; в) три; г) чотири; д) п'ять.
2. Кількість молекул АТФ, що утворюються при гліколізі:
а) одна; б) дві; в) три; г) чотири; д) шість.
3. Галактоза належить до:
а) дисахаридів; б) полісахаридів; в) трисахаридів;
г) олігосахаридів; д) моносахаридів.
4. Структурна одиниця апарату Гольджі називається:
а) тилакоїд; б) діктіосома; в) мікротрубочка; г) грана;
д) криста.
5. Кількість молекул РНК у вірусі імунодефіциту людини:
а) одна; б) дві; в) три; г) чотири; д) п'ять.

II рівень

Завдання № 1

1. До ферментів належать:
а) *птіалін*; б) *пеніцилін*; в) *пепсин*; г) *колхіцин*; д) *гістон*;
е) *каталаза*.
2. До гормонів належать:
а) *трипсин*; б) *соматотропін*; в) *тироксин*; г) *овальбумін*;
д) *лізоцим*; е) *глюкагон*.
3. Синтез АТФ відбувається в:
а) *хлоропластах*; б) *мезосомах*; в) *рибосомах*; г) *лізосомах*;
д) *центріолях*; е) *мітохондріях*.

Завдання № 2

Назвіть прізвище вченого, який:

1. дав перший опис рефлексу;
2. створив капустиано-редьковий гібрид;
3. розробив теорію стабілізуючого природного добору.

Завдання № 3

Наведіть відповідний термін: повторення в ембріогенезі ознак віддалених предків;

1. процес видалення інтронів та з'єднання екзонів;
2. послідовна зміна одного біоценозу іншим на певній території;
3. тип гастрюляції в ланцетника.

III рівень

1. Перелічіть типи симбіозу і дайте їм характеристику.
2. *Задача.* Чоловік отримав від матері хромосому з генами А і В, від батька — з генами а і b, причому ці гени успадковуються зчеплено. Його жінка — рецесивна гомозигота. Яка ймовірність того, що їхня дитина буде рецесивною за обома генами, якщо відстань між генами 4 морганіди?

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ З ХІМІЇ

9 клас

I рівень

1. Скласти рівняння реакцій, які відбуваються при прожарюванні у нещільно закритому тиглі суміші Магній оксиду, Ферум (II) оксиду та Силіцій оксиду.

2. До розчину 0,49 г ортофосфатної кислоти додали 300 мл розчину Калій гідрогенкарбонату концентрацією 0,1 моль/л. Визначити склад залишку після висушування розчину та прогрівання сухого залишку при температурі 200 °С.

3. Через суспензію 8,4 г MgCO_3 пропустили до насичення CO_2 . Розчин випарили і прожарили при температурі 1000 °С. Скласти рівняння реакцій і визначити масу залишку.

4. Промислові та лабораторні способи отримання гашеного вапна. Рівняння реакцій.

II рівень

1. Скласти в іонній формі рівняння реакцій на катоді та аноді при електролізі розчину суміші Калій броміду та Нікель сульфату.

2. Скласти електронну формулу молекули силікатної кислоти.

3. Скласти електронну формулу атому Нікелю, визначити число зовнішніх електронів та електронів попереднього шару.

III рівень

1. Надлишок алюмінію в двох пробірках обробили розчинами гідроксиду калію та ортофосфатної кислоти до припинення реакцій внаслідок виснаження розчинів. Далі утворені розчини поєднали. Скласти рівняння можливих реакцій, що відбуваються при цьому.

2. Скласти електронну формулу іону Феруму (III) (Fe^{3+}), визначити число зовнішніх електронів та електронів попереднього шару.

3. В дві пробірки завантажили надлишок металевого алюмінію. В одну пробірку залили 100 мл 0,2 М розчину H_2SO_4 , а в іншу 600 г 0,4 % NaOH . Після закінчення реакцій залишок алюмінію відокремили, а розчини поєднали. Визначити масу осаду після його відділення і прожарювання і кількісний склад розчину.

10 клас

I рівень

1. Скласти рівняння усіх можливих реакцій вуглецю, фосфору та магнію з киснем та воднем. Умови перебігу цих реакцій.

2. Показати структурними формулами можливі ізомери метилциклобутану.

3. Як маючи в якості вихідних речовин тільки Калій бромід, воду та етан отримати етанол. Рівняння реакцій і умови перебігу.

4. Скласти рівняння реакцій, які відбуваються при випарюванні та наступному прожарюванні у закритому тиглі розчинів Аргентум нітрату та Ферум (II) гідрогенкарбонату.

II рівень

1. Скласти рівняння можливих реакцій, потрібних для отримання від-повідних речовин, і визначити умови їх перебігу: $\text{AgNO}_3 \rightarrow \text{Ag}_2\text{S} \rightarrow \text{Ag} \rightarrow \text{Ag}_2\text{O}$. З чим ще може реагувати AgNO_3 у першій реакції?

2. Скласти рівняння в іонній формі гідролізу BaS та Al_2S_3 у воді.

3. 1,2-дихлорпропан обробили спиртовим розчином NaOH , а потім водою. Скласти можливі рівняння реакцій.

III рівень

1. Скласти рівняння реакції: $\text{Cu}_2 + \text{Fe}(\text{NO}_3)_2 + \text{SiO}_2 \rightarrow \text{NO} + ?$ (при прожарюванні)

2. До розчину 1,96 г ортофосфатної кислоти додали розчин Магній гідрогенкарбонату і одержаний розчин випарили та зневодили при температурі 150 °С. Маса залишку 3,46 г. Написати рівняння усіх реакцій та визначити склад залишку.

11 клас**I рівень**

1. Скласти рівняння реакцій і вказати умови їх перебігу

3-метил-1-гексанол $\rightarrow$ 3-метил-гексен $\rightarrow ?$

2. Скласти електронну формулу молекули сечовини CON_2H_4 .

3. Які речовини необхідні, щоб з крейди виготовити оцтову кислоту: HgCl_2 , H_2SO_4 , NaOH , K_2O , C , CO , CuCl_2 , S_2O_3 , H_2O

4. Вказати, де є зовнішні s-електрони, а де є зовнішні d-електрони: Ti , Fe^{2+} , Fe^{3+} , Ti^{4+} , V^{4+} , Mn^{7+} .

II рівень

1. Скласти електронні формули атома платини та іона Pt^{+4} , визначити, скільки електронів в їх зовнішніх шарах.

2. Суспендують Кальцій оксид у воді, пропускають надлишок CO_2 , розчин випарюють та прожарюють при температурі 800 °С, отримують 2,8 г залишку. Написати рівняння усіх реакцій та описати фізичні явища, що при цьому спостерігають. Визначити кількість речовини у вихідній суспензії.

3. Скласти рівняння реакції: $\text{Fe}(\text{S}_2\text{O}_3)_2 + \text{KNO}_2 \rightarrow ?$

Реакція відбувається у підкисленому водному розчині. З якими елементами і що відбувається в цій реакції.

III рівень

1. Температурний коефіцієнт реакції газів $X_2 + 2Y_2 \rightarrow 2XY_2$ дорівнює 2. Реакція йде у кілька стадій, найповільнішою є реакція $X_2 + Y_2 \rightarrow 2XY$. У скільки разів зросте швидкість загальної реакції при збільшенні тиску у 3 рази та температури на 30 °С?

2. До 42 г Натрій гідрогенкарбонату додали розчин фосфатної кислоти, випарили і прожарили при 600 °С. Отримали твердий залишок масою 27 г. Визначити його склад.

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

9 клас

I рівень

Завдання № 1

Find the word or phrase that best completes each sentence.

1. "Must I take my umbrella?" "No, you It's not going to rain."

A needn't

B have to

C don't

D mustn't

2. He arrived you were asleep.

A until

B while

C during

D for

3. Can we at your house and go to the party together?

A come

B see

C meet

D find

4. This record-shop be a book-shop a few years ago.
A. use
B. used
C. used
D. used to
5. It's a small town in the south England.
A. of
B. from
C. --
D. to
6. How can I to the post office?
A. get
B. arrive
C. reach
D. find
7. I'm in the news.
A. interesting
B. exciting
C. interest
D. interested
8. She hasn't written to me we met last time.
A. for
B. before
C. ago
D. since
9. "Have you ever been to France?" "Yes, I there last August."
A. have been
B. had been
C. went
D. were

10. Mr. Smith woke up in the middle of the night. He could hear in his garden.

- A. anything*
- B. someone*
- C. anybody*
- D. everywhere*

Завдання № 2

1. Can you hear what he is ?
(a) saying (b) speaking (c) telling (d) talking
2. She hasn't come home
(a) still (b) already (c) yet (d) till
3. I TV yesterday evening.
(a) saw (b) looked (c) viewed (d) watched
4. We live the city centre.
(a) near (b) next (c) by (d) nearby
5. She looks a famous film star.
(a) as (b) like (c) similar (d) same
6. This television gives you the news.
(a) last (b) latest (c) least (d) later
7. I only one mistake in last night's test.
(a) made (b) done (c) did (d) make
8. I want you to tell me the truth.
(a) all (b) exact (c) real (d) whole
9. He is looking a present to buy his girlfriend.
(a) for (b) at (c) in (d) on
10. That's what I would like Christmas.
(a) for (b) at (c) in (d) on

Завдання № 3

Choose a, b, c or d for each sentence.

1. The train to Rotterdam at 6 pm sharp.
(a) exits (b) goes (c) departs (d) deserts
2. Have you heard that Mrs Andrews from the board of directors?
(a) departed (b) abandoned (c) deserted (d) resigned
3. This exercise was very difficult and I finally
(a) left (b) resigned (c) departed (d) gave up
4. Disloyal sailors often their ship.
(a) give over (b) give up (c) desert (d) depart
5. You have to smoking because it's not good for you!
(a) leave (b) quit (c) abandon (d) resign
6. The teacher asked the noisy students to talking.
(a) give up (b) leave (c) quit (d) abandon
7. My best friend me in a time of need.
(a) quitted (b) deserted (c) departed (d) resigned
8. He easily his career.
(a) left (b) departed (c) abandoned (d) stopped
9. Why did Jason his wife?
(a) depart (b) quit (c) abandon (d) resign
10. Cuckoos usually their nests.
(a) resign (b) desert (c) give up (d) quit

Завдання № 4

Write your answer in 120–180 words in an appropriate style.

A teenage magazine is asking readers to discuss the question
«How can people today solve the environmental problems?»

Write an article for the magazine, giving your point of view.

II рівень

Завдання № 1

Choose a, b, c or d for each sentence.

1. This book is very difficult for children aged ten, so I'm afraid you will have to it.

(a) *adjust* (b) *fit* (c) *adapt* (d) *focus*

2. This machinery needs to be before putting it into operation.

(a) *suited* (b) *adjusted* (c) *accommodated* (d) *conformed*

3. Students usually find it very easy to to college life.

(a) *fit* (b) *adapt* (c) *reconcile* (d) *suit*

4. I will have to find a way to myself to the new requirements.

(a) *match* (b) *suit* (c) *accommodate* (d) *change*

5. The picture on the television is not very clear; probably something needs to be

(a) *suited* (b) *adjusted* (c) *adapted* (d) *fitted*

6. It's been months since he moved to the North, but he can't himself yet.

(a) *fit* (b) *match* (c) *acclimatize* (d) *harmonize*

7. This plan of yours really me!

(a) *suits* (b) *matches* (c) *fits* (d) *suffices*

8. We are happy to inform you that you are the candidate who best our qualifications.

(a) *harmonizes* (b) *adapts* (c) *suits* (d) *accommodates*

9. I admit it's been a hard thing to do, but I finally my way of thinking with yours.

(a) *reconciled* (b) *acclimatized* (c) *suited* (d) *matched*

Завдання № 2

Find the mistake and correct it.

1. I went *to* the library to get *as many* information *as* I could.

(a) *to* (b) *as many* (c) *as*

Your entry: _____

2. *When* it is possible, I *will* help you *later* today.

(a) *When* (b) *will* (c) *later*

Your entry: _____

3. I can *speaking* English *quite well* now.

(a) *speaking* (b) *quite* (c) *well*

Your entry: _____

4. He *will not* let me *to borrow* *his* computer.

(a) *will not* (b) *to borrow* (c) *his*

Your entry: _____

5. *Tonight* I'm *going* to stay at home *with* myself.

(a) *Tonight* (b) *going* (c) *with*

Your entry: _____

6. I think *it is* a *spend* of *money* to buy cigarettes.

(a) *it is* (b) *spend* (c) *of money*

Your entry: _____

Завдання № 3

1. You are bound to be promoted; the boss thinks very *high* / *highly* of you.

2. The elephant trek took us *deep/deeply* into the rainforest.

3. In our school *fifty roughly* / *roughly fifty* students have mobile phones.

4. As we descended the hill the car began to go *more fast/faster*.

III рівень

Завдання № 1

Read the text and fill in the missing word to complete each gap. There is an example at the beginning:

(0) *your/more*

Too Good to be True

Some say you can do it in seven days, others promise success in 24 hours, or you may prefer to take (0) ... time and do it in 5 weeks. What are we talking about? Believe it (1) ... not, these periods of time refer to language learning courses that promise excellent results in less time (2) ... it takes to say 'Bonjour'!

However, the advertisements of these companies are not necessarily the best guide and if you don't know what to look for in a good course you could be left with little (3) ... than a large bill.

A complaint was recently made to a consumer rights group against Whizz Learn Systems, a language school chain, and the company has been forced to remove its claim that its technique is ten times better than any (4) ... method. The Managing Director of Whizz Learn Systems said while "... we still believe our claim is true, we are willing to change our advert. But the fact remains, if you spend 3 hours (5) ... day for 5 weeks on our language course you will soon be speaking the language. What we should have done was to make it clearer in the advert.

Завдання № 2

For questions 1–10, complete the second sentence so that it has a similar meaning to the first sentence, using the word given. Do not change the word given. You must use between two and five words, including the word given.

1. I want to go to university this year.

INTERESTED

I to university this year.

2. "Have you been on holiday recently, Jane?" asked Tony.

BEEN

Tony asked Jane on holiday recently.

3. I was too tired to go to the party.

THAT

I was I couldn't go to the party.

4. There's no point asking Lynda to help as she's really busy.

WASTE

It's asking Lynda to help as she's really busy.

5. The union claims its members will only return to work if the company agrees to a meeting.

NOT

The union claims its members will the company agrees to a meeting.

10 клас

I рівень

Завдання № 1

For questions 1–10, read the text below and think of the word which best fits each space. Use only one word in each space. There is an example at the beginning (0). Write your answers in the answer boxes provided.

Example: (0) every

Europe's Headaches

The European Union is losing over €25 billion (0)... year on the treatment of headaches and the loss (1)..... working days caused by them. Timothy Steiner, a member of the European Headache Federation (EHF) and consultant clinical physiologist in London, based this figure (2)..... the three main types of headache that workers (3) sick leave because of: migraine, tension headache and chronic daily headache. Steiner believes that this figure could (4)..... greatly reduced if people would not misuse the headache remedies available (5)..... them. "There are a lot of people," he comments, "with daily headaches (6)..... take daily analgesics.

And if they stop taking them, their headaches will go away." This is (7)..... to the fact that continual use of headache pills may reinforce a person's belief that they are seriously ill, thus creating tension and therefore causing (8) headaches. There is also the (9)..... that overuse of analgesics could cause liver damage in many people. The EHF wants to launch a large study to monitor the link (10)..... the overuse of painkillers and the chronic daily headache.

Завдання № 2

Correct the mistakes and write the correct words in the spaces provided. If a sentence contains no mistakes, put a tick (V) next to it.

1. There's been a lot of resistance to the new no-smoking policy.
.....

2. Childrens' worlds are inhabited by imaginary friends and foes.

3. Most people can't conceive of living in such poverty.
4. I was born in England, but my parents are Scottish.
5. There are many difficulties involved in setting up your own business.
6. Most women say they aren't happy with their look.
7. They gave us their assurance that they would be ready on time.
8. Frank and Doris have gone to visit their daughter Tina in Australia.
9. "What's going on in here?" he asked.
10. Mike hasn't heard from his eldest brother in years.

Завдання № 3

Write your answer in 120–180 words in an appropriate style.

A teenage magazine is asking readers to discuss the question "*Are young people today slaves to fashion?*"

Write an article for the magazine, giving your point of view.

Завдання № 4

Choose a, b, c or d to complete each sentence.

1. The boys have gone on a fishing with their father.
a. trip b. journey c. trek d. hike
2. His voice was barely..... above the loud music.
a. listened b. audible c. loud d. clear
3. I think you need a jacket, there's a breeze blowing outside.
a. chilly b. frosty c. frigid d. glacial
4. He stood on the of the ship and watched the seagulls dive for fish.
a. floor b. ground c. platform d. deck
5. Guests are requested to state their..... for smoking or non-smoking accommodation upon booking.
a. likeness b. preference c. care d. inclination

II рівень

Завдання № 1

Choose the correct form or phrase in italics.

1. You are bound to be promoted; the boss thinks very *high/highly* of you.
2. The elephant trek took us *deep/deeply* into the rainforest.
3. In our school *fifty roughly/roughly fifty* students have mobile phones.
4. As we descended the hill the car began to go *more fast/faster*.
5. I haven't seen much of them *late/lately*.
6. I'm sorry that the kids *badly behaved/behave badly* while you were babysitting.

Завдання № 2

Read the text and fill in the missing word to complete each gap. There is an example at the beginning:

(0) *your/more*

Too Good to be True

Some say you can do it in seven days, others promise success in 24 hours, or you may prefer to take (0) ... time and do it in 5 weeks. What are we talking about? Believe it (1) ... not, these periods of time refer to language learning courses that promise excellent results in less time (2) ... it takes to say 'Bonjour'!

However, the advertisements of these companies are not necessarily the best guide and if you don't know what to look for in a good course you could be left with little (3) ... than a large bill.

A complaint was recently made to a consumer rights group against Whizz Learn Systems, a language school chain, and the company has been forced to remove its claim that its technique is ten times better than any (4) ... method. The Managing Director of Whizz Learn Systems said while "... we still believe our claim is true, we are willing to change our advert. But the fact remains, if you spend 3 hours (5) ... day for 5 weeks on our language course you will soon be speaking the language. What we should have done was to make it clearer in the advert.

Завдання № 3

Choose the most appropriate adverb a, b, or c to fill each gap.

1. Jim hates speaking in public; he's... shy.
a. absolutely b. completely c. painfully
2. The Wimbledon final was..... exciting.
a. absolutely b. utterly c. terribly
3. Your new bracelet's beautiful. It looks..... expensive.
a. very b. completely c. absolutely
4. I think I'd better lie down; I feel..... sick.
a. practically b. a little bit c. virtually

III рівень

Завдання № 1

Read the text and then write the correct form of the word in CAPITALS to complete the gaps. There is an example at the beginning.

Example: (0)natural

Food Production

In the not-too-distant past farm animals were able to live (0) ... lives in what we would now term 'free-range' conditions. Such farming methods however, (were not able to supply the rapidly growing (1) ... of the world and the increasing demands on food (2) ... In order to cope with this rising demand, factory farming methods were introduced along with the (3) of genetically engineered (4) ... hormones, which resulted in a massive increase in food (5) ... However, these developments in the use of factory farming and drug (6) ... have led to a widespread feeling that animals are being caused a lot of distress and that the quality of the food itself suffers as a consequence. Certainly, many people (7) ... with the idea of keeping animals in one building for their entire (8) ... and argue that more emphasis should be given to (9) farming methods. A growing number of people are choosing to eat organic food, supporting farmers who use free-range methods, a system which has proved to be both (10) ... and more humane.

NATURE
POPULATE
CONSUME
DEVELOP
GROW
PRODUCE
TREAT
AGREE
EXIST
ALTERNATE
ECONOMY

Завдання № 2

For questions 1–10, complete the second sentence so that it has a similar meaning to the first sentence, using the word given. Do not change the word given. You must use between two and five words, including the word given.

1. I want to go to university this year.

INTERESTED

I to university this year.

2. “Have you been on holiday recently, Jane?” asked Tony.

BEEN

Tony asked Jane on holiday recently.

3. I was too tired to go to the party.

THAT

I was I couldn't go to the party.

4. There's no point asking Lynda to help as she's really busy.

WASTE

It's asking Lynda to help as she's really busy.

5. The union claims its members will only return to work if the company agrees to a meeting.

NOT

The union claims its members will the company agrees to a meeting.

11 клас**I рівень****Завдання № 1**

For questions 1–10, read the text below and think of the word which best fits each space. Use only one word in each space. There is an example at the beginning (0). Write your answers in the answer boxes provided.

Example: (0) every

Europe's Headaches

The European Union is losing over €25 billion (0)... year on the treatment of headaches and the loss (1)..... working days caused by them. Timothy Steiner, a member of the European Headache Federation (EHF) and consultant clinical physiologist in London, based this figure (2)..... the three main types of headache that workers (3) sick leave because of:

migraine, tension headache and chronic daily headache. Steiner believes that this figure could (4) greatly reduced if people would not misuse the headache remedies available (5)..... them. “There are a lot of people,” he comments, “with daily headaches (6)..... take daily analgesics. And if they stop taking them, their headaches will go away.” This is (7)..... to the fact that continual use of headache pills may reinforce a person’s belief that they are seriously ill, thus creating tension and therefore causing (8) headaches. There is also the (9)... that overuse of analgesics could cause liver damage in many people. The EHF wants to launch a large study to monitor the link (10)..... the overuse of painkillers and the chronic daily headache.

Завдання № 2

Correct the mistakes and write the correct words in the spaces provided. If a sentence contains no mistakes, put a tick (V) next to it.

1. There’s been a lot of resistance to the new no-smoking policy.
.....

2. Childrens' worlds are inhabited by imaginary friends and foes.
.....
3. Most people can't concieve of living in such poverty.
4. I was born in England, but my parents are scottish.
5. There are many diffcultys involved in settting up your own busi-
ness.
6. Most women say they aren't happy with their look.
7. They gave us their assurance that they would be ready on time.
8. Frank and Doris have gone to visit their daughter Tina in aus-
tralia.
9. "Whats going on in here?" he asked.
10. Mike hasn't heard from his eldest brother in years.
.....

Завдання № 3

For Questions 1–10 read the text below. Use the word given in CAPITALS at the end of each line to form a word that fits in the space in the same line.

Example: (0) CRITICISM

UK companies have received (0) ... from a business CRITIC
forum for what their report refers to as a rather nar- EMPLOY
row-minded attitude towards the dress code for office ORGANIZE
workers. This follows a case in which a male (1) ... wor- SUSPEND
king in the post room of a large (2) ... in the United CUSTOM
Kingdom received a (3) ... for wearing jeans to work. COMPARE
Whilst the report accepts that there is a need for peo- CONCERN
ple dealing with (4) ... to look well dressed, it questions ARGUE
whether employees who work behind the scenes neces- PRODUCT
sarily need to dress formally. The authors of the report FREE
made a (5) ... between the UK and other European nations COMFORT
where employers seem (6) ... about the need for
their workers to wear smart clothes in the office. Their
(7) ... is based on research that claims workers are far
more (8) ... when they have the (9) ... to dress in a way
that they feel most (10) ... in.

Завдання № 4

Choose a, b, c or d to complete each sentence.

1. The boys have gone on a fishing with their father.

a. trip b. journey c. trek d. hike

2. His voice was barely.....above the loud music.

a. listened b. audible c. loud d. clear

3. I think you need a jacket, there's a breeze blowing outside.

a. chilly b. frosty c. frigid d. glacial

4. He stood on the of the ship and watched the seagulls dive for fish.

a. floor b. ground c. platform d. deck

5. Guests are requested to state their..... for smoking or non smoking accommodation upon booking.

a. likeness b. preference c. care d. inclination

6. It's impossible to travel in the heat of the desert.

a. bubbling b. smoldering c. blistering d. sizzling

7. I enjoy taking a..... bath as soon as I get home from work.

a. restful b. gentle c. soothing d. mild

8. Frank has been the of the local history museum for over 10 years now.

a. curator b. escort c. dean d. conductor

9. He found the fact that Susan had been saving money secretly quite.....

a. discordant b. discontending c. disconcerting d. discouraging

10. The ceiling-high bookcase swayed for a few seconds, then crashed to the floor with a noise.

a. vociferous b. raucous c. boisterous d. deafening

II рівень

Завдання № 1

Choose the correct form or phrase in italics.

1. You are bound to be promoted; the boss thinks very *high/highly* of you.
2. The elephant trek took us *deep/deeply* into the rainforest.
3. In our school *fifty roughly/roughly fifty* students have mobile phones.
4. As we descended the hill the car began to go *more fast/faster*.
5. I haven't seen much of them *late/lately*.
6. I'm sorry that the kids *badly behaved/behave badly* while you were babysitting.

Завдання № 2

Read the text and fill in the missing word to complete each gap. There is an example at the beginning:

(0) *your/more*

Too Good to be True

Some say you can do it in seven days, others promise success in 24 hours, or you may prefer to take (0) ... time and do it in 5 weeks. What are we talking about? Believe it (1) ... not, these periods (2) ... time refer to language learning courses that promise excellent results in less time (3) ... it takes to say 'Bonjour'!

However, the advertisements of these companies are not necessarily (4) ... best guide and if you don't know what to look for in a good course you could be left with little (5) ... than a large bill.

A complaint was recently made to a consumer rights group (6) ... WhizzLearn Systems, a language school chain, and the company has been forced to remove its claim that its technique is ten times better than any (7) ... method. The Managing Director of WhizzLearn Systems said (8) "... we still believe our claim is true, we are willing to change our advert. But the fact remains, if you spend 3 hours (9) ... day for 5 weeks on our language course you will soon be speaking the language. What we should have done was to make it clearer in the advert.

Завдання № 3

Choose the most appropriate adverb a, b, or c to fill each gap.

1. Jim hates speaking in public; he's shy.
a. absolutely b. completely c. painfully
2. The Wimledon final was exciting.
a. absolutely b. utterly c. terribly
3. Your new bracelet's beautiful. It looks expensive.
a. very b. completely c. absolutely
4. I think I'd better lie down; I feel sick.
a. practically b. a little bit c. virtually

III рівень**Завдання № 1**

Read the text and then write the correct form of the word in CAPITALS to complete the gaps. There is an example at the beginning.

Example: (0) natural

Food Production

In the not-too-distant past farm animals were able to live (0) ... lives in what we would now term 'free-range' conditions. Such farming methods however, (were not able to supply the rapidly growing (1) ... of the world and the increasing demands on food (2) ... In order to cope with this rising demand, factory farming methods were introduced along with the (3) of genetically engineered (4) ... hormones, which resulted in a massive increase in food (5) ... However, these developments in the use of factory farming and drug (6) ... have led to a widespread feeling that animals are being caused a lot of distress and that the quality of the food itself suffers as a consequence. Certainly, many people (7) ... with the idea of keeping animals in one building for their entire (8) and argue that more emphasis should be given to (9) ... farming methods. A growing number of people are choosing to eat organic food, supporting farmers who use free-range methods, a system which has proved to be both (10) ... and more humane.

NATURE
POPULATE
CONSUME
DEVELOP
GROW
PRODUCE
TREAT
AGREE
EXIST
ALTERNATE
ECONOMY

Завдання № 2

For questions 1–10, complete the second sentence so that it has a similar meaning to the first sentence, using the word given. Do not change the word given. You must use between two and five words, including the word given.

1. I want to go to university this year.

INTERESTED

I to university this year.

2. “Have you been on holiday recently, Jane?” asked Tony.

BEEN

Tony asked Jane on holiday recently.

3. I was too tired to go to the party.

THAT

I was I couldn't go to the party.

4. There's no point asking Lynda to help as she's really busy.

WASTE

It's asking Lynda to help as she's really busy.

5. The union claims its members will only return to work if the company agrees to a meeting.

NOT

The union claims its members will the company agrees to a meeting.

6. I'm sure it was Ana I saw in town as I recognized her coat.

MUST

It Ana I saw in town as I recognized her coat.

7. We demanded to see the hotel manager to make our complaint.

SEEING

We the hotel manager to make our complaint.

8. The boss wouldn't object to you going early today.

OBJECTION

The boss would not you going early today.

9. He wore a scarf because he didn't want to get cold.

AVOID

He wore a scarf cold.

10. Adrian is tall; he's well-built too.

ALSO

Adrian is well-built.

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З МАТЕМАТИКИ**

9 клас

I рівень

1. У трикутника ABC усі кути визначаються цілим числом градусів. Відомо, що $\angle ACB \leq \angle ABC \leq \angle BAC$. Яке найбільше значення може приймати величина кута BAC ?

2. Дорога між містами А та Б дорівнює 200 км, з яких спочатку 100 км вгору, а далі 100 км згори. Вантажний автомобіль рухається вгору зі швидкістю 50 км/год, а згори — 100 км/год, автобус рухається вгору зі швидкістю 60 км/год. З якою швидкістю рухається згори автобус, якщо на шлях між містами А і Б він витрачає стільки ж часу, скільки й вантажний автомобіль?

3. Розв'яжіть рівняння: $\sqrt{x^3} = \sqrt{x^3 - 2x^2 - 11x + 13}$.

4. Розв'яжіть нерівність:

$$\frac{x^{11}(4-x)^{12}(x+6)^{13}}{(x-7)^9(2+x)^{10}} > 0.$$

II рівень

1. Розв'яжіть систему рівнянь:

$$\begin{cases} x^2 + y^2 + 5 = 2x - 4y, \\ x^4 + y^4 = 17. \end{cases}$$

2. Знайдіть найбільше натуральне чотирицифрове число, яке кратне 36.

3. Точка C — середина відрізка AB , довжиною 4. На відрізках AC , CB та AB , як на діаметрах побудовані півкола по один бік від прямої AB . В утворену криволінійну фігуру між трьома півколами вписане коло, яке дотикається до менших кіл зовнішнім чином, а до більшого кола — внутрішнім. Знайдіть радіус цього кола.

III рівень

1. Майстру-ювеліру дали монету вагою 10 г, яка складалася наполовину з золота, наполовину з срібла, щоб виготовити дорогий ланцюжок. Він вирішив заощадити золото, а тому спочатку від цієї монети прибрав частину вагою x г, і замінив на x г срібла. Після цього зробив сплав, і знову забрав частину нового сплаву вагою x г, і замінив на x г срібла. Виявилось, що у новому сплаві золота стало рівно 2%. Знайдіть значення x .

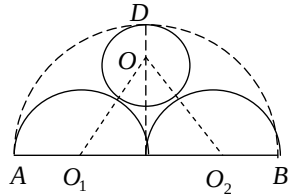

Рис. 1

2. У трапеції $ABCD$ з основами $BC = 4$ та $AD = 12$ провели відрізок MN , який паралельний основам та проходить через точку перетину діагоналей. Знайдіть довжину відрізка MN .

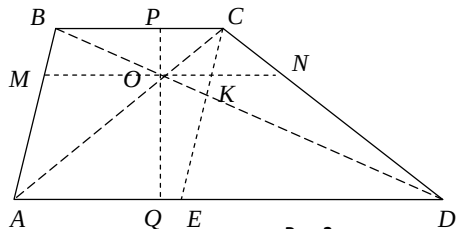

Рис. 2

10 клас**I рівень**

1. У трикутника ABC усі кути визначаються цілим числом градусів. Відомо, що $\angle ACB \leq \angle ABC \leq \angle BAC$. Яке найбільше значення може приймати величина кута ABC ?

2. Відомо, що додатні числа a, c, b є першими трьома членами арифметичної прогресії, а додатні числа a, d, b є першими трьома членами геометричної прогресії. Яке з чисел більше c чи d , якщо $a \neq b$?

3. Розв'яжіть рівняння:

$$\sqrt{x^3} = \sqrt{x^3 - x^2 - 5x + 7}.$$

4. Розв'яжіть нерівність:

$$\frac{x^{11}(4-x)^{12}(x+6)^{13}}{(x-1-x^2)(x-7)^9(2+x)^{10}} \leq 0.$$

II рівень

1. Розв'яжіть систему рівнянь:

$$\begin{cases} \sqrt{x^2 + y^2} = \sqrt{2x}\sqrt{y}, \\ 2x^2 + 3y^2 = x + 2y + 2. \end{cases}$$

2. Скільки існує трицифрових чисел не кратних 5, у яких усі цифри різні?

3. У трикутника ABC сторони $a = BC = 3$, $b = AC = 5$ і кут ACB — гострий. Які значення може приймати довжина медіани CM цього трикутника?

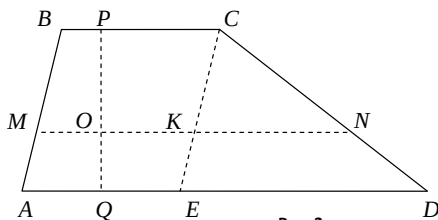
III рівень

1. Розв'язати тригонометричне рівняння:

$$\sin^2 4x + 2\sin^2 x \sin 4x + \sin^2 x = 0.$$

2. У трапеції $ABCD$ з основами $BC = 4$ та $AD = 12$ провели відрізок MN , який паралельний основам та ділить навпіл площу трапеції. Знайдіть довжину відрізка MN .

11 клас

I рівень

1. У трикутника ABC усі кути визначаються цілим числом градусів. Відомо, що $\angle ACB \leq \angle ABC \leq \angle BAC$. Які значення може приймати величина кута ABC ?

2. Відомо, що додатні числа a, c, b є першими трьома членами арифметичної прогресії, а додатні числа a, d, b є першими трьома членами геометричної прогресії. Яке з чисел більше c чи d , якщо $a \neq b$?

3. Розв'яжіть рівняння:

$$\sqrt{x^5} = \sqrt{x^5 - x^4 - 4x^2 + 1}.$$

4. Розв'яжіть нерівність: $3^{x+1} > 3^{-x} + 2$.

II рівень

1. Скільки існує чотирицифрових чисел не кратних 5, у яких усі цифри різні?

2. Розв'яжіть нерівність: $\log_x 6 > \log_x (x - 1)$.

3. У трикутника ABC сторони $a = BC = 3$, $b = AC = 5$ і кут ACB — гострий. Які значення може приймати довжина бісектриси CL цього трикутника?

III рівень

1. При яких значеннях параметра a система рівнянь

$$\begin{cases} x + y + z = 6, \\ x^2 + y^2 + z^2 = 12, \\ x^3 + y^3 + z^3 = a, \end{cases}$$

Має а) рівно 1 розв'язок; б) рівно 2 розв'язки.

2. У кубі $ABCD A_1 B_1 C_1 D_1$ з довжиною ребра рівною 1 знайти відстань між мимобіжними прямими A_1 та $B_1 D$.

ДЛЯ НОТАТОК

Формат 60x84 1/16. Друк цифровий.
Папір офсетний 80 г/м2.
Зам. № 2012 від 20.12.2011. Наклад 100 прим.

Видавництво: ТОВ «Праймдрук»
01023, м. Київ, вул. Еспланадна, 20, офіс 213
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
серія ДК № 4222 від 07.12.2011 р.